SYNONIMO

CICERO

AV 810

15 S. E. 810.

Fellechut 37111
GKW. 703 &

1 Synonyma de Cicerone (Laina Veturius)

2 Ovid. Nasonis de Nuce

3 Epistolæ Horatii (1498)

4 Paradoxa Ciceronis

5 Regiæ de Grammatica (per Accursium Pisanum)

6 Bucolicum de Virgile, avec Commentaire

1 - Daunou: omis - P.P. 3711. GKW 7038

2 - - 900

3 - - 899

4 - - 994

5 - Daunou omis. GKW. 182

6 - - Cop. 6122.

Buccolica virgilij cũ commento familiari.

BIBLIOTHEQUE SAINTE GENEVIEVE

TYtire tu patule recubans sub tegmine fagi
Siluestrem tenui musam meditaris auena.
Nos patrie fines et dulcia linquimus arua
Nos patriã fugim⁹:tu tytire lentus in vmbra
Formosam resonare doces amaryllida siluas.

¶ Construe sic.O tytire.i.o virgili .tu recubans id est iacens quietus sub tegmine.i.sub vmbra fagi.i.illius arboris frondose.patule.i. late/ spactose. meditaris.i.cantas musam;siluestrẽ.i.carmẽ rusticũ auena tenui.i.culmo vt stipula dulci:agili.Nos.i.mantuani linquimus.i.dimittimus nõ sponte nostra fines.i.methodũ/terminos patrie.i.mantue ciuitatis nr̃e.et linquimus inq̃ arua dulcia.i.campos amenos delectabiles.Nos.i.mantuani fugimus .i.relinquimus patriã.i.mantuã.t o tytire.i.virgili tu lentus.i.quietus ocio sus in vmbra.doces.i.facis siluas.i.nemora resonare.i.cantare amaryllida formosam.i.carmẽ tuũ de amaryllide.i.de amica tua compositũ.¶ Sicut dicit seruius sup eneid̃.In exponendis autoribus de noĩe vita t morib⁹ actoris:de qualitate sermonis et de intentione vel fine ꝓpter quẽ scribitur solet queri.vbi dicit seruius ꝙ virgilius fuit etiã filius virgilij natus in mantua ciuitate venetie verecũdissimus poeta vno tñ vicio laborabat:qr lubric⁹ valde fuit t impatiens libidinis:sic ꝙ quidã vocauerũt eum balistam:qr balista non põt cõtinere impetũ.Ideo sup eius tumulũ scriptum fuit. Monte sub hoc lapidum tegit balista sepultus.¶Catholicon dicit ꝙ dict⁹ est virgilius a matre sua virgilia:qr ipa pregnans vidit in sõnis virgam ascendentem ex vtero suo ad celũ scz filiũ suũ astrologũ t philosophũ magnũ futurum.Vita eius fuit studiosa.Studuit ei neapoli/cremone/mediolani. Et cũ eẽt.xxviij. annorũ scripsit buccolica spacio trium annorũ sicut dicit in fine quarti georgicorũ.Carmina que lusi pastorũ audaxq̃ iuuẽta. Tytire tu patule recubãs sub tegmine fagi.Fecit vero georgica in octo annis:et eneidẽ in.xij. annis. Et correxit buccolica et georgica.buccolica quidem ad preces et cõtẽplationẽ pollionis.Sed georgica ad preces mecenatis presidis.mortevero preuentus dimisit eneidẽ incorrectã:quã ideo iussit post vitã suã cremari. Contra quẽ exclamat augustus cesar.Ergo ne suprem̃is potuit vox improba verbis Tã virũ mandare nephas.ergo ibit in ignes. Magnaq̃ doctiloqui moriet musa maronis.ideo augustus cesar condolens tantũ opus extingui prohibuit ip̃m cremari et dedit ip̃m corrigendum duobus magnis philosophis scz tucce et varroni:sub tali lege ꝙ superflua demerent t nihil adderent.ideo in eneide reperiuntur versus trũcati et incõplett.Reperiunt etiã versus detracti qui non sunt scripti in corpore libri sicut ibi. Ille ergo qui quõdã gracili modulatus auena.r̃.vsq̃ arma virũq̃ cano. Si autẽ in buccolicis reperiatur aliqui versus incomplett sicut ibi.incipe menalios.hoc non est ꝓpter incorrectionem sed ex pigricia scriptorum quos piget sepe scribere et ostendere versum interscalarẽ vt dicet suo loco.¶ Ex istis põt recolligi etas virgilij scilz ꝙ vixit quinquaginta annis.habebat enim.xxvij.annos quando composuit buccolica q̃ fecit in tribus annis t georgica in octo.et eneidẽ in duodecim et hoc est verũ si illos scripserit sine pausatione.Mã virgili⁹ in eneid̃ vsus ẽ stilo grãdiloquo t metro heroico qđ tenet vera et ficta t humana t diuina.

¶ In georgicis vero vsus est sermone mediocri. Sed in buccolicis vsus est stilo humili ꝑm materiã humilẽ de qua loquit. ¶ Unde ipe dicit in buccolicis. Si canimus siluas sint silue cõsule digne. id est ꝑm altitudinẽ materie debet eẽ stilus altior. Buccolica aũt carmina dicũtur a bus qd̃ est bos ticos custos. qr̃ sũt carmina facta de pastoribus boũ vel aliorũ pecorũ q̃ ꝑ boues intelligũtur. Et sunt i libro buccoticorũ decẽ egloge. Dicit aũt egloga ab egle quod est capra et logos sermo. quasi caprinus sermo. qr̃ loquitur de paruis et vilibus rebus. et sic patet qualitas metri. Intentio autẽ virgilij scribẽtis buccolica fuit sub iocundis verbis et in ꝑsona rusticorum pastorũ laudare augustũ cesarẽ pro beneficijs sibi ab eo collatis. laudare etiã protectores suos pollionẽ et mecenatem: in quo relucet magnũ ingeniũ virgilij scz cõprehendere magnã rem in parua videlicet imperatores/senatores et alios presides in ꝑsona pastorũ. sicut in georgicis designauit apes sub noibus regum vel ducũ qñ dicit in quarto. Magnanimosq̃ duces. Dicit ergo in principio buccolicorũ absq̃ prohemio. Tytire tu patule. ꝛc̃. vbi introducit duos pastores scz tytirũ et melibeũ. per tytirũ intelligit̃ ipe virgilius. ꝛ ꝑ melibeũ intelligitur quidã seruus vicancus vel vicinus mantuanus noĩe cornelius gillus. Ubi est notandũ q̃ vigente bello ciuili inter augustũ cesarem et anthonium. augustus fuit victor et obtinuit cremonam quã dimisit suis militib⁹ pro stipendijs suis. Sed qr̃ terra cremonensis non sufficiebat eis: ideo dedit eis augustus mantuã quare mantuani expulsi sunt a suis possessionibus et dictũ est eis verbũ durũ: veteres migrate coloni: ꝛ habeb̃ in sequẽtib⁹. Mãtua ve miserę nimtũ vicina cremone. Sed virgilius hoc videns venit romã vbi vsus patrocinio pollionis et mecenatis impetrauit ab ĩperatore agros scz quos milites sibi abstulerant: quod videns gallus cornelius quasi inuidens felicitati virgilij qui solus recuperauerat agros a se demptos dicit et Tytire. i. virgili tu es multũ felix quia tu quietus sub vmbraveli tegmine fagi arboris frondose: cantas carmina leta auena tenui scz modici stili. Et loq̃tur more pastorum qui faciũt fistulas suas de culmo vel stipula auene. Et notanda est differentia inter patens et patulũ: qr̃ patulus est qd̃ naturaliter ꝑz vel aperit̃ sicut nares. sed patens est illud qd̃ aliqñ aperit̃ ꝛ aliqñ claudit̃ vt ostiũ vel oculi. Fagus aũt est naturaliter patens larga arbor. Optimo aũt tempore fructus fagi comedebant̃ vñ dr̃ fagus a fagin quod est comedere. ¶ Nos patriam fugimus. i. nos mantuani patriã relinquimus et nõ relinq̃mus spõte nr̃a imo quod plus est fugim⁹ patriã nostrã coacti fugere. ꝛ nos etiã tristes linquimus arua nr̃a: sed tu doces siluas resonare amaryllida id est amicam tuam. qr̃ facis carmĩa tocosa de pollione et de cesare quos amas et illa carmina resonant ꝑ siluas. i. per maiores et antiquos viros. Et loquit more rustico quo pastores cantant in siluis.

O melibee deus nobis hec ocia fecit. Ty.

Nãq̃ erit ille mihi semper deus: illius aram
Sepe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus.
Ille meas errare boues (vt cernis) et ipsum
Ludere que vellem calamo permisit agresti.

¶ Construe sic. O melibee o pastor deus. i. cesar augustus fecit id ẽ dedit hec

octa.i.ista bona vel quietem.Mãq; ille.i.ceſar erit mihi id ẽ virgilio ſp deꝰ id eſt in vita et poſt mortẽ ſuã agnus.i.ouis:tener.i.iuuents ab outilibus noſtris.i.a pecoribus nr̃is imbuet.i.ſacrificabit arã.i.ſup altare illiꝰ ſcz auguſti ceſaris.Ille.ſ.ceſar pmiſit boues meas.i.vaccas errare.i.p campos eẽ vt cernis.i.vt vides.et pmiſit ip̃m.i.me virgiliũ ludere calamo agreſti.i.fiſtula ruſtica q̃ vellẽ.i.q̃cũq; carmina vellẽ ludere.¶ O melibee.reſpondet tytirus .i.virgilius ad melibeũ dicẽs q; deꝰ ſcz ceſar dedit ſibi illa octa.i.facultatẽ vt uendi ex proprijs agris ſine graui labore.Mãq; erit ille.i.ceſar erit mihi deꝰ in vita ſua et poſt mortem.Nam alij imperatores reputabãt inter deos poſt mortẽ,ſz auguſtus ceſar i vita ſua meruit deitatẽ r hr̃e tẽplũ ſicut deus.¶ Illius arã.rc.i.q̃diu vixero factã ſacrificiũ ſupra altare ſuũ et irrigabo arã ſuam de ſanguine agni. ¶ Ille meas errare boues.i.ceſar dedit mihi agros et libertatem cuntandi carmina ruſtica metri quecũq; vellẽ ludere nõ p minas ſiue p coactionẽ ſicut etiam ip̃e virgilius dicit in georgicis. Carmina que luſi.rc.

Non equidem inuideo:miror magis vndiq; totis &c.
Vſq; adeo turbatur agris: en ipſe capellas
Protinus eger ago:hanc etiam vix tytire duco.
Hic inter denſas corylos modo nãq; gemellos
Spem gregis ah ſilice in nuda connixa relinquit.
Sepe malum hoc nobis (ſi mens non leua fuiſſet)
De celo tactas memini predicere quercus.
Sed tamen iſte deus qui ſit da tytire nobis.

¶ Conſtrue ſic. Equidem.i.certe non inuideo.i.non habeo inuidiam miror magis.i.admiror q; turbatur.i.q; nos mãtuani turbamur vndiq;.i.ex oĩ parte totis agris.i.in agris noſtris vſq; adeo.i.intantũ vel multum.en.i. ecce ipſe.i.ego melibeus eger.i.non ſanus ago.i.duco protinus.i.longe a finib⁹ capellas id ẽ capras.o tytire vix.i. cum difficultate duco id eſt conduco hanc ſcz capr̃a.hec capra ſcz connixa eſt.i.peperit hic.i.in iſto loco inter corylos.i. illas arbores denſas.i.ſpiſſas gemellos.i.duos filios exiſtentes ſupple ſpem gregis.i.ſpem future gñationis:et ip̃a inq; relinquit ah interiectio admirãtis illos gemellos in ſilice nuda.i.ſupra lapidẽ durũ memĩ quercus.i. illas arbores tactas.i.fulminatas de celo.i.deſup predicere.i.ſignificare hoc malũ.i.nos perdituros agros ſepe.i.multotiens nobis mantuanis ſi mens.i.cogitatio nõ fuiſſet leua.i.bene conſideraſſet.Senſus eſt:nos perdere agros res manifeſta ſcz quercus predicebat.ſed nos mentis imprudentia capti intelligere nequimus.Sz tyttre.i.virgili da.i.dic nobis quis eſt iſte deꝰ qui dat tibi iſta octa.¶ Non equidẽ.Loquit̃ iterũ melibeꝰ ſed ne videatur loqui ex inuidia dicit ſe nõ inuidere ſz mirari de felicitate virgilij q; alij mantuani patiuntur oẽs miſerias q; turbantur in agris ipſorũ vſq;adeo.i. multũ .Et eſt turbatur verbũ impſonale quod indr̃ter ſe hz ad oẽm pſonam.in quo vult melibeus latenter redarguere auguſtũ ceſarẽ non deſignando illũ qui turbat.vult etiam oñdere q; oẽs mantuani fuerunt turbati ſine aliqua diſcretio

ne:et etiam sine culpa:qr non fuerunt expulsi ꝑpter sua demerita : sz ꝑpter vicinitatem ad cremonam vt dictū est.Et nō dr turbamur qr verbū ꝓnale designaret paucos et nō oēs.¶En ipe capellas.Hic melibeus monstrat euidenter suas turbationes dicēs ꝙ ipe eger corpore et aio vix ducit secū duas capras.i.matrē et vxorē et cā laboris est qr capra sua.i.vxor de nouo connixa est.i.enixa vel peperit gemellos.i.duos filios qui sunt spes futuri gregis et future gnationis.Et augmētatio laboris est:qr non peperit in lecto molli.sz supra silicē vel lapidē durū ꝛ sine vestimētis vel straminibus ad inuoluendū gemellos.¶Sepe malū hoc nobis.Hic melibeꝰ dicit ꝙ si ipe fuisset sapiēs et ꝓsiderasset signa et auguria ipe potuisset precauere istā turbationē qr āno precedenti quercus que sūt arbores glandifere et pertinētes esui fuerūt tacte de celo.i.leuiter fulminate.Quercus sūt arbores in tutela iouis ꝛ sibi cō secrate ido nō ꝓmittit eas dure fulminari et qñ arbor iouis fuit tacta et turbata signū erat ꝙ mātuani q erāt in tutela augusti turbarent.Sz iñ iste deꝰ Tytire da.i.dic mihi quis est ille deus q dedit tibi ocia et ludere q̄ veiles. Ubi notandū est ꝙ dare significat tria.s.dicere:cōtribuere:ꝛ cōcedere.iuxta illos versus.Dico ꝛtribuo cōcedo sigt do.Ceca videant sup textū.de allegoria aūt quā aliqui volūt in his versibus predictis qr dicunt carmina cātata a virgilio de vrbe romana vide Seruiū et alios expositores.

Urbem quam dicunt romā melibee putaui. Ty.
Stultus ego huic nostre similem quo sepe solemus
Pastores ouium teneros depellere fetus.
Sic canimus catulos similes:sic matribus hedos
Noram.sic paruis componere magna solebam.
Uerum hec tantum alias inter caput extulit vrbes
Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

¶Construe sic.Ego tytirus stultus.i.imprudēs o melibee putaui.i. credidi vrbem.i.ciuitatē quā sz vrbē dicūt.i.vocant romā esse supple simlē.i.equalem huic nostre.i.mantue quo.i.ad quā nos pastores ouiū.i.caprarū sepe solemus.i.consueuimus depellere.i.a lacte remouere seu enutrire fetus teneros.i.agnos nouiter natos.Sic.i.eodē modo cognouerā romā esse similem mantue sicut noram.i.nouceram catulos.i.paruos canes esse similes canibꝰ magnis ꝛ sicut noram inq̄ hedos.i.hircos teneros esse similes matribꝰ suis Sic solebā cōponere.i.comparare magna.i.res magnas paruis.i.rebus minimis verū.i.certe hec sz roma tantū extulit caput.i.est maior inter alias vrbes.i.ceteras ciuitates q̄tum cupressi.i.ille arbores magne solent se extollere supple inter viburna lenta.i.inter illas arbores paruas seu curuas.¶Urbem quam dicūt romā.ꝛc.Tytirus respondet more rustico per longas ambages quis fuit ille deus.et qr nullus homo pōt esse sine loco: ido describit locū in quo est augustus.s.romā ꝛ facit topographiā sicut si aliquis describeret parisiū ad ostendendū quis sit rex:dicit ergo O melibee ego stultus et ignarus pastor qñ audiebam loqui de roma putabam ꝙ esset quedam parua ciuitas sicut mantua nr̄a in qua nos pastores ouiū depascimus agnos.Sed talis est dr̄ia inter romā et mātuā qualis est inter magnos canes et paruos

scz catulos: vel inter hedos et capras. quia roma excedit alias vrbes sicut cu pressus viburna, i. frutices. Cupressus eñ; est arbor alta et viburnum est par uum arbustum. We.

Et que tanta fuit romã tibi causa videndi?

¶ Construe. que causa id est que occasio tanta id ẽ tã magna fuit tibi tytiro videndi id est eundi romam id est illam vrbem. ¶ Et que tanta. Querit iterum melibeus que fuit causa finalis quare tytirus venit romam quia magna causa requiritur ad magnũ effectum.

Libertas. que sera tamen respexit inertem Ty.
Candidior postq̃ tondenti barba cadebat:
Respexit tamen: et longo post tempore venit
Postq̃ nos amaryllis habet galathea reliquit.
Mãq̃ fatebor enim: dum me galathea tenebat
Nec spes libertatis erat: nec cura peculi.
Quãuis multa meis exiret victima septis.
Pinguis et ingrate premeretur caseus vrbi.
Mõunq̃ grauis ere domũ mihi dextra redibat.

¶ Construe. libertas cãdidior. i. pura fuit causa quare egoveni romã que libertas sera. i. tarda tñ respexit. i. ꝓspexit me inertẽ. i. pigrũ postq̃ barba mea cadebat id est cedebat tondenti. i. radenti tñ libertas respexit me et venit id est aduenit mihi longo tempore. i. per longum tempus post. i. postea ꝛ postq̃ amaryllis. i. roma habet id est possidet nos id est me tytirum galathea. i. mã tua reliquit id ẽ dimisit me fatebor enĩ. i. dicam veritatẽ dñ galathea. i. mantua tenebat id est possidebat me tytirum spes. i. fiducia libertatis habẽde nõ erat mihi nec cura. i. solicitudo peculi. i. gregis erat mihi q̃uis multa victima id est multa sacrificia exiret id est procederent ex meis septis. i. ex meis ouilibus: et q̃uis pinguis caseus premeretur id est fieret vrbi ingrate id ẽ ad mantuam ingratam. Mõunq̃. i. nunq̃ dextra scz manus redibat id est reuertebatur domũ meã grauis id ẽ plena ere id ẽ argento. ¶ Libertas. respõdet tytirus q̃ libertas fuit causa quare venit romã. s. vt eẽt liber. vnde seruꝰ vult libertatẽ vt careat seruitute: sed nobilis vel ingenuus vult libertatem vt viuat ꝑm suũ arbitriũ. Non erat aũt alibi libertas sicut rome. Que sera tamẽ. Hic tytirus increpat seipsum quia prius non venerat romã vt esset liber. fuit enĩ piger querendo libertatem q̃uis finaliter ipsam habuerit. Candidior. Hic more rustico designat tempus a quo fuit liber scilicet ab illo tẽpore quo habuit amicã amaryllidam vel ab illo tẽpore quo rasa fuit barba sua sic enĩ cõputabãt rustici tẽpora. s. ãno quo fuerũt cõiugati q̃ nesciũt aliꝫ distinguere tẽpora. Et notandũ est q̃ cãdidior nõ est adiectiuuz de barba: quia tũc virgilius nõdũ hẽbat barbam candidã vel canã cũ ipse eẽt. xxvtij. annorũ qñ fecit hunc librum. Sed candidior est adiectiuũ de libertas et est sensus libertas candidior respexit eũ ab illo tpe quo barba sua tõdebatur: vel q̃ postea dicit fortunate senex: ideo põt dici q̃ est mutatio ꝓsone ꝛ q̃ virgilius loqui-

tur in persona cuiusdam veteris. ¶ Postq̃. ꝛc. Per amaryllidam intelligit romã. ꝛ p galatheã: intelligit mantuã. ꝛ dicit q libertas sibi venit qñ dimisit mantuã et venit romã. ¶ Hãq fatebor eñ. Hic supfluit illa cõiũctio eñ cã metri complendi. ꝛ dicit rytirus q q̃diu mansisset mãtue nũq̃ fuisset diues aut liber. Vbi notatur q nõ est ꝓmotio nisi in bonis vbibus qꝛ miseri sunt castra sequẽtes. Et dicit peculi ꝓ apocopã. i. peculij qõ significat diuitias. dr̃ eñ a pecudibus qꝛ tote diuitie antiquorũ erãt in pecudib⁹ et armẽtis. Quã tis. loquit̃ more rusticorũ qui ex laboribus suis sibi sufficiũt et administrãt alimenta ꝛ tñ ciues vbiũ sepe deridẽt eos ꝛ faciũt eos expẽdere suas pecunias in ludis et tabernis: exactionibus: ꝑpositionib⁹: gabellis. ꝛc. sic q qñ redeũt ad domos suas vix reportãt lucrũ de caseis vl̃ aliꝭ alimẽtis q̃ vẽtiderũt.

Mirabar quid mesta deos amarylli vocares. Me.
Cui pendere sua paterers in arbore poma.
Tytirus hinc aberat: ipse te tytire pinus:
Ipsi te fontes: ipsa hec arbusta vocabant.

¶ Cõstrue. O, amarylli. i. o roma mirabar. i. admirabar quid id est quare tu mesta. i. tristis vocares. i. vocabas deos. i. superos. et mirabar cui. i. in cuius honorẽ patereris. i. seruares poma id ẽ officia vel dignitatẽ pendere id ẽ esse in sua arbore. i. in vbe principali scz qꝛ rome pendebãt officia. tytirus. i. virgili⁹ aberat. i. absens erat hinc. i. a roma ꝛ o tytire. i. o virgili ipe pinus id ẽ ille arbores vocabant id est appellabant te virgilium ꝛ ipi fontes vocabant inq̃ te et ipsa arbusta. i. alte arbores vocabant inq̃ te virgiliũ. ¶ Mirabar, hic melibeus loqtur ad vbẽ romã sub noie amaryllidis quã tytirus amabat dicens q ipse mirabat quare amaryllidis tristis vocabat deos. s. roma orabat vt ad eam veniret virgilius. mirabatur etiam cui ipsa amaryllis seruabat pulchra poma i sua arbore scz pulchra officia seruabantur rome ꝛ pulchre dignitates ꝓ virgilio qui erat absens. ¶ Ipe: te tytire. Hũc scio ovirgili q alte pinus ꝛ alte arbores. i. vbs romana et cesar et sacri fontes. i. sapientes senatores q̃ sunt pleni sapientia ꝛ arbusta. i. populus romanus vel parui seculares expectabant te.

Quid facerẽ? neq seruitio me exire licebat Tyti.
Nec tam presentes alibi cognoscere diuos.
Hic illum vidi iuuenem melibee quotannis
Bissenos cui nostra dies altaria fumant.
Hic mihi responsum primus dedit: ille petenti
Pascite vt ante boues pueri: summittite tauros.

¶ Construe sic. quid facerẽ mantue supple: neq licebat. i. non potuissem. exire. i. liberare me virgiliũ. seruitio. i. a seruitute nec licebat inq̃ cognoscere. i. inuenire alibi. i. in aliꝭ ciuitatibus a roma diuos. i. dominos, tã presentes

id est tam propicios et o melibee vidi.i.cognoui illuz iuuenem.i. octaulanū
augustū et vidi inq̄ quotānis.i.singulis annis augustū cui scilz augusto nr a
altaria fumant id ē sacrificant bissenos dies.i.p duodecim dies in anno h ic
id est augustus dedit id ē tribuit primus id ē in p̄ma mea petitione respō sū
id est libertatē et ille.i.augustus dixit supple mihi petenti id est querenti li=
bertatem.o puer id est o pastores pascite id est nutrite boues id est vac cas
vt ante id est sicut feciſti et summittite id est coniungite tauros cum vac cis.
¶ Quid facerem.respondet tytirus.O melibee quid feciſſem si non ve niſ=
sem romam quia manens in mantua semper fuiſſem seruus:nec inuen iſſez
deos vel dominos tam propicios sicut hic nec amicos adiutores. Hic illum
vocat octauianū augustum iuuenem non puerum: qr senatus decreu erat
q̄ nemo vocaret eum puerum ne minueretur laus imperij:quiave terre cu
ius rex puer est.dicit ergo hic id est rome vidi quotannis .i. singulis annis
augustū qui est mihi ille deus de quo querebat melibeus.Bissenos cui.id ē
isti deo ego sacrifico semel in mēse qr quolibet mense factebāt festum augu=
sti. Hic mihi .id est iste fuit qui primo dedit mihi libertatem in prima mea
petitione dicens mihi et alijs pastoribus meis pascite vt ante boues id ē vi=
uite libere sicut ante solebatis id est ante tempora bellorum et p̄iungite tau
ros cum vaccis et equos cum tumentis ad generationem : sicut dixit deus
Geneſis.i.Creſcite et multiplicamini.ꝛc̄.

Fortunate senex ergo tua rura manebūt: Abe'
Et tibi magna satis:q̄uis lapis omnia nudus
Limosoq̄ palus obducat pascua iunco:
Non insueta graues tentabunt pabula fetas.
Nec mala vicini pecoris contagia ledent.
Fortunate senex hic inter flumina nota
Et fontes sacros frigus captabis opacum.
Hinc tibi que semper vicino a limite sepes
Hybleis apibus florem depasta salicti
Sepe leui somnū suadebit inire susurro.
Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras.
Nec tamen interea rauce tua cura palumbes:
Nec gemere aeria cessabit turtur ab vlmo.

¶ Construe sic.O tytire senex .i. antique fortunate id est bonam fortunam
habens ergo tua rura id est tui agri manebunt et magna pascua supple ma
nebunt satis tibi id est tytiro q̄uis lapis id est mons nudus id est discooper
tusq̄ pro et palus id est lacus obducat omnia pascua id est comestionem
animaltum:iūco.i.illa herba limoso id ē paludosa; ꝛ pabula id est pascua in

sueta id est non consueta non tentabunt fetas graues id est non nutrient ca
pellas grauidas. Nec contagia mala id est male infectiones vicini pecoris
id est gregis ledent id est interficient fetas supple. ☞ fortunate senex capta-
bis id est frequenter capies hic id est in isto loco inter flumina id est fluui-
os nota id est caros et fontes sacros id est aquas dedicatas nimphis frigus
opacum id est vmbram delectabilem. hinc id est ex alta parte sepes id ē clau
sura que est a limite id est termino vicino id est propinquo tibi semper fiet
supple depasta id est comesta florem salicti id est salicis apibus id est ab illis
animalibus hibleis id est sic dictis et sepes suadebit id est incitabit te ire id
est accipere somnū id est quietem susurro leui id est murmure tenui. et fron
dator canet id est cantabit sub rupe alta id est de scopulo magno ad auras id
est adventos. Nec palumbes id est turtures rauce cessabunt tua cura geme
re: nec turtur id est illa auis cessabit gemere id est cantare ab vlmo id est ab
illa arbore. ¶ Fortunate senex. Vocat tytirū id est virgilium senē non ratiōe
etatis sed ratione fortune: quia habebat bonam et pinguem fortunam sicut
solent hȳe senes vel sensati homines. dicit ergo. ☞ tytire tu es felix q̄ agri
tui manebunt et pascua lata circundata mōtibus saxosis ex vna parte et aq̄
paludosa ex alia et oues tue pregnantes: et fete tue non habebunt pascua
insolita imo sicut in mantua similia nec ledentur ex contagio vicini pecoris
¶ Fortunate senex. Hic iterum melibeus narrat felicitatem tytiri q̄tum ad
seip̄m dicens. o tytire pecora tua sunt fortunata vt dixim⁹: tu es ettam fe
lix inter ista flumina iuncta et fontes sacros quia in fontibus sunt nimphe
sacre. hic cū in estate capies frigus opacum id est vmbram delectabilē ⁊ ha
bes ex vno latere sepem et salicē vbi apes pascuntur ex quarum susurro vel
tenui murmure dormies. Et hic est sinodoche sepes depasta florem salicti.
Vbi notandum q̄ hic sepes est serpens. sed hec sepes est dumus vel clausu
ra. Salictum autē est spectes salicis vel locus in quo crescunt salices quod
alio noīe dicit salicetum. ⁊ dicit salix a saliendo q̄ cito de terra salit crescēdo
¶ Hinc alta sub rupe: dicit ex alia parte audies cantare philomenam et pa-
lūbes et turtures quarū cantus est vt gemitus. Et est frondator equiuocus
q̄ significat illū qui in estate facit manipulos ex frondibus arborum ad nu
trienduz aīalia in hyeme vel significat illū qui remouet folia de vitibus vt
vue maturescant a sole. et etiam significat auiculā que cantat inter frondes
et vix videtur quando cantat. ¶ Almus autē est arbor quā ytali supponunt
vitibus suis. ¶ palumbes est auis dicta quasi parcens lumbis quia non coit
nisi semel in anno vel bis. Sed alij columbi dicuntur quasi colentes lūbos:
quia quolibet mense coeunt et est palumbes agrestis iuxta illud. Tecta co-
lumba subit sua rura palumbes hēbit. Sz virgili⁹ dicit palūbes: est nomen
grecum quod latini mutāt in us, et est auis cantans rauce sicut hō tussiens.

Ante leues ergo pascentur in equore cerui Ty.
Et freta destituent nudos in littore pisces.
Ante pererratis amborum finibus exul:
Aut ararim parthus bibet aut germania tigrim:
☞ nostro illius labatur pectore vultus.

¶ Construe.cerui.i.illa aialia leues id est veloces pascentur id est nutrient in cthere id est aere et freta.i.maria destituent id est relinquēt pisces nudos id est sine aqua in littore.i.in ripa maris.aut ego ero exul.i.electus a patria mea et hoc dicto finibus id est regionibus amborum scz parthorum et germanorum pererratis id est circūdatis aut parthus id est ille populus bibet arariṁ id est illum fluuiū:aut germania id est ille populus bibet rigrī id est illū fluuium q̄.i.anteq̄ vultus id est memoria illius id est cesaris.labatur.i. recedat a nostro pectore id est a nostro corde. ¶ Ante leues ergo. Respōdet tytirus q̄ consideratis istis felicitatibus tpe nūq̄ desinet amare illum deuz nec posset facere contrariū sicut impossibile est mutare rerum ordinem scilz ceruū volare:pisces ambulare:et fluuiū orientis trāsferri in fluuiū occidentis cum sua totali regione.

At nos hinc alīj sitientes ibimus affros. Ibe.
Pars scythiam:et rapidum crete veniemus oaxē.
Et penitus toto diuisos orbe britannos
Enunq̄ patrios longo post tempore fines:
Pauperis et tuguri congestum cespite culmen
Post aliquot mea regna videns mirabor aristas.
Impius hec tam culta noualia miles habebit
Barbarus has segetes:en quo discordia ciues
Perduxit miseros:en quis conseuimus agros:
Insere nunc melibee piros:pone ordine vites
Ite mee quondam felix pecus:ite capelle.
Non ego vos posthac viridi proiectus in antro
Dumosa de rupe procul pendere videbo.
Carmina nulla canam:nec me pascente capelle
Florentem cytisum et salices carpetis amaras.

¶ Construe.At id est sed o tytire supple.nos alīj scz mantuani hinc.i.a regione nr̄a ibimus affros sitientes id ē ad affricam scz libiam vbi est regio calidissima.et pars nostrū supple ibit scithyam.i.ad illā regionē. et venemus id ē ibimus oaxem.i.ad illū fluuiū rapidū id est velociter fluentē:crete.i.illius patrie.et veniemus britannos id est ad anglicos diuisos id est separatos penitus id est omnino toto orbe .i.ab omni ciuitate,enunq̄ id est nūquid alt quando venemus ad fines patrios.i.ad patriam nostram longo tempore.i. per magnū tempus post.i.postq̄ recesserimus.et enunq̄.i.nunquid aliquā=do ego melibeꝰ videbo culmē.i.stipulā tugurij pauperis.i.domus pastoralis congestū.i.ꝓpositū cespite.i.gleba terre.et ego melibeus videṁ post aliquot aristas id ē post multa tempora mea regna id est meas possessiones mirabor

id est admirabor et miles impius id est malus habebit id est possidebit hec noualia.i.noua rura tã culta.i.tã bñ laborata.et barbarus miles.i. extraneꝰ habebit supple has segetes.en quo.i.ad quã miseriã discordia.i. lis ꝓdurit id est miserit ciues miseros.i.mantuanos exules.en quis.i.quibus conseuimus.i.plantautmus agros.i.arua.o melibee insere.i.planta nunc piros.i.illas arbores ordine.i. ꝑm ordinem et pone.i.dispone vites .i.vineas ordine.o mee capelle quõdã.i.aliqñ felix pecus dico supple ite.i.a me abite:ꝛ ego melibeus prostectus id est iacens in antro id est in fouea non videbo vos capras posthac procul.i.a longe de rupe dumosa.i.ex scopulo spinoso pendere id est pascere. Et ego nulla carmina canam.i.non cantabo more rustico.et vos capelle non carpetis id est non comedetis scythisum.i.illã herbam et non carpetis salices id ẽ illas arbores amaras hoĩbus supple. ¶ At nos. Hic melibeus postꝙ narrauit miserias futuras prenosticat eas dicens.o tytire tu es felix in terra tua:nos aũt miseri id est exules extra solũ positi.et est ibi prolepsis:ibimus vna pars ad orientem et septẽtrionem:alia ad affricã sitientẽ:scz ad libiam vbi est regio calidissima ꝛ quasi inhabitabilis et ꝑ ỹriũ scithia est patria frigidissima in septẽtrione cuiꝰ frigiditatẽ ponit virgilius in quarto georgicorum. Araxes est fluuius illius regionis vel patrie albus qui defluit ꝑ terrã cretosã. Diuisos orbe britãnos. qꝛ nõ sũt nisi septẽ clymata.et inter illa britannni non sunt inclusi et enumerati.britones autẽ vocat anglicos ꝙvenerũt de saxonia:et expulerũt britones de illa britannia maiore que est magna insula inter septẽtrionẽ et occidentẽ separata a gallia ꝛ ab oĩ alia patria Enunꝙ vna dictio est.en interrogat vnꝙ.i.aliqñ enũꝙ id ẽ nũqd aliqñ veniemus ꝛ ꝑ modũ dolentis plangit melibeus dicens heu nũꝙ videbo in eternũ patriam meã et paruũ tugurĩũ meũ cõpositũ ex cespite et coopertum culmis:et dicit tuguri ꝑ tugurĩ sicut prius dixit peculi ꝑ peculĩ. Cespes ẽ gleba terre herbosa ex qua rustici faciũt muros domorum suarũ eas superaddendo in modũ lapidis. Culmus est calamus nouus crescens et capitur ꝑ stipula que crescit sicut calami crescũt et inde dr culmen tectũ vel festum domus:ꝛ culmen hic capit ꝑ domo sicut pars pro toto. ¶ Post aliquot.nã.id est nũꝙ erit mihi licitũ post aliquas miserias videre regna mea.i.possessiones meas et agros meos quos regebam. Et ꝑ aristas intelligit etates:ꝛ per etates annos ꝑ methatheſim. Impius hec.vocat augustũ militẽ et latenter increpat eũ:qꝛ abstulit a mantuanis agros suos sine mia vel qꝛ victor gessit bellũ ciuile cõtra anthoniũ.et vocat noualia agros ꝙ renouant noua segete quolibet anno. Sed ꝓprie noualia sunt siue noue crescentes postꝙ abscisa sũt nemora.plangit ergo melibeus se seminasse et plantasse pro alĩjs extraneis et barbaris. ¶ En quo discordia ciues.hic exclamat cõtra ciuitates discordes dicens ꝙ discordia est causa totius miserie qꝛ omne regnũ in se diuisum desolabit. ¶ Insere nũc melibee. Hic facit apostrophan loquendo ad seipm pronice et ꝑ modũ displicentie hortans seipm ad plantandũ arbores ꝛ ad seminãdũ segetes quasi diceret ꝙ frustra laborarem. ¶ Ite mee. hic dolenter recedit a suis possessionibꝰ dicẽs ad capras suas ite sub alio dominiũ qꝛ ego ero sepultus in quadã fouea et nũꝙ videbo vos pascendo pẽdẽtes arbores et dumos:nec cantabo carmina sicut solent pastores. Et est scithysus virgultum crescens in scithya ciuitate/et dicunt quedam glose ꝙ est hedera arborea.aliqui etiam dicunt ꝙ est caprifolĩũ.et vocat salices amaras nõ capris:qꝛ eas libenter comedunt:sed hominibus sunt amare.

Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte
Fronde super viridi. sunt nobis dulcia poma:
Castanee molles: et pressi copia lactis.
Et iam summa procul villarum culmina fumant.
Maioresq cadunt altis de montibus vmbre.

¶O melibee poterts redescere. i. manere mecū hac nocte hic. i. in isto loco frōde sup viridi. i. sup herbā viridē poma. i. illi fructus sūt nobis mitia. i. dulcia ⁊ castanee sūt molles. i. mature. et copia. i. abūdantia lactis pressi. i. casei ē nobis supple et culmina sūma. i. alti camini villarū. i. oppidorū fumant id ē fumū emittunt procul. i. a longe ⁊ vmbre maiores cadūt. i. duplicanť de altis mōtib⁹. i. magnis mōtib⁹. ¶Hic tñ. Tytirus cōsolať melibeū qr tā aduespe rascit tp̄m inuitans ad cenā sup herbā viridē ⁊ ad fercula rustica. s. ad caseū castaneas/⁊ poma. ¶Et tā sūma. Hic virgilius p signū noctis vult ostendere finē illi⁹ egloge adesse sicut dies finiť aduenīēte vespa. ⁊ pastūbi recedūt i vespere ad siluas et relīquūt agros qui sūt iuxta mare tirrenū ⁊ camini fumāt vel culmina domorū qr preparatur cena et nox que est magna vmbra videť cadere de montibus altis qui obīciunť soli. Cetera videantur sup textum.

¶Finis prime egloge ¶Incipit secunda.

Formosum pastor corydon ardebat alexim
Delicias dñi: nec quid speraret habebat
Tantū inter densas vmbrosa cacumina fagos
Assidue veniebat: ibi hec incondita solus
Montibus et siluis studio iactabat inani.
O crudelis alexi nihil mea carmina curas.
Nil nostri miserere: mori me denicq cogis.
Nunc etiam pecudes vmbras et frigora captant
Nunc virides etiam occultant spinera lacertos
Testylis et rapido fessis messoribus estu
Allia serpillumq herbas contondit olentes.
At mecum raucis (tua dum vestigia lustro)
Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis.
Nonne fuit satius tristes amaryllidis iras
Atq superba pati fastidia? nonne menalcam?
Quāuis ille niger: q̄uis tu candidus esses.

O formose puer nimium ne crede colori:

Alba liguſtra cadunt: vaccinia nigra leguntur.

¶ Conſtrue. corydon paſtor ardebat .i. ardenter diligebat alexim. i. illū puerum formoſum. i. pulchrū exiſtentē ſupple delictas dñi. et corydon non habebat illud qđ ſperaret. i. deſideraret ſiue ne q̄d ſperaret habebat. i. nec ſpē potiendi habebat. et corydon veniebat aſſidue. i. ſepius tantū id ē tm̄modo iter fagos. i. illas arbores denſas. i. ſpiſſas et inter cacumina vmbroſa. i. inter ſūmitates montis vmbram habentes: et ip̄e ſolus ibi id eſt in illo loco . tractabat. i. fundebat in caſſum hec verba ſequentia ſcz o crudelis. ꝛc. i. incōdita. i. ſubito dicta in montibus ꝛ fluuis. inani ſtudio. i. vano labore. o alexi. o puer crudelis. i. ſine miſericordia nihil .i. non curas mea carmina. i. meas cantilenas et nil id eſt nō miſerere id ē miſerer ſ nr̄i id ē mei corydonis ꝛ tu cogis me-corydonem mori. i. perire obire: ꝛ pecudes .i. aīalia captant. i. capiūt vmbras. i. frigerationes et frigora. i. loca aprica et ſpineta .i. ſpine vel locus in quo crescunt ſpine occultant id ē tegūt lacertos. i. illa aīalia et teſtilis. i. vxor corydonis vel alia puella condit. i. preparat allia. i. illa legumina et ſerpillū. i. illam herbam: et herbas olentes. i. odoriferas meſſoribus. i. operarijs feſſis. i. fatigatis eſtu id eſt calore rapido. i. vehementi. et arbuſta reſonant ſub ſole ardē ti. i. calido mecū. i. cū me corydone: cū cicadis. i. illis aīalibus raucis. i. rauce cantantibus: dū luſtro. i. circūdo tua veſtigia. i. tuos paſſus. Mōne. i. nūquid fuit ſatius id eſt melius me pati iras. i. rancorē triſtes. i. nō fictas: et pati inp̄ faſtidia ſupba. i. verba ſupbie plena amaryllidis. i. illius mulieris . et nonne fuit ſatius corydonem ſupple amaſſe menalcā id eſt illū paſtorem. Quāuis ille. ſ. menalca eſſet niger: q̄uis tu alexis eſſes candidus. i. formoſus. O puer formoſe id ē pulcher. ne. i. non crede. i. confidas nimiū. i. multū colori. i. pulchritudini. Nam liguſtra. i. illi flores alba. i. pulchra cadunt. i. labūtur ꝛ vaccinia. i. ille viole nigra. i. purpurei coloris legunt. i. colligunt. ¶ Formoſū paſtor. ¶ Scōa egloga ſequitur que ſic intitulatur. Alexis: q; loquitur de vehementi amore quē habebat virgilius ad alexim . In qua egloga introducit poeta recitans mutuū amorem inter duos paſtores ſcz corydonē et alexim i domo pollionis dicens. quidā homo ſcz corydon paſtor ardebat. i. impatiēter amabat alexim. Et notandū eſt q̄ corydon eſt virgilius ꝛ eſt nomē fictū a nomine cuiuſdam auis dulciter cātantis q̄ dr̄ corydalis gallice chardōnereau que interp̄tat dulce canens q; virgilius hic incitat dulciter ceſarem ad amorem ſuū. Ceſar aūt in p̄ſona alexis introducit: et interpretat alexis ſine reſpōſione : q; nihil in iſta egloga rīdet. vel interpretatur ſupbus non dignās reſpondere precibus. et dr̄ ab a qđ eſt ſine et lexis ratio vel reſponſio. ¶ Et q̄d p̄ alexim intelligatur eſt diuerſus modus dicendi. q; iſta egloga in aliquib⁹ locis videtur ſonare vnū: et alibi aliud . Dicunt em̄ aliqui q̄ virgilius amauit tres ſcz vnū puerū noīe alexandrū quē poſt multas preces dedit ei pollio dñs ſuus ſpecialis quē puerū cū tanta difficultate obtinuit q̄ p̄ma facie deſperabat ip̄m ſibi dari. amauit etiā leriā puellā: et cebetē puerū quos dedit ſibi mecenas ad cui⁹ requeſtā fecit georgica. Et dicūt: q̄d̄ā q̄ fecit iſtā eglogam de amore quo amabat illū ceſar auguſtus qui cum maxima difficultate ſibi reſtituit agros ſuos. dicit ergo p̄mo virgilius in p̄ſona alterius poete q̄ corydon quidam paſtor ardebat alexim. i. ardenter diligebat. ꝛ capit ardēter methaphorice ꝛ ſic dicit doctrinale. xp̄i bonus ardet amorem. et ardebat

alexim.i.illū puerum qui erat delicie dñi sui scz pollionis.Et ista verbavidē tur magis sonare de alexandro.sed loquendo de cesare ardebat alexim.i.ce= sarem qui erat delicie dñi id ē dñs delectabilis mutando ꝯstructionem trāsi= tiuā in intransitiuam:qz dicit doctrinale. Illud qꝺ regitur et rector idem ti= bi signant.¶ Me quid speraret habebat.i.nūꝯ sperabat ipm puerū sibi dari vel de cesare nūꝯ sperabat habere agros suos quos tñ postea p importuni tatem et frequētiam precandi obtinuit.¶ Tm inter densas.loquit more ho minis desperātis qui tristis vadit ad loca solitaria ad deflendū.dicit ergo q corydon non sperans.tc.faciebat carmina sua tristia in montibus et siluis. ¶ Inani studio.qz loquebatur absenti ⁊ nihil respondenti.¶ O crudelis ale xi.loquitur virgilius ad alexandrū vel ad augustum vocans eum crudelez et inexorabilem et impiū sine mia:qz nō exaudit preces imo cogit eū pre do= lore.Nūc etiā pecudes.hic ondit alexim debere misereri sui:qz nō cessauit to ta die orare eū cū magno sudore ⁊ sub estu diei:qꝺ ostēdit p signa que sequū tur:qz pecudes querūt vmbram et lacerti virides querūt spineta.Nūc etiaz testilis.i.vxor corydonis vel alia puella portat prandiū messoribus sub estu diei:et vtī noīe rustico mulieris qualiter rustici vocant mulieres suas testā vel cortices qz sūt sicce et scalide.⁊ est mirabile de illo prandio qꝺ in tempore calidissimo fit ex herbis calidissimis sicut ex allio et serpillo.Et consonat di= cto rusticorū ꝙ dicūt q allia refrigerant.⁊ ꝯsonat plinio in hystoria ꝙ dicit q ois medicina opat p se vel ꝺriū hoc est p se vel p accns.calor em̄ p se cale= facit.⁊ p accidēs frigefacit.allia em̄ invirtis maxime aperiunt meatus corpo ris et resoluūt a corpore calorem vnde derelinquūt corpus frigidius sicut ru ta facit viros castos et feminas luxuriari.¶ At mecum raucis. Cicada ē ver mis garrulus et querit vmbram sub estu diei.Nōne fuit satius .i.nūꝙd fuis set mihi melius amasse menalcā pastorē licet ille sit niger.vel nōne fuissz mi hi melius amasse quādā rusticā mulierē lz iracundā et supbā q̄ pati p te tot labores:q̄der amaryllidā intelligit leriā:⁊ p menalcā cebetē puerū quos si= bi dedit mecenas ꝙ lz nō fuissent tā pulchri sicut alexander tñ debuissent suf ficere virgilio:vel intelligit q fuisset melius sequi anthonitū q̄ augustū.¶ O formose puer.Hic appropriat q res nigre aliqñ plꝰ ꝓsūt q̄ albe q̄uis dicat virgilius ī georgicis q aries albus est melior:nō tñ ē regula gñalis qz ligu stra q̄ sūt flores albi cadūt ⁊ dimittūt q̄slvilia:⁊ tñ viole purpuree tēdētes ad nigredinē colligūtur tanꝯ preciose.hoc seruius.alij dicūt q vaccinū ē flos herbe q̄ dr̄ vaide gallice.⁊ ꝑm alios ligustrū est;flos sambuci. et vaccinū est quoddā granū nigrū qꝺ ad tingendū est aptum.sic dicitur vulgariter q pi= per est melior q̄ creta.

Despectus tibi sum:nec quis sim queris alexi
Q̄ diues pecoris niuei:q̄ lactis abundans
Mille mee siculis errant in montibus agne
Lac mihi non estate nouum:non frigore desit
Canto que solitus :si quando armenta vocabat
Amphion dirceus in acteo aracynto
Nec sum adeo informis:nuper me in littore vidi

Nec sum adeo informis :nuper me in littore vidi
Cum placidum ventis staret mare:nõ ego daphnim
Iudice te metuam:si nunq̃ fallat ymago.

¶O alexi ego sũ tibi despect⁹.i.nõ placeo tibi nec queris quis.i. qualis ego sũ q̃ diues.i.q̃tuz opulentus pecoris niuei.i.gregis candidi.q̃ abũdãs.i. copiosus lactis.i.liquoris.mille agne.i.oues mee.i.proprie errant.i.pascũtur i montibus siculis.i.atheniensibus.lac nõ deest mihi.i.corydon nouũ in esta te.i.tp̃e calido nec lac defit in frigore sz oĩ tp̃e ego habeo. canto.i.cano q̃ amphion.i.inuentor artis musices dirceus.i.rex thebanorũ solitus ẽ cantare in aracynto.i.in illo monte acteo.i.athenienssi si qñ.i.aliqñ vocabat armenta.i. greges suo cantu dulci nec sum adeo.i.intãtũ informis .i.turpis qz vidi me corydonẽ in littore.i.i ripa maris:cũ mare staret.i.esset placidũ.i.clarũ vl̃ quietũ vẽtis et nõ metuã daphnĩ.i.illũ puerũ.et hoc dicto te alexi exñte iudice si ymago.i.facies nũq̃ me corydonẽ fallat.i.deciplat. ¶Despectus tibi sum. Hic corydon allicit alexim ad suũ amorẽ p illa tria quib⁹ vtũt amatores.s.p diuicias.p pulchritudinẽ corporis z p cantũ.¶Quãdiues.iactat se hr̃e oues niueas.i.albas q̃ sũt meliores vt habet in georgicis z melius est hr̃e femellas multas q̃ pariũt z hñt lac q̃ arietes.¶Lac mihi.Jactat se hr̃e lac nouuz p totũ annũ qz oues bis pariunt in ytalia sicut habet in georgicis. Bis grauide pecudes.zc.et est laudabilius hr̃e lac in vtroq̃ tp̃e q̃ hr̃e caseum qui põt seruari per annũ.¶Canto que.Hic se iactat ex cantilena dicẽs q̃ tp̃e ita bene cãtat sicut amphion dirceus qui fuit rex thebanorũ inuentor artis musices qui tã dulciter cantabat q̃ faciebat mõtes salire et tripudiare. Aracyntus est mons thebanus quẽ vocant acteũ.i.athenienssem . et loquitur tanq̃ ignorans loca nobilia more rusticorũ.sicut si aliquis diceret montẽ acteum esse diuionensẽ vel parisiũ qui tamẽ est mons Rothomagensis.¶Nec sum adeo informis.Hic iactat se de pulchritudine corporis.qz respexit se in littore qñ mare erat placidũ.qz qñ mare ẽ turbidũ nõ bñ repñtat ymaginẽ z vidit se valde pulchrũ si ymago sua nõ fallat.qz ymago sepe fallit repñtãdo sicut patet de speculo cõcauo in quo nõ repñtat facies sicut est.nec in aqua vbi apparet q̃ baculus integer sit fractus.Sz cã quare respexit se in littore est: qz pastores non hñt speculũ in campis nisi fontem vel aquã placidã . Non ego daphnĩ.Dicit se ita pulchrũ sicut fuit daphnis primus pastor filius mercurij ex vna nimpha per quẽ intelligit virgilius cornificiũ p hyroniam metrificatorẽ ineptũ et virgilio semper emulum.

O tantum libeat mecum tibi sordida rura
Atq̃ humiles habitare casas:et figere ceruos.
Hedorũq̃ gregem viridi compellere hibisco.
Mecum vna in siluis imitabere pana canendo.
Pan primus calamos cera coniungere plures
Instituit.pan curat oues ouiumq̃ magistros.
Nec te peniteat calamo triuisse labellum.

Hec eadem vt sciret quod non faciebat amyntas
Est mihi disparibus septem compacta cicutis
Fistula:dametas dono mihi quam dedit olim
Et dixit moriens te nunc habet ista secundum
Dixit dametas:inuidit stultus amyntas.
Preterea duo (nec tuta mihi valle reperti)
Capreoli:sparsis etiam nunc pellibus albo
Bina die siccant ouis vbera quos tibi seruo
Jampridem a me illos abducere testylis orat
Et faciet:quoniam sordent tibi munera nostra.

¶ Construc. O alexi libeat tibi.i.placeat tantū.i.tantūmodo habitare.i.frequentare:rura sordida.i.q̄ tu credis eē sordida et casas humiles.i.paruas domos pastorales et libeat tibi figere ceruos.i.venari illa animalia.et libeat tibi compellere.i.ducere mecū gregem.i.pecus hedorum.i.hircorum. hibisco viridi.i.ad virgultum viride et imitabere.i.imitaberis mecum.i.cū me corydone vna.i.simul pana id est deū pastorum in siluis.i.nemoribus canendo.i.cantabo.pan.i.ille deus instituit.i.docuit primus coniungere.i.simul;tū gere plures calamos.i.fistulas.et pan curat oues.i.sollicitus est de ouibus curat magistros ouiū:nec peniteat id ē non pigeat te alexim triuisse labellū id est labia tua calamo.i.fistula.et amyntas optabat supple vt sciret hec eadem que volo te docere qđ nō faciebat.i.nō sciebat.et fistula est mihi corydoni compacta confecta coniuncta septē cicutis disparibus id est septē spaciis diuersis.quam.i.fistulam dametas dedit mihi dono.i.in donū et dametas dixit moriens:ista fistula habet te corydonē nunc scōm.i.magistrū secūdū.ꝛ dixit dametas hec verba et amyntas quidam pastor stultus inuidit. preterea duo capreoli reperti mihi.i.a me non tuta vallē.i.in incognita valle et hoc pellibus sparsis.i.tinctis albo siccāt.i.desiccant lactādo vbera ouis.i.matris quos.i.capreolos seruo.i.custodio tibi ꝛ testylis.i.illa mulier orat.i. rogat iā pridem.i.longo tempore abducere.i.remouere illos a me et ipsa faciet.i.habebit qm̄ nr̄a munera sordent.i.vident sordida tibi.¶ O tantum libeat.Hic virgilius significat vitam pastoralem vt alexis non spernat cum dicēs vtinam placeret tibi habitare mecū ista rura q̄ putas eē sordida ꝛ habitare paruas domos et parua tuguria pastoralia ꝛ figere ceruos.i.delectari mecum ꝛ ducere hedos ad hibiscū.Et est hibiscus genus virgulti mollis et flexibilis dr̄ hibisco.i.ad hibiscū ponēdo dtm̄ p actō sicut in eneiō.et clarior celo.i.ad celum.¶ Mecum vna.hic virgilius inuitat illum puerum ad delectationez carminis cum dicit cantabis mecum in siluis sicut deus totius nature q̄ dr̄ pan.qō nomen in greco sig̃t oē vel totū ꝛ inde dr̄ pants.Et fuit pan deꝰ rusticus qui pingebatur ad similitudinē totiꝰ nature:hēbat cornua sicut luna vel ad modū radiorū solis et faciem rubeā sicut ignis vel ether qō idez est vt dr̄ in georgicis.Ether em̄ est spera ignis vel aer superior. Et in pectore habebat stellam ad repr̄sentandū ymaginem stellarū;ꝛ eius pars īferior erat hispi-

da et pilosa ad significandū radices arboris q̄ sūt in terra sicut capilli in capite. Et habebat pedes curuos ad significandū circulū anni. Natura eñ oia ista hz in se:iō deus nature sic pingebat. Iste aūt amauit syringam niphaem sed tp̄a ꝓpter sui turpitudinē noluit tp̄m diligere:ꝛ fugiens a facie ei⁹ iplorauit terre auxiliū ꝛ mutata est in calamū quā pan ꝓfozauit ꝛ fecit fistulā ad suū solatiū. ꝛ inde dicit ꝙ pan fuit primus fistulator ꝛ ab illo fistula hz dignitatē. iō corydon inuitat alexim ad cantandū carmina diuina. Iste pan habuit luctā cōtra amorē sz amor obtinuit: qz oīa vincit amor vt dicitur in eneide. Iste coniunxit multas fistulas cū cera insimul ꝛ inde cantata est optima melodia. ℌder calamū intelligitur armonia sperarū septē planetarū vel septez artes liberales quas deus instituit vt dictū est. Antiqui depingebant eū habere pedes caprinos/ventrē pilosum/indutum pectus pelle caprina varia: vultū rubicūdū/habētē duo cornua scz solē et iunam/tenentē in vna manu fistulam et in alia baculū pastoralem reflexū q̄ reflexio denotabat annū. ꝛ fuit filius vxoris vlixis. ℌplutarchus historiographus grecus qui fuit post xp̄m narrat ꝙ audiuit ab auo suo ꝙ dū veniebant ad ytaliam nauigando venerūt iuxta epirū insulam de directo respicientem ytaliam et anchorauerunt nauem nauē et nauta principalis nō noiabat se suo noie et audierūt vnaz vocem ꝓpio noie ter tp̄m vocantē et dixit ꝙ pan erat mortuus et ꝙ nūciaret illis q̄s videret in portu maris ytalie et ytali fecerūt magnū plāctū. ¶ Hec eadem vt sciret. id ē amyntas fecisset oīa q̄ voluissem ꝓ sciendo ista carmina q̄ te volo gratis docere. vnde amyntas intelligitur cornifici⁹ qui fuit inuidus cōtra virgiliū ꝛ scripsit cōtra eū sz auctoritate romanorū fuit expulsus. ¶ Est mihi disparibus. ℌic corydon dicit se habere vnā fistulā de septē calamis id est septē artibus liberalibus quā dedit sibi dametas id est theocritus magister suus ex quo cornificius fuit inuidus. ℌpreterea duo. ℌic inuitat eū per donū duorū capreolorū siluestriū hñtiū adhuc pelles dispersas varijs coloribus qz iuuenes sunt: et isti capreoli lactent matres: talia aūt talia multum placent pueris: qz natura gaudet diuersis et ꝓ illos capriolos ītelligit duas eglogas in quibus sunt varie sententie velate sub verbis obscuris. ¶ Jāpri dē a me. ℌic accelerat illū iuuenē qz testylis iā petiuit illos et habebit illos nisi ip̄e festinet et veniat statim.

Huc ades o formose puer: tibi lilia plenis
Ecce ferunt nimphe calathis: tibi candida nays
Pallentes violas: et summa papauera carpens:
Narcissum et florem iungit bene olentis anethi.
Tum casia: atq; alijs intexens suauibus herbis
Mollia lutheola pingit vaccinia caltha.
Ipse ego cana legam tenera lanugine mala.
Castaneasq; nuces: mea quas amaryllis amabat
Addā cerea pruna et honos erit huic quoq; pomo
Et vos o lauri carpam: et te o proxima myrte

Sic posite quoniam suaues miscetis odores.

O puer formose huc ades.i.mecū maneas ecce nimphe.i.dee ferunt id & colligunt portant lilia.i.illos flores plenis calatis.ꝛ nays.i.illa nimpha cādida.i.pulchra carpēs sūma papauera.i.illos fructus fert inq̄ violas illos flores pallentes.i.albos tibi aleri.ꝛ ipa nays iungit.i.ponit tibi narcissū.i.illū florem ꝛ fert inq̄ florem anethi.i.illius herbe bñ olentis.i.bonū odorē dant tum etiā nays interens.i.cōmiscēs cū casia.i.herba suauissimi odoris.atq; interens alijs herbis.i.flor bus suauibus.i.delectabilibus pingit.i. componit vaccinia mollia caltha.i.cum illa herba lutheola.i.talis coloris qualis ē color auri et ego legā.i.colligā mala.i.poma cana.i.alba tenera lanugine:ꝛ legam castaneas molles quas scz castaneas mea amaryllis.i.amica amabat. ꝛ addā pruna cerea.i.illos fructus ceret coloris.et honos.i.laus erit huic pome.o lauri.i.o vos arbores carpā vos.et o myrte proxima subaudi lauro vel ad odorem ꝓxima carpā te.i.accipiā vel colligā qm̄ vos arbores sic composi te id ē ordinate miscetis.i.datis odores suaues.i.delectabiles. ¶ Huc ades. Hic adulat̄ et laudando suā pulchritudinē dicēs q; in cāpis sūt fōtes ꝛ nimphe q̄ colligūt sibi violas et altas herbas odoriferas. ¶ Jpe ego. Jnuitat eū per donū pomorū ꝛ castanearū qr puer diligūt talia ꝛ vocat poma cana colana q̄ añ maturitatē hūt canicē vl intelligit poma ꝓsica.i.pescas q̄ sūt pilose ꝛ est lanugo prima barba tenuis sicut lana. ¶ Et vos o lauri carpā. Adtūgit ad p̄cedēta lauros et myrthos ꝛ est myrthus feminini gñis.qr os grecum sepe mutamus in us muliebre.vel computatur sub noīe arboris.

Rusticus est corydon nec munera curat alexis.
Nec si muneribus certes concedit yolas
Heu quid volui misero mihi? floribus austrum
Perditus:et liquidis immisit fontibus apros
Quem fugiens ah demens:habitarūt dij quoq; siluas.
Dardaniusq; paris:pallas quas condidit arces
Ipsa colat:nobis placeant ante omnia silue.
Torua leena lupum sequitur:lupus ipse capellam:
Florentem cytisum sequitur lasciua capella.
Te corydon o alexi:trahit sua quēq; voluptas.
Aspice aratra iugo referunt suspensa iuuenci.
Et sol crescentes decedens duplicat vmbras:
Me tamen vrit amor:quis enim modus adsit amori?
Ah corydon corydon que te dementia cepit
Semiputata tibi frondosa vitis in vlmo est

Quī tu aliquid saltem potius quorum indiget vsus
Viminibus molliq paras detexere iunco.
Inuenies alium si te hic fastidit alexis.

¶ Cōstrue sic. o corydon tu es rusticus id ē ignarus vel stult⁹. nā alexis nō curat munera. i. dona tua et si certet. i. disceptes muneribꝰ pro hꝫbēdo puerum: yolas. i. dñs suus non ꝓcedit id ē nō ꝓmittit. Eheu q̄d volui. i. optaui mihꝫ corydoni miserorego ꝓditus destructus deceptus. imisi. i. posui austrū id ē illū ventū floribus. ⁊ imisi. i. posui apros id ē porcos siluestres fontibꝰ liq̄dis id ē serenis. ahꝫ o alexi demens id ē stulte quē sc̄z amatorē fugis dīs habitarūt id est habitauerūt siluas id est nemora et paris dardanius id ē troianꝰ habitauit siluas et pallas colat. i. habitet arces. i. turres q̄s ipa condidit id ē cōposuit silue. i. nemora placent ante oīa. i. bona mūdana nobis. i. pastoribꝰ. leena. i. femina leonis torua. i. torue ambulans sequit lupū. i. illud aīal ⁊ ipe lupus sequit capellā ad deuorandū. ⁊ capella lasciua seq̄t cytisum. i. illā herbam florentē. i. virentē. ⁊ o alexi corydon sequit te et sua voluptas. i. amor trahꝫt id ē attrahꝫt quēq̄ id ēvnū quēq̄. o alexi aspice iuuenci. i. parui boues referūt id ē portant aratra suspensa id est suppositā iugo. i. colo suo. et sol decedens id ē versus occidentē tendēs duplicat id ē condēsat vmbras. tū amor. s. alexis pueri vrit id ē cōburit me quis modus adsit id ē conueniat amori? ahꝫ corydon corydon q̄ dementia. i. stultitia cepit. i. detinuit te vitis id ē vinea seminputata est tibi vimo. i. in illa arbore frōdosa id ē ramosa. quī. i. quīmo paras. i. preparas detexere. i. componere aliq̄d. i. aliq̄ bonū iunco molli id ē ex illa herba flexibili et viminibus. i. virgultis. aliq̄d dico eorū supple quorum vsus id ē natura hoīm indiget potius. i. melius. o corydon tu inuenies alīū amicū si hꝫc alexis fastidit. i. tedio afficit te. ¶ Rusticus est corydon. Hic poeta loquit ad corydonē dicēs q̄ alexis vel cesar non curat carmina sua: q̄ rusticus est et rustici nō hñt precīū inter magnates. ¶ Nec si muneribus. i. si tu velis dare munera ꝓ hñdo illū puerū pollio dñs suus non dabit tibi illum: nec cesar pro muneribus tuis dabit tibi agros mantuanos. Eheu. hic corydon increpat seipm ꝓ quādā simplicitudinē pastoralē q̄ sicut ille q̄ īmittit porcos in fontem liquidū turbat aquā ⁊ q̄ dat floribus austrū vētū pluuiosū destruit flores: ita corydon turbauit seipm petendo frustra q̄ non potuit obtinere. ¶ Quē fugis. loquit iterū ad alexim ⁊ est ah interiectio dolentis id ē quare dedignaris vitam pastoralem q̄ dardanius paris qui fuit filius Priami regis troiani fuit pastor in siluis Vñ regio troiana dr̄ dardana a dardano rege q̄ ibi regnauit. ¶ Pallas. hic loquit indignanter. i. pallas habitet in turribus vel ciuitatibus quas ipa cōdidit. rura aūt magis placēt pastoribꝰ. Poete em̄ fingūt mineruā siue palladē fuisse natā ex capite iouis: ⁊ q̄ in capite ē ingentū ō dr̄ dea sapiētie et artiū et iuenisse oēs artes et domificādi: colēdi terras. ⁊c. ¶ Torua leena. Hic corydō excusat seipz q̄uis frustra petierit alexim: q̄ ois res sequit suū appetitū vel illud in quo delectat sicut ptz ꝓ exempla: q̄ leena sequit lupū ad deuorandum: et lupus capra: et capra sequit frōdes sibi delectabiles: ita corydon sequit alexim q̄ sibi placet. ¶ Aspice aratra Hic vult ponere finē sue egloge sicut fecit ibi. Ja mare tirrenū. ⁊c. et computat more rusticorū q̄ cōputant horas diei ꝓ ligaturā boū: ⁊ q̄n dissoluunt boues tunc est finis diei. ¶ Me tñ vrit amor. i. q̄uis oīa captant finem / amor tñ meus sp durat. ¶ Quis em̄ modus. Quis oīa vincit amor vt dictum est ꝓus

nam erit ille michi sp deus. vnde dicit quidã. Nescio quid sit amor nec amoris sentio nodum. Sed scio si quis amat nescit habere modum. ¶ Ah corydon. Loquitur poeta ad corydonẽ dicens q̃ melius fuisset et cogitare de propꝛijs negocijs suis q̃ amare alexim. qꝛ nõ licet rusticos quoscũq; querere ea q̃ sũt supꝛa se. ¶ Semiputata tibi. i. stultus es qui vis amare ꝛ tñ vitis tua semiputata est et est in vlmo frũdosa. frondes enĩ nocent vitibus vt habeẽ ĩ georgicis. Et p hoc intelligit q̃ vtilius est cõplere eneidẽ quã inceperat q̃ orare p agris mantuanoꝛũ restituendis: qꝛ sic melius recuperaret gꝛam imperatoꝛis. Vel aliter põt intelligi. q. d. poeta. o corydon tu es bñ furiosus ꝛ credo q̃ tu bibisti de vino semiputate vitis. quicũq; eĩ sacrificabat tali vino corripiebaẽ furoꝛe. vel põt aliqñ intelligi. i. sicut vitis deserta q̃ nõ est pfecta sed solũ semiputata fert tarde fructũ maturũ: ita tarde vel nũq̃ habebis gꝛam cesaꝛis vel alexis. ¶ Inuenies altũ. Hic dat sibi remediũ qꝛ fortuna nõ ẽ stabilis: ꝛ ibo si iste cesaꝛ contẽnat te forsitan post eũ veniet alius qui te diliget dicetur eñ post q̃ sors oĩa versat. Cetera videanẽ supꝛa textũ.

¶ Menalcas.

Dic michi dameta cuium pecus? an melibei?

¶ Construe sic. O dameta. i. pastoꝛ dic michi id est menalce cuiũ pecus id cuius est pecus: an id est nũquid est melibei. i. illius pastoꝛis. ¶ Tertia egloga que dicitẽ palemõ. et est obiurgatio pastoꝛia qꝛ sunt duo pastoꝛes altercantes adinuicẽ cũ iurgijs. vnus pastoꝛ est menalcas cornificius inuidens cõtra virgiliũ qui extraneus incipiebat eẽ dilectus cesaꝛi et timebat cornificiꝰ illud quod sibi contigit sc̃z postponi virgilio. ¶ Secũdus pastoꝛ est dametas id ẽ virgilius qui respondet menalce se defendens viriliter. et isti duo loquũtur inuicem vsq; ad medium egloge vbi introducitur alius pastoꝛ qui audit ista iurgia qui vocatur palemon ibi. Dicite quandoquidẽ. et sic in ista egloga sunt tres principales persone: denoĩatur tamen a digniozi sc̃z a palemone iudice. Cornificius autẽ improperabat virgilio multa conuicia scilicet q̃ possessiones quas tenebat non erant sue: sed exul extraneus erat ꝛ mercenarius et q̃ nichil habebat: dicebat enim q̃ metra que virgilius scribebat nõ erãt sua sed erat solũ aggregatoꝛ. Incipit ergo menalcas a iurgijs interrogans dametam. Dic michi dameta cuiũ pecus. q. d. bene scio q̃ non est tuũ: sed nũquid est melibei pastoꝛis. i. cuius sunt possessiones quas tenes nunqd sunt cesaꝛis vel cuius sunt metra que scribis nunquid sunt homeꝛi vel theocriti? Vnde virgilius quando improperabatur ei se intermiscere dictis suis aliquos versus homeꝛi: ꝛespondebat q̃ fortis est qui eripit clauã ab hercule. Et est notandus q̃ antiqui dicebant cuius cuia cuium. sicut dicitur meus mea meum. sicut patet hic.

Non: verum egonis: nuper michi tradidit egon. Da.

¶ Cõstrue. pecus non est melibei sed ẽ egonis. egon. i. ille pastoꝛ tradidit michi dametę nup. i. nõ a longo tp̃e. ¶ Nõ verũ. Hic respondet dametas id ẽ virgilius negatiue q̃ oues nõ sũt melibei: sc̃z sũt egonis. qꝛ egon pastoꝛ dedit sibi nup eas. i. scientiã buccolicoꝛũ habuit a theocrito.

Infelix o semper ouis pecus ipse neerã Ae.
Dum fouet: ac ne me sibi pꝛeferat illa veretur.

Hic alienus ouis custos bis mulget in hora.

Et succus pecori: et lac subducitur agnis.

¶ Cõstrue. o ouis exñs sp pecus. i. aĩal infelix. i. infortunatũ dum ipe dametas fouet. i. amplectit neerã. i. illã amasiam ac p et veretur id ẽ timet ne illa neera pferat me sibi. i. ne plus me diligat. Hic custos. i. dametas alienꝰ ouis id est outũ mulget. i. sugit oues bis in hora. i. in die ⁊ succus. i. liquor subducit. i. aufert pecori et lac subducit agnis. ¶ Infelix. Dicit menalcas q inter alia pecora oues sũt aĩalia infelicia q cõiter hnt miseros pastores: vbi vult diffamare dametã. i. virgiliũ ex inuidia dicẽs Ipe neerã. et dedignat ipm nominare noie ppo sicut ipa petenda michi. i. ipe dametas blandit neere pclici cõi pastoribus: et timet ne ipa preponat sibi dametam ⁊ sic est inuidus. ¶ Hic alienus ouis. i. in isto loco iste pastor bis in hora mulget oues et sic ẽ valde auarus et sugit totam substantiam outũ et agnorũ tanq̃ mercẽnariꝰ et nõ est verus pastor. q. d. comifictus q virgilius nõ erit predilectus a cesare q non est nisi tyrannus ⁊ crudelis exactor populi.

Parcius ista viris tamen obijcienda memento. Da.

Nouimus: et qui te transuersa tuentibus hyrcis.

Et quo (sed faciles nimphe risere) sacello.

¶ O menalca memento ista scz verba eẽ obijcienda. i. dicẽda parcius. i. modestius viris. s. fortibus: nã nouimus te supple ⁊ nouimꝰ q̃ te corruperit supple ⁊ nouimus quo. i. in quo loco sacello. i. tẽplo. ⁊ hoc dicto hircis tuentibꝰ transuersa scz nimphe faciles ad mlam risere. i. derisere te. ¶ Parcius ista viris. Rñdet virgilius dicens. tu nõ debuisses obijcere talia friuola viro cõstãti q̃ nõ timet talia verba inutilia et spãliter tu quẽ bñ cognosco eẽ infamẽ: q̃ q̃ videt te videt vnũ hircũ et eꝯ. viso em̃ vno hirco q̃ respicit transuersaliter ⁊ tu videris. i. tu es valde imũdus luxuriosus sicut hircus q̃ tpe libidinis respicit oblique. ⁊ capit ibi transuersa aduerbialiter. i. nomẽ p aduerbio. ¶ Et quo. i. nõne bñ scio q tu ꝺmisisti stuprũ in loco sacro. i. i tẽplo nimpharũ qõ ẽ sacrilegiũ ⁊ meruisti lapidari si nimphe nõ fuissẽt tibi misericordes: faciles. i. benigne ⁊ exorabiles ⁊ gratiose; derisus tñ es a deabus tanq̃ turpis.

Tum credo cum me arbustũ videre nuconis Me.

Atq̃ mala vites incidere falce nouellas.

¶ O dameta credo q nimphe derisere q̃ videre. i. viderũt me. i. menalcam incidere. i. amputare arbustũ. i. arbores in tali loco exñtes nuconis. i. illiꝰ pastoris: ⁊ etiã q̃ viderũt me incidere vites nouellas. i. teneras mala falce. i. malo instrumento. ¶ Tũ credo. Rñdet menalcas rustice ⁊ naturalit: rustici em̃ q̃ obijciũt eis opprobria nõ purgant se a primis obiectis scz addũt alia vt forte ostẽdãt nõ eẽ. vicia magna q dicãt nõ feci qõ dictis imo etiã hoc et hoc: scz ista nõ sunt magna vicia. Naturaliter em̃ hoies irati hoc faciũt. audẽt ei nõ solũ fecisse mala: imo ⁊ illa fateri sine verecundia. dicit ergo menalcas bñ credo q nimphe risere q̃ viderũt me ꝓpter stuprũ: et hoc fuit verũ etiã q̃ cõmisivnũ aliud crimẽ scz q̃ abscidi nouellas vites qõ tñ est capitale crimen: sed antique bñ pñt sine damno abscindi. q. d. et si ego cõmisi hoc et illud/ q̃d tibi est q non potes me corrigere.

Aut hic ad veteres fagos:cū daphnidis arcū Da.
Fregisti:et calamos:que tu peruerse menalca
Et cum vidisti puero donata: dolebas.
Et si non aliqua nocuisses mortuus esses.

¶O menalca nimphe supple viderūt te hic.i.in isto loco.s.ad veteres fagos cū fregisti.i.rupisti arcū et calamos.i.fistulas daphnidis.i.illius pueri. que scz arcū et calamos o puerse.i.pessime menalca cum vidisti donata id ē data puero.i.daphnidi dolebas.i.tristabaris: ⁊ si nō aliquatenus vel aliqua ratione nocuisses.i.malū fecisses puero tu mortuus esses.i.tu perires ex inuidia. ¶Aut hic.Dametas.i.virgilius iterū redarguit cornificiū inuidie ⁊ detractionis:qr pridie fregit arma et fistulas daphnidis pastoris et erat iratus quia arma ⁊ fistule erāt data daphnidi ⁊ ex iuidia mortu⁹ fuisset si nō nocuisset ei in aliquo. ¶Pastores eñi hñt arma vt dr in georgicis. Armaq; amicleū canē cressasq; pharetras.In hoc vult oñdere qꝫ cornificius erat sibi iuidus: qr cesar dederat sibi agros. vult etiā dicere qꝫ cornificius lacerauerat carmina hesiodi poete.In georgicis etiā vtebat illis tanꝙ suis.Inuidebat etiā virgilio qui habebat artem poeticam.

Quid domini facient audent cum talia fures? Abe.
Non ego tevidi damonis pessime caprum
Excipere insidijs multum latrante licysca?
Et cum clamarem (quo nunc se proripit) ille
Tytire coge pecus:tu post carecta latebas.

¶Quid dñi.i.principes facīēt cū fures.i.latrones audēt facere talia facta supple.o menalca pessime.i.peruerse non.i.nōne ego vidi te dametā excipere.i.furari caprū damonis.i.illius pastoris insidijs.i.occulte ⁊ hoc dicto licysca.i.cane siluestri latrante.i.clamāte:⁊ cū clamarē.i.dicerē tytiro.o.tytire coge.i.duc pecus vl̄ serua quo.i.ad quē locū ille.s.dametas se proripit.i.se trāsportauit ⁊ tu latebas.i.absconditus eras post carecta.i.illū locū in q̄ crescūt carices.¶Quid dñi.Menalcas vocat nūc dametā furē.dicēs q̄d fieret si loq̄ret vni dño qñ iste fur audet sic rīdere.Sunt autē quedam noīa que significantur per officia sicut amator sapientie dicitur philosophus et nomen trium litterarum dicitur fur.sicut plautus cuidā latroni dixit tu es homo trium litterarum.et sic ex officio furandi.vult etiam dicere qꝫ virgilius est seruus miser et indigens quia solit tales furarī.dicit eñ catho. Cuz deest aliena sequūtur.Nūquid ego te vidi furantē caprū damonis pastoris et quando ego clamaui licysca clamauit et tu te absconditi retro carecta:et hoc confirmat se esse furem quia visus est certissimus sensuū et vult dicere qꝫ virgilius furatus est ab homero et a theocrito et esyodo carmina que dicebat eē sua : vl̄ furatus est possessiones vel agros cesaris. Et est lycisca vel licyscus canis ex lupo et cane gñatus ⁊ est optimus canis cōtra lupos:ideo dicit qꝫ in furā do licysca latrabat et Virgilius se abscondit in carectis id est locis vbi crescunt carices.

An michi cantãdo victus nõ redderet ille Da.
Quem mea carminibus meruisset fistula caprum
Si nescis meus ille caper fuit: et michi damon
Ipse fatebatur: sed reddere posse negabat.

¶ An ille. i. damon victus superatus cantãdo nõ redderet michi damete caprũ supple quẽ scz caprũ mea fistula meruisset carminibus .i. cantibus o menalca si nescis. i. si ignoras ille caper meus fuit et damõ. i. ille pastor fatebat michi damete illũ caprũ eẽ meũ. sed negabat se damonẽ posse reddere. i. restituere. ¶ An michi. Respõdet dametas. i. virgilius nõ multiplicando vicia sicut prius fecit menalcas sz dicit se non eẽ furẽ nec cepit rẽ alienã inuito domino qr ille caper erat suus qõ bene sciebat damon ꝫ confitebat sed dicebat seip̃m non posse reddere qr differebat ip̃m dare donec faceret carmẽ vl tragediã. Et interrogabat virgilius cornificiũ dicens nũquid bene scis ꝙ ego possum bene obtinere illũ caprũ ex carmine meo. i. nũquid bene scis ꝙ possũ et bene scio facere tragedias et carmina que sic vocantur a tragos qõ est hircus qr premiũ tragicorũ erat hircus. et sic dato ꝙ nõ fuisset meus tñ poteraz illũ licite accipere qr paratus eram illũ mereri cantãdo. ꝫ p hoc significat ꝙ virgilius si tenebat agros non tenebat nisi suos et cesar hoc bene sciebat. sz vir poterat eos sibi restituere qr eos dederat suis militib⁹. verũtñ ꝓpter sui scientiam et magnã prudentiã et subtilia carmina cũ deuotis et humilibus precibus meruit eos sibi restitui ꝫ sic meruit caprũ cantando sicut dicit oratiꝰ Carmine qui tragico vilẽ cantauit ob hircum.

Cãtãdo tu illũ? haud vnq̃ tibi fistula cera Abe.
Juncta fuit: num tu in triuijs indocte solebas
Stridenti miserum stipula disperdere carmen?

¶ Construe sic. Meruisti supple hñe illũ caprũ cantando quasi diceret nõ. qr haud ꝓ nõ fistula nũq̃ fuit tibi iuncta. i. cõiũcta cera nũ. i. nũqd solebas indocte. i. inutiliter. vel indocte põt eẽ vocatiui casus dispdere. i. vlulare carmen miserũ in triuijs. i. in biuijs stipula. i. fistula stridenti. i. male resonanti. ¶ Cãtando tu illũ. Obiurgat iterũ menalcas. i. cornificius cõtra virgiliũ dicẽs tu meruisses caprũ cãtando. tu mẽtiris. qr nũq̃ sciuisti cantare nisi solũ vlulare in biuijs et nũq̃ habuisti bonã fistulã iunctã cera: sz solũmõ fistulã scissã male et stridule resonantẽ. i. nũq̃ habuisti bonos libros ad studẽdũ nec vnq̃ bonã phiam sciuisti. ¶ Et scendũ ꝙ pastores q̃ vendebãt lac timebant eẽ i quadruuijs vbi vlulabant ad denũciãdũ lac eẽ venale in memoriã cereris. qr qñ q̃rebat filiã suã ꝓserpinã vlulabat in vrbibus ꝫ triuijs sicut dr in eneid. Nocturnisq̃ echate triuijs vlulata per vrbes.

Vis ergo inter nos q̃d possit vterq̃ vicissim Da.
Experiamur: ego hanc vitulam (ne forte recuses
Bis venit ad mulctram: binos alit vbere fetus)
Depono. tu dic mecum quo pignore certes.

¶ O menalca vis.i.consentis vt experiamur id ē ꝓbemus inter nos q̄d vter q; nr̄m possit.s.cantare ⁊ ego dametas depono.i.in vadiū pono hanc vitulā et ne forte recuses.i.refutes cā dico tibi q; ip̄a alit id ē nutrit binos fetus.i. duos vitulos vbere.i.māmilla sua ⁊ dic mihi quo pignore.i.q̄ vadio certes mecū. ¶ Alis ꝯ.Rūdet dametas.i.virgilius tu dicis q; nescio cantare: vis tu q; cātemus ambo inter nos q; nō habemus iudicē q; adhuc non venit palemon ⁊ ponamus vadia inter nos q̄ succedant victori:et ego depono vel assigno p̄ciū vel vadiū carmis.s.vnā vaccā iuuēcā.q̄ ly sit iuuenis tñ bis i die venit ad mulctrā.s.mane et sero.et possumus dicere mulctrā vel mulctrum vel mulctrariū vas in quo mulget lac.dr̄ em̄ in georgicis implēt mulctraria vacce.Tu dic mecū quo pignore certes.i.quod vadiū vis ponere.

De grege nō ausim q̄cq̄ deponere tecum Abe.
Est michi nāq; domi pater:est iniusta nouerca.
Bisq; die numerāt ambo pecus:alter et hedos.
Verum id quod multo tu te ipse fatebere maius
Insanire libet:quoniam tibi pocula ponam
Fagina:celatum diuini opus alchimedontis:
Lenta quibus torno facili superaddita vitis
Diffusos hedera vestit pallente corymbos.
In medio duo signa conon:et quis fuit alter?
Descripsit radio totum qui gentibus orbem.
Tempora que messor:que curuus arator haberet.
Necdum illis labra admoui:sed condita seruo.

¶ Non ausim.i.auderē deponere.i.sequestrare quicq̄.i.aliq̄d de grege. i.ex ouibus nāq; pater est mihi domi ⁊ nouerca iniusta est domi.q;p et ambo scz pater ⁊ nouerca numerāt.i.cōputant pecus id ē oues bis in die scz mane ⁊ sero.⁊ alter numerat hedos.verum deponā supple id qđ tu fatebere.i.dices eē maius.s.vadiū q̄ sit vacca.et libet.i.expedit te insanire q̄m pono tibi ista supple. Fagina pocula.i.vasa fagina id ē de fago facta: q̄ fūt opus celatū alchimedontis diuini.i.illius preclari sculptoris.quibus.i. in quibus poculis vitis lenta superaddita torno facili vestit.i.cooperit coribos.i.vuas hederarū diffusos.i.dispersos hedera.i.arbore pallente.i.pallida in medio illorū poculorū sunt duo signa scz conō.i.ymago cononis ducis et qs fuit alter? agricole nesciunt supple sz fuit ille q̄ descripsit totū orbē gentibus.i. hominib⁹ radio.i.cū virga et descripsit que tp̄a messor id est videntator haberet ⁊ descripsit q̄ tp̄a arator hēret.i.rusticus possideret. et ego menalcas necdū.i. nōad huc admoui id est apposui labra illis poculis. ¶ De grege.Respōdet menalcas id ē comtfictus sicut ille qui timet vinci q; ip̄e non auderet deponere aliquod aial de grege q; habebat nouercā et patrem qui bis in die numerabāt gregem scz mane ⁊ sero.⁊ dicit iniusta q; cōmuniter nouerce sūt iniuste pri=

mogenitis. Verum id quod multū. ꝛc. Et tibi dabo vnū aliud pretiuz quod est melius q̄ vacca tua scz vnū vas de fago ad potandū quod factum est ab eximio sculptore scz ab alchimedonte in quo sculpta est hedera alba habēs corymbos. i. baccas vel grana quedā et supra illā hederā est tornata vel cum torno facta vna vitis q̄ cooperit illos corymbos. ꝛ i medio illi⁹ vasis est yma go cononis q̄ fuit dux et ymago vnius alterius philosophi. ¶ Descripsit ra dio. i. cū virga cū qua vtūtur geometri qz fuit astrologus. ¶ Necdum illis. id est illa pocula non sunt adhuc invsu sed sunt noua. i. recentia. ¶ Per ista in telligitur q̄ cornificius timebat vxorem suam et non audebat deponere ni si poculum solum id est quēdam librum de quo mulier non curat. et vult di cere q̄ habet quendam librum quem virgilius nunq̄ vidit.

Et nobis idem alchimedon duo pocula fecit — Ade.
Et molli circum est ansas amplexus achanto.
Orpheaq̄ in medio posuit: siluasq̄ sequentes
Necdum illis labra admouit: sed condita seruo
Si ad vitulam spectes nihil est q̄ pocula laudes.

¶ Et idez alchimedon. i. ille sculptor fecit duo pocula et ille alchimedon am plexus est ansas. i. illud per quod tenemus vasa circū. i. vndiq̄ achanto id est illa herba molli. i. flexibili et ipe posuit orphea illum cantorem et posuit silu uas. i. nem ora sequentes scz cantum orphei. necdum id est nō adhuc admo ui id est posui labra illis vasis. sed seruo illa condita id est abscondita et si spe ctes id est respicias ad vitulam id est vaccam nihil est q̄ id est quare laudes pocula. ¶ Et nobis idem. Rūdet dametas cōdemnando pocula q̄ menalcas reputabat preciosa. Illud ei non est pretiosū quod est cōmune. dicit ergo vir gilius ego etiā habeo duo pulchra pocula ab alchimedonte et circa ansas ē sculptus achantus herba volubilis ꝛ in medio posuit orpheū qui fuit opti mus cantor qui faciebat siluas coreare ꝛ ideo in poculis meis sūt sculpte silu e sequentes orpheū. ¶ Necdum illis. verisorie repetit verba cornificij et est ypallage quia non mouemus labra ad pocula sed econtra et sic si consideres vitulam meā non laudabis pocula tua respectu eiusdem.

Nūq̄ hodie effugies: veniā quocūq̄ vocaris — Ade.
Audiat hec tantum: vel quivenit: ecce palemon.
Efficiam posthac ne quēq̄ voce lacesses.

¶ O Dameta nūq̄ effugies id ē virabis disputationē hodie q̄cūq̄. i. ad quē cūq̄ locū vocaris. i. vocaueris veniā. i. descendā. aliq̄s supple audiat hec id ē hāc disputationē vel ille q̄ venit audiat nos et ecce palemō q̄ audiet nos et ego efficiā id ē faciā posthac ne lacesses. i. puoces quēq̄. i. aliquē voce. i. ver bis tuis. ¶ Nūq̄ hodie. Loquit menalcas. i. cornificius nō effugies disputa tionē ego veniā tecū quocūq̄ volueris ꝛ ventat aliquis q̄ audiat nos ꝛ nō cu ro q̄s sit vl ventat a casu. ecce palemō. i. q̄dā pastor vl mecenas q̄ audiet nos.

Quin age si quid habes: in me mora nō erit vlla — Da.
Ecc quēq̄ fugio: tantum vicine palemon

Sensibus hec imis (res est non parua) reponas

¶ Construe. Qui. i. quitmo age id ẽ dic. si habes q̃d. i. aliq̃d ad dicendũ vlla mora. i. aliqua tardatio nõ erit in me dameta: nec fugio. i. effugio quẽ q̃. sz o palemõ vicine reponas. i. iudices hec. i. hanc disputationẽ sensib⁹ imis id est bona prudentia qz res id ẽ disputatio non est parua. ¶ Qui age. Rñdet dametas si scias aliquid ostende illud corã quocũq; iudice. Tñ vicine palemõ captat beniuolentiã qz vocat eũ suũ vicinũ et aduertit eũ vt bñ consideret argumentationẽ amborũ qz de magna re agitur.

Dicite quãdoq̃dẽ in molli cõsedim⁹ herba Palemõ

Et nunc omnis ager: nunc omnis parturit arbos:

Nunc frondent silue: nunc formosissimus annus.

Incipe dameta: tu deinde sequere menalca.

Alternis dicetis: amant alterna camene.

¶ O vos ambo dicite carmina vestra quãdoquidẽ consedimus id ẽ quiescimus in herba molli et nũc oĩs ager pturit. i. germinat nũc. et oĩs arbos parturit nũc et silue nũc frõdent. i. florent ⁊ annus est supple formosissimus nũc o dameta incipe carmina tua. ⁊ o menalca sequere deinde. i. dices post dametam carmina tua. ⁊ vos dicetis carmina alternis sꝛvicibus. qz camene id est muse amant alterna. i. alternatim dicta. ¶ Dicite. hucusq; locuti sunt menalcas ⁊ dametas. nũc loquit̃ palemon q̃ a casu occurrit et eligit̃ iudex et loq̃t̃ more pastorũ dicens dicite carmina vestra supra herbã viridem: nũc em̃ floret oĩs ager et parturit omnis arbor. carmina em̃ requirunt corletum. incipe dameta. et postea menalcas tibi respondebit.

Ab ioue pncipiũ muse: iouis om nia plena. Da.

Ille colit terras: illi mea carmina cure.

¶ Pncipiũ muse. i. carminis met est ab ioue. i. ab illo deo oĩa sunt plena iouis. i. oĩa sunt in potestate iouis. ille iupiter colit id est arat terras et mea carmina sunt cure. i. sollicitudini illi ioui. ¶ Ab ioue pncipiũ. i. incipiã carmen a ioue vel cesare qz oĩa sunt plena iouis quia deus est vbiq; ⁊ semp vel potestas cesaris est vbiq; locorum. ¶ Illi mea carmina. id est iupiter vel cesar complacet in carminibus meis.

Et me phebus amat: phebo sua semp apud me Ade.

Munera sunt lauri: et suaue rubens hyacintus.

¶ Phebus. i. ille deus amat me. ⁊ lauri sunt semp apud me id est menalcã phebo id est illi deo sua munera id est dona et hyacinthus illa herba rubẽs id est rubea est suaue donũ vel suaue põt esse captum aduerbialiter. ¶ Et me phebus amat. Respondet menalcas dicens. si tu habes iouem propiciũ ego habeo phebum qui est sũmus deorũ qz vnicuiq; deus suus est summus. tõ dicit̃ cõmuniter si quis amat ranã ranã putat esse dyanam. et phebus dat mihi sua munera laurum et hyacinthũ herbam rubeam. i. dignus sum corona laurea. ¶ Vbi notandũ est q̃ phebus amauit daphnẽ que fugiẽs a facie eius mutata est in laurũ qz amãtes virginitatẽ semp virent sicut laurus.

Phebus autē et boreas amauerunt puerum hyacintū:boreasvero q; puer magis delectabatur in amore phebi:pcussit de vno disco hyacintū et interfecit eum sed mutatus est in florem sui nois.

Malo me galathea petit lasciua puella. Da.

Et fugit ad salices:et se cupit ante videri.

¶ Cōstrue sic. Galathea id ē cōcubina scz lasciua puella.i. voluptuosa petit id est percutit me malo.i.pomo et ipa fugit id ē currit ad salices.i.ad loca voluptuosa.et cupit se videri.s.a me ante.i.anteq; recedat. ¶ Malo me. Hic dametas laudat se ex sua pulchritudine dicēs q; galathea cōcubina prouocat t pcutit ipm pomo in signū amoris:t fugit ātē cū ad salices.i.ad loca delectabilta.scz vult ante videri vt ipe sequat eāvisam:t vt ipe ꝛcupiscat decorē suū Per hoc volūt aliq; q; nō solū roma:imo etiā galathea.i.gallia petebat carmina virgilij:et sic laudat se a scientia.

At michi sese offert vltro meꝰ ignis amyntas: Ade.

Notior vt iam sit canibus non delia nostris.

¶ Cōstrue. Et amyntas id est ille puer meus ignis .i. amor meus notior id ē adeo notus offert sese mihi vt delya.i.amica mea vel dyana q̄ est deavenationis non sit tā notior nr̄is canibus sicut est amytas. ¶ At mihi. Rīdet menalcas dicēs:sicut tu habes amicā puellam:ego habeo puerum amicū id est forte cesarē a puritate sensus vocatū puerū.t est mihi tā tā ꝑuatus q; canes met agnoscūt eū sicut amicā meā delyā vl dyanā a delos insula dictam.

Parta mee veneri sunt munera:nāq; notaui Da.

Ipse locum aerie quo congessere palumbes.

¶ Munera.i.dona sūt parta.i.preparata mee veneri.i.mee amice: ipe.i.ego dametas notaui locū scz quo.i.in quo palūbes id ē ille aues aerie.i.in aere volātes ꝯgessere id ē nidos fecere. ¶ Parta mee. Iterū dametas gloriat in domo et possessione sibi data dicens:ego habeo tā locū paratū mee venerivl delectationi qr signaui meū locū delectabilem et pinguē vbi palūbes collegerūt nidos suos:t hoc fit ī arboribꝰ spissis t i terra fructifera.

Quod potui puero siluestri ex arbore lecta Ade.

Aurea mala decem misi:cras altera mittam.

¶ Et ego menalcas feci q; potui.nā misi puero.i.amico meo id ē amyntevl cesari decē mala id ē poma aurea.i.aurei coloris lecta id ē collecta ex arbore siluestri:t ego mittā cras altera scz poma. ¶ Quod potui. Hic menalcas dicit se ettā portasse donū delectabile suo amico.s. decē poma siluestria que tā sibi misit:et cras mittet alta.i.mittet cesari decem eglogas buccolicorū t georgica.pōt etiam intelligi per predicta templum delectabile quod virgilꝰ ꝑponit in georgicis ꝯstruere in reuerentiā cesaris. vbi dicit In medio mihi cesar erit templūq; tenebit. Et comificius iactat se in laudem cesaris facturum buccolica et georgica melius q̄ virgilius.

O quotiens:et que nobis galathea locuta est. Da.

Partem aliquam venti diuum referatis ad aures.

¶ Cōstrue. O quotiens galathea locuta est mihi supple: ꝛ q̄ id ē qualia dulcia verba galathea. i. amica locuta est nobis. o vos venti referat⁹ aliquā partem verborū dulciū ad aures diuū. i. deorū: qꝛ ita dulce locuta est vt deorum auditu eius digna sint verba. ¶ O quotiens. Hic dametas gloriat⁹ in dulci loquio galathee: vbi vult dicere ꝙ cesar p̄uate et secrete loq̄bat⁹ secū optās ꝙ alīqs vētus deferat illa dulciloquia ad aures potentū: qꝛ si ip̄e se laudaret laus sua sordesceret: ideo vellet ꝙ venti deferrent.

Quid ꝓdest ꝙ me ipse aio non spernis amynta: Abe.

Si dū tu sectaris apros ego rhetia seruo.

¶ Cōstrue. o amynta quid ꝓdest ꝙ nō spernis me aio. i. libentissime amas. Si dū. i. si q̄n tu sectaris apros. i. vadis ad venandū apros: ego menalcas seruo id ē custodio rhetia. ¶ Quid ꝓdest. occulte menalcas ostendit dametā mētiri ꝛ ꝙ cesar non diligit ip̄m: qꝛ q̄n cesar vadit ad venationem dametas solum seruat rhetia qđ est minime delectationis in venatiōe. q. d. de virgilio sub ꝓpria p̄sona: si cesar amasset te duxisset te ad bellū contra anthonīū vel advnū aliud bellum quod voluit cesar facere.

Phyllida mitte mihi: meus est natalis yola: Da.

Cum faciam vitula pro frugibus: ipse venito.

¶ O yola o deus mantuanorum mitte mihi phillida id est amicam meā qꝛ est meus natalis id est dies natalis mei et cum faciam id est sacrificabo vitula id est ex vitula pro frugibus ipse id est tu yola venito. i. venias ad sacrificium. ¶ Phillida mitte. Dametas gloriatur in diuitijs suis vbi aduertendum est ꝙ antiqui venerabantur diem sue natiuitatis et cū in omnibus alijs sacrificijs castitas seruarē tamen specialiter in sacrificijs illius diei vtebātur voluptatibus ideo dametas orat yolam p̄storē vt in die sui natalis mittat ei phillidam cōmunē eorū amicam et q̄n faciet vitula. i. q̄n offeret vel sacrificabit vitulā pro frugibus rogat ip̄m vt adsit etiā in ꝓpria p̄sona: qꝛ tunc nō est opus voluptatū nec vt mittatur phillis: vbi est aduertendū ꝙ antiqui ante messes ducebāt circa agros vnam vitulā quā postea sacrificabāt cereri vt ei⁹ essem habeā in georgicis. Tūcq; nouas circū felix eat hostia fruges. Et faciebant festū sue natiuitatis. et est phillida actūs grecus huius nois phillis et yola est vocatiuus grecus huius nois yolas.

Phillida amo ante alias: nā me discedere fleuit: Abe.

Et longum formose vale: vale inquit yola.

¶ Ego menalcas amo phillida ante alias multeres et phillis fleuit me. i. me discedere id est recedere et ip̄a fecit supple discedendo a longū id est longam ratiocinationē dicendo mihi o yola id est menalca formose vale vale. ¶ Phillida amo. hic menalcas habet aliud nomen scz yolas vel est anthonomasia sicut vir fortis vocat⁹ achilles vel sanson: ꝛ adulter vocat⁹ paris. ita optimus pastor vocatur yolas qui fuit pastor deificus. dicit ergo menalcas ꝙ ip̄e amat felicitatē ꝛ voluptatē ꝛ ꝙ phillis ip̄z diligit plusq̄ alios. quod ꝓbat qꝛ q̄n recessit ab eo fleuit amare et longam recōmendationē sibi fecit dicendo sepe vale vale quod est verbū discedēntiū. sz capit ibi vale nōaliter ꝛ ē nomen indeclinabile: seruat tamē accidētia verbi: qꝛ doctrinale dicit ꝙ ē ibi

ſſtole⁊ boetheſis: ꝓducit eñ vltia ſyllaba de vale ſm naturā ⁊ boꝛ ſcde ẓiu gatiõis.ſz i hoc metro coꝛripit⁊ ē boetheſis.qꝛ vocalis nõ fedit vocali ⁊ ſignificatur ibi ꝙ menalcas tactat ſe eē ita diutīe ſicut dametas.

Triſte lupus ſtabulis:maturis frugib⁹ ymbꝛes: Da.

Arboꝛibus venti:nobis amaryllidis ire.

¶ Conſtrue.lupus ē triſte.i.res triſtis vel ꝓtraria ſtabulis.i.ipſis agnis ⁊ ymbꝛes ſunt triſtes vel cõtrarie frugibus:et venti ſunt cõtrarij arboꝛibus et ire amaryllidis id eſt vꝛoꝛis ſunt triſtes nobis paſtoꝛibus id ē mihi.¶ Triſte lupus.Hic deinde pꝛoponit aliqua pꝛouerbia naturalia vt expertatur an menalcas ſciꝛet pꝛoponere talia.et dicit ꝙ iſta ſunt contraria lupus et ſtabula.⁊ capit ibi ſtabula pꝛo agnis vel ouibus:⁊ eſt contnens pꝛo contento:⁊ pluuia eſt cõtraria frugib⁹ maturis ⁊ vẽti arboꝛib⁹ et vꝛoꝛes iratę ſuis maritis.

Dulce ſatis humoꝛ:depulſis arbut⁹ hedis: Ade.

Lenta ſalix feto pecoꝛi:michi ſolus amyntas

¶ Humoꝛ.i.humiditas ē dulce.i.res dulcis ſatis.i.ſegetibus.⁊ arbutus id ē illa arboꝛ eſt dulcis hedis id eſt caꝓis depulſis id eſt ſeparatis a matꝛibus ⁊ ſalix id eſt illa arboꝛ lenta eſt dulcis pecoꝛi id ē gregi.et amyntas.i.ille puer ſolus eſt mihi dulcis.¶ Dulce ſatis.Reſpondet menalcas dãs ꝓuerbia cõtraria dicens ꝙ ꝛs ymbꝛes ſint cõtrarie frugibus maturis th̃ ſũt dulces ſeminibus et arbuſta ſunt dulcia hedis ſeparatis a matꝛibus. Salix etiã eſt dulcis ouibus et caꝓis.ſed ſolus amyntas eſt dulcis mihi menalce.⁊ nihil ſibi placet ſicut ille puer vel ſicut ceſar.quaſi diceꝛet ꝙ non eſt ſibi cura ſi amaryllis.i.roma vel ciues romani non diligant eum:quia ceſar eum diligit.cõſules enim eꝛant pꝛo vꝛgilio cõtꝛa coꝛnificium.

Pollio amat noſtram q̃uis ſit ruſtica muſam Da.

Picrides vitulam lectoꝛi paſcite veſtro.

¶ Pollio.i.ille patronus amat noſtrã muſam id eſt caꝛmina noſtra q̃uis ſit ruſtica id eſt q̃uis caꝛmina ſint de reb⁹ vilibus facta:o pierides o muſe paſcite id eſt nutꝛite vitulã.i.vaccã veſtro lectoꝛi.i.pollioni.¶ Pollio amat. hic blanditur dametas ſuo patꝛono ſcz pollioni ad cuius rogatum facta ſũt iſta buccolica:pollio enim amabat caꝛmina et ſcꝛipſit tꝛagedias ⁊ hyſtoꝛias ¶ Pierides.pieris eſt ꝛegio macedonie in qua habitant muſe dee caꝛminũ:ideo oꝛat dametas vt ille muſe dent pollioni pinguẽ vitulã.i.ꝑmtũ caꝛminis buccolici.quod ei aſcꝛibitur tanq̃ pꝛotectoꝛi.et gloꝛiatur in hoc vꝛgilius ꝙ hz bonos amicos in ſenatu.

Pollio et ipſe facit noua caꝛmina:paſcite taurũ Ade.

Jam coꝛnu petat:et pedibus qui ſpeꝛgat haꝛenam.

¶ Cõſtrue.⁊ ipe pollio facit noua caꝛmina.paſcite taurũ q̃ taurus petat coꝛnu et qui ſpeꝛgat haꝛenã pedibus.i.qui inuadat hoſtes coꝛnu et ſcalpat teꝛram ſuis pedibus.¶ Pollio ⁊ ipe.Hic oñdit menalcas ſe etiã diligi a pollione.et blandit̃ ei ſicut facit dametas impꝛecando nõ ſibi vitulã : ſz taurũ qui eſt foꝛtioꝛ.dametas eñ pꝛ vitulã ſignificabat fecũditatẽ caꝛmis : menalcas aũt ꝓ taurũ intelligit foꝛtitudinẽ ſẽſus ad ꝓfringẽdũ caꝛmia alioꝛ poetaꝛũ.

Qui te pollio amat veniat:quo te quoq; gaudet Da.

Mella fluant illi:ferat et rubus asper amomū.

¶ Construe.O pollio qui amat te veniat.i.puenīat ad talē triūphū quo.id ē ad quē gaudet te veniſſe ſupple.ꝛ mella.i.illi liquores fluant id eſt fecunda ſint illi ꝛ rubus aſper.i.durus ferat.i.tribuat ei amomū florē redolētiſſimū. ¶ Qui te pollio.Iterū dametas blādit pollioni īprecādo oīa bona illi q̄ ipm diligit q̄ optat ipi pollioni dicēs:o pollio ille q̄ diligit te puenīat ad talē pfectionē ad qualē vellet te puenire.ꝛ fluat illi abūdantia mellis ꝛ ſint ei oīa fecūda ꝛ fertilia ſic q̄ dumus ferat amomū florē redolentiſſimū ꝛ bñdicat terra in opere ſuo.

Qui bauiū non odit amet tua carmina meui. Abe.

Atq; idē iungat vulpes:et mulgeat hircos.

¶ Ille q̄ nō odit bauiū.i.illū poetā o meui.i.o pocta ille amet tua carmia ꝛ q̄ amat tua carmina ille idē iūgat vulpes.i.illa aialia aratro ꝛ ille idē mulgeat hircos.i.lac trahat ex hyrcis. ¶ Qui bauiū.menalcas facit facetā deriſionē volēs ſīgre q̄ carmia virgilij ꝛ pollionis nihilvalēt q̄ bauiꝰ ꝛ meuiꝰ fuerūt duo ignari poete īimici virgilij ꝛ horatij ꝛ carmia vniꝰ erāt eq̄ miſera ſicut carmia alteriꝰ tō dr meui q̄ nō diligit vl odit carmia bauij amet tua carmia q̄ ſīlia ſūt i ſtilo de ignorātia atq; idē iūgat vulpes.i.ille q̄ diligit carmia vra pdet tps ſuū ſicut ille q̄ iūgit aratrovulpes vel q̄ mulget hyrcos.

Qui legitis flores et humi naſcētia fraga: Da.

Frigidus (o pueri fugite hinc)latet anguis in herba.

¶ O pueri q̄ legitis.i.colligitis flores ꝛ fraga.i.mora rubea naſcētia īdē crescētia humi.i.in herbis fugite hīc.i.recedite ab illo loco q̄ anguis frigidus id eſt ſerpēs venenoſus latet in herba. ¶ Qui legitis.Hic dametas ꝓponit vnū enigma loquēs ad pueros qui colligūt flores ꝛ fraga q̄ ſūt mora rubea naſcētia ex herbis et dicit eis:o pueri fugite hinc q̄ anguis latet i herba:et loquit mātuanis q̄ habitāt iter milites aſperos q̄ mordēt et interficiūt ſicut anguis et cōſulit eis cedere maiori iuxta dogma cathonis.maiori cede.

Parcite oues nimiū ꝓcedere:nō bene ripe Abe.

Creditur:ipſe aries etiam nunc vellera ſiccat.

¶ O paſtores parcite.i.phibete oues nimiū ꝓcedere.i.ne oues nimis procedāt.nā nō bene creditur.i.cōfidit ripe:aquarū ſupple:q̄ ipe aries nūc deſiccat vellera.i.pellē ſuā. ¶ Parcite.Hic menalcas oñdit ſe bñ intellexiſſe predictū enigma eſſe dictū de mātuanis:q̄ ſub vno alto enigmate oñdit illō q̄ accidit virgilio.q̄ cū repeteret agrū ſuū arrius centurio interemiſſet euꝫ nr ſi ſaltuiſſet in fluuiū.Et dictū eſt ſibi Ueteres migrate colom:iō dicit Menalcas ad paſtores mantuanos nō ducatis oues iuxta ripariā ne cadāt in fluuiū:q̄ nuper cecidit vnus aries qui adhuc ſiccat vellera ſua quia nō eſt diu q̄ cecidit.

Tytire paſcentes a flumine reicecapellas. Da.

Ipſe(vbi tempus erit)omnes in fonte lauabo.

¶ O tytire reice.i.repelle a flumine.i.a fluuio capellas pascentes: et ipe id ẽ ego lauabo oẽs in fonte vbi tps erit:opportunũ supple.Tytire. Hic dametas precipit reicere capellas a flumine qz ipe lauabit eas cũ tps fuerit: et nõ lauabit in riuo sz in fonte .i.qñ cesar rediterit de bello actico virgilius impetrabit paecm mãtuanorũ a cesare:et loquet ei in propria pona nõ p alĩ interpositã sicut fecerat prius anteq̃ haberet noticiã cesaris p pollionẽ:in cuius laudẽ fecit istã eglogã.et dicit Seruius q reice capellas est pceleumaticus p dactylo.sz fm doctrinale et modernos reicio et refert p distat pducũre.et sic nõ pôt eẽ proceleumaticus sz est synerefis et cõfluũt due vocales in vnam:et debet proferri rice.

Cogite oues pueri:si lac preceperit estus Abe.

Vt nuper:frustra pressabimus vbera palmis.

¶ O pueri.i.pastores cogite.i.in ouilia colligite oues si estus.i.calor precepe rit.i.preoccupauerit lac vt nuper fecit supple frustra pressabimus id est con stringemusvbera.i.mãmillas palmis.i.digitis vel manibus.¶ Cogite oues Menalcas iubet cogere oues in tecta ppter calorẽ solis q̃ exterminat lac et p hoc intelligit q̃ mantuani captiui sub furore tribulationis nõ pñt fructificare nec tunc est tps repetendi agros donec ptranseat furor.

Eheu q̃ pingui macer est mihi taurus i aruo! Da.

Idẽ amor exitiũ est pecori:pecoriq̃ magistro.

¶ Eheu q̃.i.q̃tũ taurus est macer in aruo.i.agro pingui.i.fertili.Mã idem amor est exitiũ.i.destructio pecori id ẽ gregi:idẽ.i.amor ẽ exitiũ magistro pecoris.Eheu.Hic dametas tangit materiã et paupertatẽ mantuanorũ dicẽs q̃ taurus suus est macer in agro pingui.et dicit q̃ hoc est p amore:qz amantes desinũt comedere et obliuiscũtur pastus et dicit q̃ idẽ amor est destructio pastoris et gregis.z magis intelligit iste sermo de amore cupiditatis q̃ crescit in imensũ q̃ de amore cõcupiscẽtie carnalis:qz ppter auariciã et cupiditatẽ pcerũ multũ tribulati fuerũt virgilius et alĩ mantuani: iõ dicit idẽ amor.

His certe neq̃ amor causa est:vix ossib⁹ heret. Abe.

Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos.

¶ Certe amor non est cã his.i.agnis q̃ sunt macri: sz vix heret ossibus.i.vix ossa eorũ cohereẽt.z nescio.i.ignoro quis oculus id ẽ qs aspectus fascinat .i. corrũpit agnos.¶ His certe.Reddit menalcas aliã causam dicẽs q̃ amor nõ est causa macerationis:et intelligit de amore cõcupiscẽtie carnalis. sz superbia excecauit mãtuanos et orta est inter eos discordia sicut dictum est prius. En quo discordia ciues perduxit miseros.

Dic quibus in terris (et eris mihi magn⁹ apollo) Da.

Tris pateat celi spacium non amplius vlnas.

¶ O menalca dic quibus in terris.i.in quibus locis spaciũ celi pateat.i.appareat no amplius id est vltra tres vlnas.i.vltra illam mẽsurã. et eris mihi magn⁹ apollo.i.sũmus sapiẽs.¶ Dic quib⁹.Hic dametas ꝓponit vnũ aliud enigma et est questio talis in qua parte terre celũ nõ videt vltra spaciũ triũ vlnarũ:et est vlna mensura q̃tũ duo brachia pñt extendi z sũ respondeat ad

istā questionē coronabitur sicut apollo. Sed nō datur responsio in textu. intelligitur tamē de puteo vno in quo si quis esset non posset videre celum vltra latitudinem putei quando quis eēt in fundo.

Dic quibus in terris inscripti nomina regum Abe.

Nascantur flores: et phyllida solus habeto.

¶ O dameta dic mi cht quibus in terris flores nascanē id ē crescūt inscripti id est in scripto hītes noia regū. et tu solus habeto id est habebis phyllida. ¶ Dic quibus. Menalcas nesciens respōdere ꝓponit aliud enigma et est tale. in q̄bus terris crescūt flores hītes noia regū. et dicūt aliqui q̄ p hoc intelligē hyacinthus flos rubeus q̄ natus fuit ex sanguine aiacis et hyacinthi sicut dicit ouidi⁹. et isti duo vocanē reges q̄ fuerūt filij regū ⁊ sic hyacinthus de noie aiacis hz vnā syllabā et hz totū nomē hyacinthi regis. et si dametas soluat istā questionem ꝓmittit ei phillis tanq̄ ꝓpa que est cōmunis amica pastorum et hoc est maius donū quod promittere ei posset. nam q̄ sit apollo hoc est impossibile.

Non: nostrū inter vos tantas componere lites Pa.

Et vitula tu dignus: et hic et quisquis amores

Aut metuet dulces: aut experietur amaros.

Claudite iam riuos pueri: sat prata bibere.

¶ Nō est vr̄m iudicare sz nr̄m est. i. mei palemonis cōponere. i. finire lites id est iurgia inter vos. et tu dameta ⁊ hic menalcas est dignus vitula et quisq̄s metuet amores dulces aut quisq̄s experiet amaros talis supple est dignus vitula. o pueri claudite iam riuos. i. finite disputationē sat prata bibere. i. satis dixistis. ¶ Nō nr̄m. Hic loquit palemō iudex volens dare sententiā diffiniti uam ⁊ est ponenda pausa post nō. q. d. nonvr̄m. sz nr̄m est sentētiam dare vel cōponere lites vr̄as q̄ litigantes nō debēt eē iudices sue cause. lectura autez non valeret si totū cōtinue legeret: q̄ diceret palemō se nō facturū q̄ facit: iudicat em̄ eos eē pares q̄ vnus dicit prius se pati tristiciā i ira amaryllidis alter dicit se hr̄e dulcedinē amynte ⁊ sic viderent eē ꝑes: sz palemō ꝓcordat eos et dicit q̄ nō est ꝑietas q̄ ista duo. s. metus ⁊ delectatio reperiunt i eodē q̄ quicūq̄ amat delectat in re amata ⁊ timet ne perdat eā. ¶ Claudite. hic ponit finem in hac egloga q̄ in fine dicit q̄si oues satis biberūt claudēdi sūt riuuli aque que hauritur de puteo.

¶ Finis tertie egloge.

Icelides muse paulo maiora canamus:
Non oēs arbust a iuuāt: humilesq̄ mirice.
Si canimus siluas silue sunt consule digne:
Ultima cumei venit iam carminis etas.
Magnus ab integro seclorum nascitur ordo.
Jam redit et virgo: redeunt saturnia regna.

Jam noua p̄genies celo demittitur alto.
Tu modo nascenti puero:quo ferrea primum
Desinet:ac toto surget gens aurea mundo.
Casta fave lucina: tuus iam regnat apollo.
Teq̄ adeo decus hoc eui te consule inibit
Pollio:et incipient magni procedere menses.
Te duce si qua manent sceleris vestigia nostri
Irrita perpetua soluent formidine terras.
Ille deum vitam accipiet:diuisq̄ videbit
Permixtos heroas: et ipse videbitur illis:
Pacatumq̄ reget patrijs virtutibus orbem.

¶ Cōstrue sic.o muse.i.dee siceliades.i.sicilienses canam⁹.i.describam⁹ pau lo maiora.i.modicū altiora ⁊ arbusta.i.virgulta et mirice.i.ille arbores nō iu uant.i.nō delectāt oēs si canimus siluas.i.carmen buccolicū silue.i.carmina buccolica sūt digne consule scz pollione.vltima etas.s.ferrea carmis cumei .i.sibillini venit.i.accessit et magnus ordo seclor̄.i.seculor̄ nascit̄.i.reficit̄ ab integro.i.denuo et virgo.i.iusticia redit.i.reuertit̄ et regna saturnia.i.aurea secula redeūt ⁊ noua p̄genies.i.soboles celo.i.ex celo demittit̄.i. deorsū mit tit̄.o lucina.i.o iuno casta fave puero.i.filio pollionis nō nascenti.q̄ scz pue ro nascēte gens ferrea.i.dura p̄mū.i.in p̄mis desinet.i.cessabit et gens aurea surget toto mūdo tuus apollo.i.augustus cesar regnat id ē dñat̄. o pollio de cus.i.etas aurea inibit.i.inchoabit adeo.i.certe te p̄sule exite hoc eui.i. tp̄e hutus etatis:et magni menses incipient p̄cedere.s.p̄petuo manere ⁊ si qua vestigia nr̄i sceleris manēt:illa supple fient irrita te.i.pollione duce.i.regnā te et soluēt.i.dissoluēt terras.i.oēs gentes formidine p̄petua.ille august⁹ vel saloninus puer pollionis accipiet.i.habebit vitā deū.i.deor̄ ⁊ tp̄e videbit he roas.i.nobiliores p̄mixtos.i.cōmixtos diuis.i.dijs:⁊ tp̄e augustus vel saloni nus videbit illis.i.ab illis heroibus.et tp̄e reget id ē gubernabit orbē id est mūdū pacatū.i.pacificatū patrijs virtutibus.i.paterna idustria. ¶ Sicelides muse.Quarta egloga que dr̄ interpretatio noui seculi in qua virgilius lau dat augustū cesarem laudat etiam finiū pollionē ⁊ eius paruū filiū. et q; ag greditur magnā phiam.ō vocat auxiliū musarū et ear̄ eloquētiā et p̄cipue vocat musas sicelides q; theocritus quē tp̄e insequitur in buccolicis suis fu it siciliensis et est sicelides adiectiuū grecū q; latini dicūt sicilienses.⁊ p̄ponit virgilius canere paulo maiora.ista em̄ egloga q̄uis discedat a carmine buc colico:tm̄ non prorsus recedit ab illo.q; interserit aliqua buccolica. ¶ Nō oēs hic reddit rōnē quare vult transcēdere buccolica et loquitur de alta mate ria q; non sp̄ iuuat vel delectat loqui de rebus paruis quas intelligit p̄ arbu sta.i.rustica carmina et p̄ miricas.i.genesta que non crescunt in altū et capi tur ibi iuuant personaliter. ¶ Altia cumei.Hic notandū ē q; sybilla vates fu it cumana.i.de cuma ciuitate que sybilla diuisit etates ⁊ secula p̄ metalla ita

ꝙ ꝑma etas fuit aurea.i.optima.Scda argentea nō eque bona sicut prima. Tertia erea vel cuprea et vltima fuit ferrea.i.pessima inter alias. ꝑdixit sybulla nō solū etates sz etiā predixit ꝙs regnaret in qualibet etate vel in quolz scło:qz in scło aureo debebat regnare saturnus.z in decio z vltimo debebat regnare apollo.dicit ꝫ virgilius ꝙ ꝓphetia sybille impleta est z intelligit de augusto de pollione et de suo puero.pollio em̄ fuit dux exercitus germanici ꝙ cepit salonā ciuitatē dalmatie z postea meruit cōsulatū z eodē anno suscepit de vxore filiū quē vocauit saloninū a noīe ciuitatis capte ꝙ puer qñ natꝰ fuit incepit ridere qđ est cōtra naturā nascētiū in quo parentes notauerunt malū presagiū .sed virgilius interpretat oīa in bonū.ille tñ puer nō diu vixit iō ꝓphetia sybille verius pertinet xp̄o q̄ saloninо. ¶ Magnus ab integro. hic tangit opinionē pb̄orū antiquorū dicentiū ꝙ qñ annus eēt cōpletus ꝙ continet decē secula debebāt redire secula sicut prius vt inciperet vita aurea. dicebant em̄ mūdū eē eternū z vtā regi z gubernari ꝑ astra.iō qñ astra redeūt ad cursū quē ꝑmo habuerūt adducēt mūdo vitā priorē sicut habet.vi.eneid. illi ꝙ erūt in campo eliseo expectabūt illū annū resolui:vt ipo resoluto rediret ad vitā suā sicut fuerūt.dicit ergo ꝙ ordo scłoz nascit ab integro.s.ab illo magno āno quo ꝓpleto z integro redeūt scła q̄ fuerūt sicut prius.Ista tñ opinio est erronea qz veritas fidei est ꝙ mūdus incepit et finiet et sicut incepit nō ꝑ naturā sz ꝑ gr̄am :sic etiā finiet ꝑ gr̄am qñ deo placuerit.et est notādū ꝙ dz ꝓferri seclo ꝑ syncopā qz aliter nō staret versus. ¶ Jā redit et virgo. ꝙdā sic intelligunt istū versū.s.ꝙ terra in ꝑma etate spōte oīa ferebat sine cultura iō vocant illam terram virginē qz sine genitore parit:fideles tñ intelligunt de virgine maria.¶ Redeūt saturnia regna.i.regna aurea qz sub augusto cesare debebat eē pax in vniuersa terra et abūdātia bonorum:sz melius intelligitur de xp̄o de quo dixerūt angeli z in terra pax hoībus bone voluntatis.s. ¶ Jā noua ꝓgenies.i.sub augusto cesare erūt hoīes boni z quasi diuini:sed melius intelligitur de xp̄o qui habuit nouū modū geniture.s.de virgine maria et missus est de celo.tū ꝓpter aiam creatam.tū ꝓpter diuinitatē incarnatam.¶ Casta fauc lucina.Jnuitat deam partus que dicitur lucina quia dat nascentibus lumen vite et aliqñ vocatur iuno:et aliqñ luna et aliqñ dyana. dicit ergo ad eam ꝙ faueat z applaudat quia apollo qui est frater lune iam regnat.dicebat em̄ sybilla ꝙ apollo regnaret in decimo seculo et vltimo et potest intelligi de saloninо:pollione:et de cesare:quorum quēlibet comparat apollini et precipue videtur intelligi de pollione qui dicitur tanꝯ apollo et ip̄m nominat expressius dicens ꝙ erit ornatus in mundo ipso duce vel gubernante policiam:et incipient menses.i.quintilis et sextilis incipiēt habere magna noīa quia vocabuntur iullius z augustus a noībus imperatoꝝ in perpetuam eorū memoriam. ¶ Te duce.i.ip̄e pollionis qui erat vnꝰ dux romanorū purgabunt vestigia malorū preteritorū si que remanserint ex ip̄e precedēti expurgabit vetus fermentū z viuēt hoīes sine formidine.i. secure sine timore:ꝓpetus.i.longa.Jlle deū vitā.i.saloninꝰ pollio vł cesar ducet ꝙptimā vitā iustā z diuinā:et magnates videbunt eū mixtū cū dīs et ipse videbit eos diuinos:sz sybilla intellexit oīa ista de xp̄o qui abstulit peccata mundi qui dedit magnos menses.i.vitam eternam et natus fuit quando menses incipiunt crescere.s.post tropicū capricorni qui dedit securitatez assequēdi pacē paradisi et euitandi inferna.qui ascendit ad celos videntibus discipulis z accepit vitā deorū qz deus homo factus est qui sedet ad dexterā patris. ¶ Pacatumq; reget, id est saloninus gubernabit imperium romanū prius

pacificatum per patrē suū. vel augustus reget imperiū pacatū ꝙ iuliū cesarē
sz melius intelligit de xp̄o ꝙ celū terrāqz regit in scla sclorū. ꝙ fecit voluntatē patris ꝙ misit eū et dedit potestatē hoībus bone volūtatis.

At tibi prima puer nullo munuscula cultu:
Errantes hederas passim cum baccare tellus
Mixtaqz ridenti colocasia fundet achanto
Ipse lacte domū referent distenta capelle
Ubera:nec magnos metuent armenta leones.
Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores
Occidet et serpens:et fallax herba venenī
Occidet:assyriū vulgo nascetur amomum
Et simul heroum laudes et facta parentis
Jam legere:et que sit poteris cognoscere virtus
Molli paulatim flauescet campus arista
Incultisqz rubens pendebit sentibus vua.
Et dure quercus sudabunt rosida mella.

¶ Cōstrue sic. o puer: tellus. i. terra fūdet. i. dabit tibi p̄ma munuscula. i. munera nullo cultu sz sua spōte. ⁊ tellus fūdet passim. i. vbiqz hederas errantes id ē illā herbā vagantē cū baccare. t. cū illa herba. ⁊ tellus inqz fundet colocasia, i. illā herbā mixtā achāto. t. cū illa herba ridenti. i. odorifera ⁊ ipe capelle referēt domū vbera distenta. i. plena lacte ⁊ armenta. i. greges nō metuēt magnos leones. ⁊ ipa cunabula. i. lecti puerorū fūdēt. i. dabūt flores blādos id ē molles: et serpēs occidet. i. morief ⁊ herba fallax venenī. i. herba venenosa occidet ⁊ amomū. i. illa herba suauissimi odoris assyriū. i. de assyria nascef vulgo cōiter vel passim: ⁊ tu puer poteris legere laudes. i. facta heroū. i. nobiliū ⁊ facta. i. gesta parētis id ē p̄is et poteris cognoscere q̄ virtus. i. q̄lis virtus sit et cāpus. i. ager flauescet. i. fiet flauus arista. i. spica molli. t. dulci agili. et vua rubens. i. rubea pendebit. t. suspēsa erit sentib⁹. i. vepribus vel spinis incultis id ē nō laboratis. ⁊ quercus. i. ille arbores dure sudabūt. i. emittēt mel⁹ la rosida. i. liquores optimos et delectabiles. ¶ At tibi p̄ma. Hic applaudit illi puero falonino dicēs ꝙ terra dabit sibi parua munera ⁊ excusat se virgili⁹ in hoc qꝺ̄ dicit munuscula. dicit ꝯ ꝙ tellus p̄ma mater siue cultura vl̄ labor dabit sponte illi puero hederā: in quo significaf ꝙ erit poeta et vir scientificus qr poete coronabanf ex hedera. et dicit errantes id est vagantes qr hedera diffūdit spactose ramos ⁊ radices: terra etiā fundit ei bacchar. i. herbam q̄ tollit fascinū vt dr alibi. Et bacchare frontē Cingite ne vati noceat mala lingua futuro. Et in hoc significaf ꝙ ille puer erit pulcherrimus. ¶ Achāto. achantū est herba odorifera cordialis q̄ nascitur in egypto et similiter colocasia. in quo significatur ꝙ ille puer erit plenus virtutibus, sed melius in-

telliguntur ola ista de xp̃o qui est sapientia patris speciosus forma pre filiis hoim.plenus gr̃a et veritate.cuius sapientia diffusa est p totũ orbem.cui reges obtulerũt munera q̃ sũt terreni reges. Jp̃e lacte domũ.i. regnante illo puero vel pollione vel cesare capre et oues abũdabũt lacte nec indigebunt custode nec erit aliquis insidiator qr lupus non habitabit cum agno.Sz melius intelligitur de xp̃o quo vente fideles abũdauerũt lacte fidei que nutrit aiam que est substantia rerũ sperandarum.et valde sapienter loquitur virgilius de istis donis quia lac conuenit pueris et vult dicere q̃ sicut puer crescit ascendendo de virtute in virtutem:ita crescent sua munera quia istõ conuenit etati scz q̃ puer habeat puerilia et vir virilia. Nec magnos.id est ferocitas leonũ refrenabitur.nam feroces hoies mitescent et domabuntur sub iugo fidei et mansuescent.¶ Jpsa tibi blandos.Cunabula sunt lecti puerorũ et dicũtur quasi cynabula quia cyn grece dicit niti latine. pueri eñ adnituntur illis lectis.Dicit ergo q̃ cunabula administrabunt illi puero herbas odoriferas cõtra fascinũ sic q̃ nullo egebit sed omia serutent ei.Et melius intelligit de xp̃o qui plenus virtutibus et gr̃a non potuit fascinari nec decipi ip̃o dicente ad sathanã non tẽtabis dñm deum tuum sed ei soli seruies.¶ Occidet et serpens.id est quãdo regnabit saloninus erit pacificata hostilitas rerum inter se sic q̃ nichil nocebit homini nec serpens nec herbe venenosa.xp̃s eñ super aspidem et basiliscum ambulauit.Et legitur in actib⁹ apostolorũ q̃ serpens momordit paulũ in digito sed nichil nocuit ei.¶ Assyriũ.id est crescente salonino crescet in assyria et nascetur p oẽm terraz mundi in assyria illud amomũ scz quoddã pigmentũ vel species aromatica quia lz lex inceperit in hierm tamẽ diuulgata est in omnẽ terram:qr in omnẽ terram exiuit sonus eorũ.i.aplorũ.¶ At simul heroũ.loquitur ad puerũ vel ad pollionẽ vel cesarem.sz magis videtur loqui ad puerũ dicẽs ei: o puer tu poteris cognoscere virtutes tuorũ parentum qr pacificauerũt tibi mũdũ tuũ. Xp̃o etiam nato manifestata est hominibus imensa r miraculosa dei potentia.fuit partus virginis et mutatio aque in vinũ. cognoscere cogitationes hoim.resuscitatio mortuorũ:r sic de alijs multis miraculis.¶ Molli paulatim flauescet.id est illo tp̃e erit abundãtia farris et vint et olei: quia valles abundabunt frumento.et spineta ferent vuas qr cessabunt hereses:r rudes hoies puerent ad maturitatẽ fidei.¶ Et dure quercus.Dicit q̃ in illo tp̃e quercus dabit mel:vbi oportet vti hypbola intelligendo de saloninо:qr non est verũ q̃ quercus amara ferat ex se mel nisi hoc dicatur hypbolice ad designandam terre fecũditatem.ido melius intelligitur de xp̃o in cuius tp̃e viri antiqui non litterati fuerũt repleti scientijs et virtutibus:sicut beatus petrus et alij apostoli qui effuderunt mel.i.sapidã scientiã vel sapientiam.paulus etiã apostolus qui erat asper et spinosus persecutor fidelius effectus est maturus catholicus.et vitis.

Pauca tamen suberunt prisce vestigia fraudis
Que tẽtare therbim ratibus:que cingere muris
Oppida: que iubeant telluri infindere sulcos.
Alter erit tum typhis:et altera que vehat argo
Delectos heroas:erunt etiam altera bella.

Atq; iterum ad troiam magnus mittetur achilles.
Hinc vbi iam firmata virum te fecerit etas
Cedet et ipse mari vector:nec nautica pinus
Mutabit merces:omnis feret omnia tellus.
Non rastros patietur humus:non vinea falcem.
Robustus quoq; iam tauris iuga soluet arator.
Nec varios discet mentiri lana colores.
Ipse sed in pratis aries iam suaue rubenti
Murice iam croceo mutabit vellera luto.
Sponte sua sandix pascentes vestiet agnos
Talia secla suis dixerunt currite fusis
Concordes stabili fatorum numine parce.
Aggredere o magnos (aderit iam tempus) honores
Cara deum soboles magnũ iouis incrementum
Aspice conuexo nutantem pondere mundum
Terrasq; tractusq; maris:celumq; profundum.
Aspice venturo letentur vt omnia seclo.
O michi tam longe maneat pars vltima vite
Spiritus :et quantum sat erit tua dicere fata.
Non me carminibus vincet nec thracius orpheus.
Nec linus:huic mater q̃uis atq; huic pater adsit
Orphi calliopea : lino formosus apollo.
Pan etiam archadia mecum si iudice certet:
Pan etiam archadia dicat se iudice victum.
Incipe parue puer risu cognoscere matrem.
Matri longa decem tulerant fastidia menses.
Incipe parue puer cui non risere parentes:
Nec deus hunc mensa dea nec dignata cubili est.

¶ Construe. pauca vestigia id est aliqua signa fraudis pisce id ē dolī entiq̄ suberūt id ē latēter erūt q̄ scz vestigia iubeāt. i. impetrent thethim. i. mare tē tare. i. nauigare ratibus id est nautbus. q̄ ettā vestigia iubeāt oppida id ē castra cingere. i. circūdare murīs lapidibꝰ. ꝛ q̄ vestigia iubeant infindere. i. ponere sulcos. i. aratra tellurī. i. terre ꝛ altet thyphis id ē nautgātor erit et altera argo. i. nauis q̄ vehat id ē portet heroas. i. nobiles delectos id est electos ad bellū. et altera bella erunt etiam id est vigebunt et magnus achilles id ē ille homo mittet ad troiam. i. ad illam ciuitatem hinc. i. deinde vbi. i. postq̄ etas firmata id est completa fecerit te puerū virū scz forte ē et adultā: ipe victor. i. ille bellator supra mare exīs cedet mari id est relinquet mare nec pinus id est nauis ex pino facta nautica id ē in qua sūt naute mutabit merces id est portabit ad mutandū merces pro vendendo: et oīs tellus. i. omīs regio feret id ē pducet oīa scz necessaria vite humane ꝛ humus id ē terra non patiet. i. non sustinebit rastros id ē illa instrumenta et vinea non patiet falcem id est illud instrumentum: et arator robustus id ē fortis soluet id est deponet tauris. i. ab illis animalibus iuga. i. illa instrumenta et lana nō discet id ē nō assuescet mentiri id ē falso ostētare colores varios; ꝛ ipe aries. i. agnus mutabit id est variabit in pratis vellera id est lanā suā murice. i. illo colore rubē ti. i. rubicūdo suaue id est dulciter et mutabit luto id est illo colore croceo id est rubeo et sandix. i. illa herba vestiet. i. cooperiet sua sponte agnos pascētes ꝛ parce id ē ille tres dee cōcordes numine stabili. i. deitate firma fatorum id est deorū direrunt id est iusserūt suis fusis id est suo filo currite. i. pcurrite talia secla. i. talia scla. o puer exīs soboles. i. pgenies cara dilecta deū. i. deorum tu o magnū iouis incremētū. i. ornamētū aggredere. i. suscipe magnos honores. aderit tā tps. i. tps tam statim erit presens. o puer aspice mūdū nutantē id ē labātē pondere. i. onere cōuexo. i. curuo. ꝛ aspice inq̄ terras et tractus maris. i. ambitū maris et celū profundū: et aspice vt oīa letent sclo id est ex sclo vēturo. i. futuro. o. i. vtinā vitima pars vite et spūs tam longe vite maneat michi et q̄tum sat erit. i. sufficiet dicere. i. laudare tua facta. i. tua gesta et preclara facinora. orpheus. i. ille prestātissimus poeta thratius id est de thratia et linus. i. ille poeta nō vincet me. i. nō superabit me ad dicendū tua facta q̄uis calliopea adsit mater huic. i. orpheo ꝛ q̄uis apollo. i. ille deus formosus. i. pulcher adsit. i. sit in subsidiū pater huic lino et pan id est deus pastorum si certet. i. disceptet et hoc dicto archadia. i. illa prouincia iudice. i. iudicante dicat se eē victū. i. superatū a me. o parue puer incipe nūc cognoscere matrē tuā risu. i. per risum matrē scz clodiā et decē mēses tulerant id ē secerant longa fastidia. i. tedia matri. o parue puer. o vulcane incipe ridere cui id est vulcano parentes nō rifere. id est non fecerunt risum nec deus id ē iupiter dignatus est hunc id est vulcanū mensa. i. in mēsa sua nec dea. i. pallas dignata est cubili. i. non voluit eum in matrimonio. ¶ Pauca tamē. Hic excusat saloninū dicēs q̄ si tpe suo remansissent aliqua vestigia malorum hoc non est ex culpa sua scz ex residuo temeritatis precedentis scli. sed melius intelligitur de xpo qui de se sufficiens fuit tollere pcta mundi scz remanserunt aliqui praui indurati in malicia sua. licz etiā absulit peccata et malū culpe: non tamen absulit malū pene que sequit ex culpa precedēti sed dimisit multas penas et miserias. ¶ Nue tētare thethim. dicit q̄ illo tempore manebit in aliquibus auaricia quia aliquis ꝓpter lucrū nauigabit: et aliquis bella mouebit. Manebit etiā fames. cōtra quā aliqui arabūt et colent terras sed non erit tanta auaricia nec tanta bella sicut prius. ¶ Hinc vbi tam firmata.

loquitur ad puerum saloninū vices ꝙ qñ ipe creuerit et puenerit ad etatem
virilem cessabit vectura nautica qr ois tellus sponte afferet omia necessaria
hoibus nec aliqua terra egebit aliquo. qđ fuit verū de xpo qr discipuli habe
bāt sufficientiā ꝛ in qualibet patria erāt contēti rebus q̄s illa dabat: qr dicit
catho. cōmoda nature nullo tibi tpe deerūt. M̄ō rastros. i. erit terra ferax et
fertilis sine cultura qđ melius intelligit de virgine q̄ peperit sine viro. ¶ Ro
bustus quoq;. Istud intelligit de xpo q̄ soluit iuga veteris legis. ¶ Nec vari
os. Hic est ypbole ꝛ excessus veritatis ad designādam fecūditatem tpis sicut
aliq̄ dicimus moriot fame. i. habeo famē maximā. Dicit em̄ ꝙ tpe saloninī
nō oportebit intingere lanas qr vellera ouiū nascent cū oibus coloribꝰ. Qđ
melius intelligitur de xpo cuiꝰ discipuli erant contenti qualcūq; vestiū co-
lore et vestī vilis coloris placebat eis sicut purpura. Sicut patuit de iohe ba
ptista de q̄ legit. Mirebuit hirtū tegmine camelus. ⁊c. Murex est genus pur-
pure vel ostri. ꝛ dicit ꝙ in illo tpe parce sorores erāt concordes. Ubi est notā
dū ꝙ poete finguntvitā nr̄am regi et gubernari p tres deas sorores cōparā-
do eam ad filū vel ad naturā dicētes ꝙ vna soror portat colū: alia portat fu-
sum ꝛ trahit filū de colo. Tertia rūpit filū. ꝑma vocat cloto: scda lachesis: et
tertia atropos. Unde ꝟ. Cloto colū baiulat: lachesis trahit: atropos oc-
cat. i. scindit et occidit ꝛ rūpit filū. Prima significat statū hois post cōceptio
nē in vtero matris. Scda gñationē extra vterū ꝛ ꝓgressū vite humane vsq;
ad mortē. Tertia sīgt mortē hois q̄ scindit filū vel vitā aliq̄ citius et aliq̄
tardius. ꝛ ab ista vltima termiatiue dicūt tres sorores parce. i. a parcēdo per
antifrasim qr mors nulli parcit. istō ꝫ melius intelligit de xpo q̄ fecit oēs ho
mines imortales morte eterna aīe cuiꝰ q̄ māducat carnē et bibit sanguinēvi
uet in eternū. ¶ Aggredere o magnos. Hic est parēthesis ꝛ inuitat ꝛ hortat
illū puerū ad magnos honores qr est de gñe deorū vt dictū est. ¶ Et magnū
incremētū. i. nutrimentū qđ iupiter nutriuit ꝛ est modus loquēdi rusticus q̄
conuenit carmini buccolico. ꝫ melius intelligit de xpo q̄ verus filius dei est.
Accipe. i. arripe honores qr ecce tellus mare et oia letant in aduentu tuo qđ
meliꝰ intelligit de xpo cui sol et luna deseruiūt qđ apparet de petro q̄ dimi-
sit nauē et venit ad xp̄m ambulans sup mare. hoc etiā cōpletū fuit cū canta
uerūt angeli gl̄ia in excelsis deo. et q̄ reges terre obtulerūt ei munera. ¶ O
mihi tam longe. o aduerbiū optantis est sicut vtinam vbi desiderat virgiliꝰ
videre dies illos in quibus tanta bona fluerēt in terra qr tunc faceret optia
carmina: qr materia eēt pulchra et delectabilis in qua intellectus maxie de
lectaret et istud iuuat ad multū bene cantandū. In quo notat ꝙ virgiliꝰ op-
tat carmen de xpo nō quātū spectat ad suā diuinitatē. sed ꝭtū spectat ad pos
sibilitatē intellectus virgilij et in isto sermone intelligit qđ dixit symeō qui
optauit se non videre mortem donec videret xp̄m dn̄i. ¶ M̄ō me carminib⁹
Hic cōparat se duobꝰ fratribus. s. orpheo theologo et lino poete dicēs: si ipe
viueret illo tpe ipe cantaret theologice sicut orpheus. et poetice sicut linus
q̄uis orpheus fuerit filius calliopes vnus ex nouē musis: ꝛ linus filiꝰ apol-
linis. ¶ Pan etiā. prius excesserat rē buccolicā qr apollo ꝛ calliopea excedūt
deos pastorū. ideo redit ad deos pastorū dicēs ꝙ illo tpe pan nō excederet il-
lū in cantu etiā ex iudicio archadie q̄ ē patria in qua tpe pan colit. ¶ Incī-
pe parue puer. hic tangit rē gestā et rē naturalē. verū em̄ fuit ꝙ ille puer ri-
sit in sua natiuitate et naturale ē ꝙ sicut matres cognoscunt p sermonē ita
pueri p risū qñ ridēt ad illos quos cognoscūt. Dicit ꝫ virgilius ad puerum
o puer incipe cognoscere matrem p risum et debes letificare parentes tuos

dando spem boni ominis ⁊ tollendo suspitionem mali presagij: vbi notatur q̄ virgilius fecit carmen istud ad letificandū pollionē et eius vxorem q̄ erāt tristes et dubitantes quid significaret predictus risus et tunc virgilius consolatur eos applicando puero carmē sibille qō ipsa fecit de xp̄o. Rogat⁹ ēm fuit a romanis vt exponeret eis significationē illius carminis. qō blandiendo cesari et pollioni applicuit istud carmen vtriq; q̄uis multi dicant ipsum habuisse spiritum prophetic̄ de xp̄o. ¶ Matri longa decem. i. quando istud carmen fuit factum ille puer habebat decē menses et tanto tp̄e parentes ei⁹ erant tristes. ℙ Potest etiā intelligi de xp̄o qui cū maxima letitia natus est: parentes ēm fuerūt tristes post eius natiuitatē q̄ dicitur in euangelio. Dolētes quērebamus te. Doluerūt etiā q̄n furtiue et latenter portat⁹ est puer in egyptū herode interficiente innocentes a bimatu et infra. ¶ Nec deus. Hic cōparatur ille puer vulcano qui natus fuit deformis sic q̄ mater sua iuno nō recepit eū in suo cubili nec habebat ip̄m carū: nec minerua voluit ip̄m habere maritum: nec iupiter voluit q̄ sederet ad mensam deorū et trāstulit ip̄z nutriendū in insula lemnos. et sic pollio et sua vxor spernebant istū puerum anteq̄ fieret istud carmen de eo. Christus etiā in sua puericia nō erat i magna reuerentia q̄ seruiebat parentibus et reputabant eū iudei p̄ nihilo.

¶ Quinta egloga.

Me.

SIr non mopse boni q̄n̄ conuenimus ambo:
Tu calamos inflare leues: ego dicere versus
Hic corylis mixtas inter consedimus vlmos.

¶ O mopse cur hic nō cōsedimus. i. quiescimus inter vlmos. i. illas arbores mixtas corylis. i. illis arboribus q̄n̄ nos ambo bonī id est docti conuenimus .i. simul venimus tanq̄ amici tu mopsus es doctus inflare calamos leues et ego menalcas sum doctus dicere. i. ad scribendū versus. ¶ Cur non mopse. Hec est quinta egloga in q̄ introducūtur duo pastores .s. menalcas ⁊ mopsus qui tanq̄ duo amici inuitant seinuicē ad faciendū aliquod carmē: ⁊ p̄mo deliberant de loco apto in quo melius possint cantare et de materia de qua cātabūt: ⁊ deliberato sup istis incipiunt carmen ibi: extinctū nimphe: ⁊ menalcas significat virgiliū: et mopsus significat aliū bonū poetam. Et dicit menalcas ad mopsum: nos ambo conuenimus et diligimus nos inuicē tanq̄ boni poete et philosophi quare non consedimus hic in silua inter vlmos et corylos cantare vnū bonū carmen. Tu ēm es doctus inflare calamos. i. facere rithmos et plana carmina pastoralia ⁊ ego sū doctus dicere versus grandiloquos. vbi notatur q̄ metrificantes requirūt loca secreta ⁊ sine tumultu. Juxta illud ouidij. Carmina secessum scribentis et otia querunt.

Tu maior: tibi me equū ē parere menalca: Mopsus.
Siue sub incertas zephiris motantibus vmbras:
Siue antro potius succedimus aspice vt antrum
Siluestris raris sparsit labrusca racemis.

¶ O menalca tu es maior.i.dignior equū.i.iustū est me mopsū parere.i.obedire tibi siue succedimus.i.subintramus sub zephiris.i.illis ventis motātibus id ē mouentibus vmbras refrigeria:siue succedimus sub antro id ē fouea aspice vt labrusca vinea siluestris sparsit.i.cooperuit antrū.i. foueā racemis.i.vuis raris.i.parcis. ¶ Tu maior.rīdet mopsus reuerenter dicens q menalcas incipiat qr dignior ē incipere. ¶ Siue sub icertas. Hic ꝓponit duo loca apta ad cantandū vt eligat melior qr vn⁹ locus est sub vmbra arboris, alī⁹ locus ē in ātro vl̄i cauerna:sz antrū prevalet qō est locus quietus magī Mā vmbra est incerta tū ꝓptervētos turbatiuos foliorū ꝛ vmbrarū:tū etiā ꝓpter solē q̄ sp mouet ꝛ nō sp manet eadē vmbra. Sz antrū est magis tutū avētis ꝛ est locus secretus a calore nimio:qr sp antrū dz hr̄e labruscā.i.vitē agrestē q̄ dr̄ a labro qr crescit in labro vel in margine agri vel in supficie terre sicut labra vel labia sunt in corpore.

Montibus in nostris solus tibi certet amyntas. Abe.

¶ O menalca ego volo q amyntas.i.ille pastor solus certet.i.pugnet in nostris montibus tibi.i.tecū. ¶ Mōtibus in nostris. Replicat menalcas dicens q mopsus dz incipere qr nō est in alīs finibus aliquis sibi comparabilis nisi amyntas pastor scz comtificius inimicus virgilij.

Quid si idē certet phebū supare canēdo? Mopsꝰ.

¶ O menalca q̄d(dictio ē indignātis)si idē.s.amyntas certet supare.i.vincere phebū.i.deū carminū canēdo.i.cātādo. ¶ Quid si idē certet. Rīdet mopsus indignanter qr menalcas ꝓsumpsit eū ignaro poete q̄uis menalcas nō dixerit illud amare.dicit ꝫ nō ē mihi cura si amyntas certet mecū qr nō vereor illuz sicut nec phebus illū verek qui phebus est deus carminis.

Incipe mopse prior:si quos aut phillidis ignes: Abe.

Aut alconis habes laudes:aut iurgia codri.

Incipe:pascentes seruabit tytirus hedos.

¶ O mopse incipe prior.i.primꝰ canere si tu habes aliquos ignes.i. aliquos amores phyllidis illius amasse:aut si habes laudes.i.gloriā alconis.i.illius sagittarij:aut si habes iurgia.i.bella codri.i.illi⁹ ducis.o inq̄ mopse icipe cātare qr tytirus.i.ille pastor seruabit hedos.i.capras vel agnos pascētes. ¶ Incipe mopse. Hic menalcas ꝓponit materiā de q̄ debeat cantare.s. de amore phillidis vel de laudib⁹ alconis vel de iurgijs codri. Ubi notandū q phillis regina trinacrie seu siculiensis amauit demophontē regē athenīēsē filiū thesei redeūtē de bello troiano et rogauit eū sibi copulari i conjugē ille autē acquieuit dū tū prius vidisset athenas et disposuisset de rebus suis: vbi qr ipe diu morat⁹ē phillis existimās se decepta desperata se suspēdit ad arborē amigdalū sine frōdib⁹ ꝛ stati redijt demophō. ꝛ qr phillis iā mutata erat in arborē amigdali demophō āplexus est stipitē arboris q̄ sentiēs presentiā sui amici stati ꝓduxit frōdes. Alchō fuit sagittari⁹ optim⁹ cui⁹ filiū dracho ītersit. sz ipe de sagitta interfecit drachonē sine lesura filij. Codr⁹ fuit dux athenīēsis vt outñ fuit bellū iter lachones ꝛ athenīēses ꝛ datū est rūsū a dijs q illa pars cuius dux interficeret obtineret. Tūc ille codr⁹ volēs mori ꝓpꝓo fuit in habitu dissimulato ad exercitū lachonū dicēdo et ꝓuocādo eos ad multas iniurias vt lachones eū interficerent qō et ipi fecerūt.

Immo hec in viridi nuper que cortice fagi Mopsꝰ.
Carmina descripsi:et modulans alterna notaui.
Experiar:tu deinde iubeto certet amyntas.

¶Construe sic.Ego mopsus experiar.i.canam hec carmina que descripsi in cortice id est folio viridi fagi id est illius arboris et que carmina ego modulans id est canens alterna id est alternatim dicta notaui id est signaui : et tu menalca iubeto deinde id est postea ꝙ amyntas certet.s. canēdo. ¶Immo hec in viridi.Respondet mopsus ꝙ illa materia non sibi placet sed vna alia materia quā ipse incepit et scripsit in cortice fagi : quia pastores non habēt papirum nec pergamenū ad scribendum:et illa materia est funeralis cuiusdam sui amici.¶Alterna.i.varia:quia in musica sunt varij soni ꝛ in illis funeribus sunt duo genera carminū alterna id est vnum post aliu d.est cm̄ vnū carmen epichedium quod dicitur cadauere nondum sepulto.et epytaphiuz quod dicitur cadauere iam sepulto sicut patebit in sequentibus.

Lenta salix quantum pallenti cedit oliue: Me.
Puniceis humilis quantum saliunca rosetis:
Iudicio nostro tantum tibi cedit amyntas.
Sed tu desine plura puer:successimus antro.

¶Quantū salix.i.illa herba lenta.i. flexibilis cedit.i.dat locū oliue.i. illi arbori pallenti.i.pallide:et quātū saliunca.i.illa herba humilis.i.vilis cedit rosetis id ē rosarijs puniceis id ē purpureis:tm̄ iudicio nostro amyntas.i. ille pastor cedit tibi:ꝫ o puer desine.i.cessa plura loqui: successimꝰ antro. i. venimus in spelūca.¶Lēta salix.Dr menalcas ꝓcipit ꝙ mopsus indignāter sustinet cōparari amynte:tō blanditur ei et pacificat eū dicēs ꝙ mopsus excellit amyntā sicut rosa saliuncā:et est saliunca vilis spēs tribuli.¶Sed tu desine.i.dimitte vel desiste loqui de amynta et veniamus ad pricipale postꝫ sumus in antro.s.in loco apto et tuto ad cantandū.

Extinctum nymphe crudeli funere daphnim Mopsꝰ.
Flebant:vos coryli testes:et flumina nymphis.
Cum complexa sui corpus miserabile nati:
Atꝙ deos atꝙ astra vocat crudelia mater
Non vlli pastos illis egere diebus.
Frigida daphni boues ad flumina:nulla neꝙ amnem
Libauit quadrupes:nec graminis attigit herbam.
Daphni tuū penos etiam ingemuisse leones
Interitum:montesꝙ feri silueꝙ loquūtur.
Daphnis et armenias curru subiungere tigres

Instituit:daphnis thyasos inducere baccho:
Et folijs lentas intexere mollibus hastas.
Uitis vt arboribus decori est:vt vitibus vue:
Ut gregibus tauri:segetes vt pinguibus aruis:
Tu decus omne tuis postq̃ te fata tulerunt.
Ipsa pales agros:atq; ipse reliquit apollo:
Grandia sepe quibus mandauimus ordea sulcis
Infelix lolium:et steriles dominantur auene
Pro molli viola :pro purpureo narcisso
Carduus:et spinis surgit paliurus acutis.
Spargite humum folijs:inducite fontibus vmbras
Pastores:mandat fieri sibi talia daphnis.
Et tumulum facite:et tumulo superaddite carmen
Daphnis ego in siluis:hinc vsq; ad sidera notus.
Formosi pecoris custos: formosior ipse.

¶ Nimphe id est dee flebãt.i.plorabãt daphnĩ.i.illũ deũ pastor vel illũ verũ pastorem extinctũ id ẽ mortuũ funere crudeli id ẽ morte horribili. ⁊ o coryli vos estis testes nimphis et vos flumina estis testes q nimphe fleuerũt supple tunc cũ.i.qñ mater id ẽ roma amplexa est corpus miserabile.i.dignũ miseratione natĩ.i.filij sui.s.daphnidis ⁊ ipsa mater vocat id est inuocat vos in vindictam et vocat.i.appellat astra id est stellas crudelia.i.crudeles.o daphnĩ non vlli .i.nulli pastores supple egere.i.duxerũt boues pastos.i.ad pascẽdum vel saturatos illis diebus id est tpe mortis tue ad flumina frigida. et nulla quadrupes.i.nullũ aĩal libauit.i.hausit amnẽ.i.aquam fluuij nec quadrupes attigit.i.comedit herbã graminis:vo daphni montes fert id est duri ⁊ silue.i.nemora loquũtur id ẽ dicũt leones penos.i.affricanos ingemuisse.i. plorasse interitũ tuũ.i.tuã mortẽ:et daphnis instituit subiungere.i. supponere tigres armentas.i.illa aĩalia de armenia curru.i.aratro et daphnis instituit inducere.i.celebrare thyasos.i.choreas bacco.i.illi deo. et daphnis instituit intexere.i.circũdare hastas.i.tyrsos lentas.i.flexibiles folijs id est pampinis mollibus dulcibus.et vt.i.sicut vitis.i.vinea est decori.i.pulchritudini arboribus ⁊ vt vue sũt decori vitibus ⁊ vt tauri sunt decori gregibus.i. pecoribus.⁊ vt segetes.i.fruges sunt decori aruis.i.campis pinguibus.i. fertilib⁹ o daphni tu es decus oĕ ois honor et laus tuis rusticis vel pastoribus ⁊ postq̃ fata.i.dij tulerunt id est abstulerũt te pales id est dea pabulorũ ⁊ ipe apollo .i.deus pastorũ reliquit.i.dimisit agros .i.campos quibus id est agris sulcis.i.laboratis mandauimus id est cõmendauimus grandia ordea.i.magna grana frumenti.loliũ.i.illa herba infelix .i.infecundũ dñatur et auene id est

ille herbe dominãt.i.crescũt steriles id est infecũde:et carduus id ẽ illa herba inutilis et paliurus id ẽ alia herba.surgit.i.crescit acuti spinis id ẽ spinosa.vel hñs spinas acutas ꝑ molli viola.i.loco illius floris ꝛ ꝑ narcisso purpureo.i.loco illius floris purpurei.ꝛ o pastores spargite id ẽ implete humuz id ẽ terrã folijs.i.floribus et inducite vmbras fontibus.i.facite nemora circa fontes.nã daphnis mandat.i.vult talia sibi fieri.i.cõplerl.ꝛ o pastores facite tumulũ.i.sepulchrũ.et superaddite.i.inscribite carmen versus tumulo.i. sepulchro.et ego sũ supple daphnis notus.i.cognitus in siluis et ego sũ notus hinc.i.ab hoc loco vsq; ad sydera.i.ad celũ et ipe.i. ego daphnis eram supple custos formosior.i.dignior vel bonꝰ imperator formosi pecoris.i.optimi gregis.¶ Extinctũ nimphe.hic aggredit materiã principalẽ huius eglo ge ꝛ incipit lugere sup morte daphnidis pastoris optimi ꝛ dat modũ plangẽdi in alijs funeribus.vel ꝑm alios hic deflet iulius cesar quẽ brutus ꝛ cassiꝰ interfecerũt in senatu.ideo dr crudeli vulnere.vel põt intelligi de quintilio varo cognato virgilij.dicit ꝫ ꝙ nimphe pietate mote deflebãt daphnim pastorem vel iuliũ cesarẽ vel quintiliũ varrũ.et qz incredibile est ꝙ defleuerũt:iõ adducit testimoniũ scz corylos et flumina more pastorũ q̃ sunt simplices vocando in testimoniũ res irrõnales:vel hoc facit ad designandũ aliqd miraculum qd fuit factũ tpe illo vel qz persona tristis credit ꝙ oĩa sentiant tristiciã sicut ipsa.¶ Cum complexa sut.i.tunc nimphe fleuerũt qñ daphnim mortuum amplexa est sua mater sicut faciũt lugentes:et illa mater in dolore suo iurabat celestibus qz vocauit astra crudelia qz dederũt filio suo tale fatum.¶ Nonvlli pastos.Dicit ꝙ mors daphnidis fuit ita dãnosa toti mũdo ꝙ oĩa animalia muta senserũt inde dolorem ꝛ iacturã nec voluerũt illis diebus comedere nec bibere:et hoc est etiam incredibile ideo adducit ad testimoniũ.¶ Daphni tuum.id est leones feroces de affrica gemuerũt ꝛ vocem dederũt silue.¶ Daphnis et armentas.Hic dicit laudes illius mortui vt dolor accrescat. et maxime intelligitur de iulio cesare qui primus adduxit romam sacra et festa lyet vel liberi et facere thyasos bachi.i.coreas et saltationes que fiebant in festo bachi:ipe etiã instituit domare tigres sic ꝙ possent ligari ad aratrũ sicut alia animalia.ipe etiam instituit sustinere vitem in vlmis.¶ Altis vt arboribus.Iterũ laudat eum qz ipe erat de celo pulchritudo totiꝰ sue progenies sicut vitis decorat arbores et vue vites:et tauri greges cãpos segetes.¶ Postq̃ te fata.i.post mortem tuam pales dea pabuli ꝛ apollo deus herbarum reliquerunt agros.et vbi seminabantur ordea non nascebant nisi herbe inutiles et auene steriles nec creuerunt post herbe vtiles sed pro viola vel flore narcisso pulcherrimo nascuntur in terra cordones et papauer ꝛ paliuri spinosi.et est paliurus quedam species tribuli sicut lapa vel glis.¶ Spargite humum.Hic mandat alijs pastoribus vt faciant tumulum ꝛ statuant arbores circa fontes quia anime nobilium dicebantur vagari circa siluas lucos fontes et flumina.mandat etiam et rogat vel ordinat in suo testamento sepulchrum sibi fieri.Superaddite carmen.id est super tumulũ scribite epytaphium istud quod sequitur.Daphnis ego in siluis.id est hic iacet daphnis qui est notus vsq; ad sydera qui fuit pastor pulcherrimus pulcherrimi pecoris inter omnes pastores.

Tale tuum carmen nobis diuine poeta: Ade.
Quale sopor fessis in gramine:quale per estum

Dulcis aque saliente sitim restinguere riuo
Nec calamis solum equiparas sed voce magistrum
Fortunate puer tu nunc eris alter ab illo.
Nos tamen hec quocũq; modo tibi nostra vicissim
Dicemus: daphnimq; tuum tollemus ad astra
Daphnim ad astra feremus amauit nos quoq; daphnis.

¶ Construe. O poeta diuine tuũ carmen. i. tuũ epytaphium est tale id ẽ tã gratum nobis quale. i. qualis res est sopor id est somnus fessis id ẽ fatigatis in gramine. i. in herba. et quale. i. qualis res est restringuere id ẽ opprimere sitim id ẽ appetitum bibendi riuo id est apud riuũ saliente transeunte dulci aque. o puer fortunate id est felix non solum equiparas id est non es similis calamis. i. fistulis sed equiparas magistrum voce id est cantu: et o puer tu eris nunc alter id est secundus ab illo magistro. et nos dicemus id est ꝓponemus vicissim id est alternatim hec nostra carmina quocũq; mõ poterimus et nos tollemus id est ertgemus tuũ daphnim ad astra. i. ad sydera. ⁊ nos feremus id est portabimus daphnim ad astra. i. ad celũ quia daphnis amauit nos pastores. ¶ Tale tuũ carmen. Hic menalcas laudat mopsum dicens q̃ suũ carmen est tam delectabile sibi sicut est somnus fessis hoibus vel aqua frigida sitientibus. ¶ Nec calamis solum. i. tu es par magr̃o tuo nõ solu in instrumentis musicis sed etiã in voce: qr̃ veteris pulchris vocibus ⁊ sentẽtijs delectabilibus et iam tu eris secũdus ab illo magistro. ¶ Nos tñ. i. q̃uis nõ sim dignus cantare tecu3 tamẽ alternatim taliter qualiter ego etiã volo laudare daphnim qui fuit amicus meus.

An quicquã nobis tali sit munere maius — Mop.
Et puer ipse fuit cantari dignus: et ista
Iampridem stimichon laudauit carmina nobis.

¶ Cõstrue sic. An. i. vtrũ q̃cq̃. i. aliqd̃ sit maius id est prestantius nobis id est pastoribus tali munere. i. q̃ celebrare seu eleuare istũ daphnim vsq; ad astra ⁊ ipe puer. i. daphnis fuit dignus cantari. i. cantãdo laudari: ⁊ stimichon id ẽ quidã pastor laudauit iãpridẽ. i. iãdudũ ista carmia facta de daphnide. ¶ An quicq̃ nobis. Rñdet mopsus q̃ vere tustũ ẽ vt ambo faciãt carmia ꝑ daphni mortuo nec põt eẽ melius opus qr̃ salubris est cogitatio ꝑ defunctis exorare vt a peccatis soluant. ⁊ mortuos sepelire: hoc etiã dixit pastor quidã stimichon id est quidam bonus poeta.

Candidus insuetum miratur lumen olimpi: — Me.
Sub pedibusq; videt nubes: et sydera daphnis
Ergo alacris siluas et cetera rura voluptas:
Panaq; pastoresq; tenet dziadasq; puellas.
Nec lupus insidias pecori nec rhetia ceruis

Illa dolum meditantur:amat bonus ocia daphnis
Ipſi letícia voces ad ſydera iactant
Intonſi montes.ipſe iam carmina rupes:
Ipſa ſonant arbuſta:deus deus ille menalca.
Sis bonus o felix tuis : en quattuor aras
Ecce duas tibi daphni : duoq altaria phebo:
Pocula bina nouo ſpumanti lacte quotannis
Cratheraſq duos ſtatuam tibí pinguis oliui.
Et multo in primis hilarans conuiuia baccho:
Ante focum ſi frigus erit : ſi meſſis in vmbra:
Lina nouū fundam calatis aruiſia nectar.
Cantabunt mihi dametas et lyctius egon.
Saltantes ſatyros imitabitur alpheſibeus.
Hec tibi ſemper erunt:et cum ſolēnia vota
Reddemus nimphis:et cum luſtrabimus agros
Dum iuga montis aper:fluuios dum piſcis amabit
Dumq thimo paſcentur apes: dum roſe cicade:
Semper honos nomenq tuum laudeſq manebunt
Ut baccho cereriq:tibi ſic vota quotannis
Agricole facient:damnabis tu quoq votis.

¶ Conſtrue ſic. Daphnis candidus id eſt deus miratur id eſt admiratur lu mē olimpi id ē ingreſſū celi inſuetū.i.oīno inſolitū videri et ipe videt nubes ſub pedibus ſuis et videt ſydera.i.ſtellas ſub pedibus ergo voluptas.i.letícia alacris.i.leta tenet.i.āplectit ſiluas.i.nemora et cetera rura.i.alios agros ꝛ tenet inq̄ pana.i. deū paſtoꝝ ꝛ paſtores ipos et puellas dryadas.i.illas nimphas:ꝛ lupus.i.illud aīal nō meditatur.i.cogitat inſidias.i.deceptionē pecori.i.gregi ꝛ vlla rhetia nō meditant dolū.i.fraudem ceruis id eſt illis animalibus et daphnis amat ocia id eſt pacem et ipſi montes intonſi id eſt herbaz vel arbores habentes iactant id ē emittunt voces ad ſydera.i.vſq ad celum leticia.i.ꝓpter leticiā et rupes ipe.i.ipa ſaxa iactant carmina ꝛ ipa arbuſta id ē ipe arbores ſonant.i.cantāt o menalca ille id ē daphnis q̄ eſt mortuus ē deus o daphni ꝛ felix ſis bonus.i.ꝓpicius tuis.i.famulis en.i.ecce conſecramus ſupple quattuor aras.i.altaria ecce o daphni conſecramus duas aras tibi:et conſecramus duo altaria phebo id eſt illi deo et ego ſtatuam.i.con=

stituam quotannis.i.singulis annis duo pocula.i.duo vasa spumantia.i.re-
dūdantia lacte nouo.ꝛ ego statuā duos cratheras.i. duo vasa oliui pinguis
id est olei dulcis et ego hylarans id est letificans cōuiuia in primis.i.sup oīa
cū multo baccho: ego fundā.i.spargā vina aruisia.i.vina optima de illa pa-
tria scz nectar nouū calatis.i.vasis et si frigus erit fundam ante focū.i.ignez
et si messis.i.estas sit ego fundā vinū in vmbra et post potum dametas.i.ille
pastor.et egon.i.alius pastor lyctius.i.cretensis cantabūt michi et alpheside
us.i.alius pastor imitabitur.i.repētabit satyros saltātes.i.siluestres ꝛ hec sa
crificia erūt sp tibi et cū.i.qñ reddem⁹.i.dabimus nimphis.i.deabus vota.i.
sacrificia solēnia.i.magnifica et cū lustrabimus.i.circūdabimus agros:ꝛ dū
aper.i.porcus siluestris amabit iuga montis.i.colles mōtiū:et dū pisces ama
bit fluuios ꝛ dū apes.i.illa alalia pascent.i.nutrient thymo.i. illo flore et dū
cicade.i.illa alalia pascent rore.i.pruina sp honos tuus et nomē tuū.i. fama
tua et laudes manebunt.i.erūt in memoria hoīm ꝛ agricole.i. rustici colen-
tes terrā facient tibi vota.i.sacrificia quotannis.i.singulis annis sicut faciunt
baccho.i.illi deo et cereri.i.dee frugū et dānabis.i.obligabis hoīes votis id
est ad sacrificia facienda.¶ Candidus.hic menalcas incipit carmen suū cō-
tinens vigintiquicq metra sicut fecit predictū carmen mopsi epyceditū.i.exi
ctū nimphe ꝛ epytaphiū ibi.Daphnis ego in siluis. Dicit ergo menalcas q
daphnis est nūc candidus felix et gloriosus in celo respiciens sub pedib⁹ su
is lumen celi scz sphērā ignis et aliorū elementorū:et qr est in celo altissimo
cū magnis dijs videt sub pedibus suis astra.ꝛ qñ dicit candidus vult dicere
q ideo viuit sup ethera qr p ꝛrium mortui dicūtur nigri. ¶ Ergo alacris.id
est luctus predictus vertit in gaudiū et oīa illa q̄ fleuerūt mortē daphnidis
nūc exultant qr viuit et regnat in celo et sic meror vertit in gaudiū. ¶ Nunc
ergo voluptas alacris.i.leta tenet siluas rura et pana deū pastoꝝ et pastores
et dryadas.i.deas montiū ꝛ florū cōtra illō quod dictū fuerat extinctuz nim-
phe.¶ Nec lupus.i.lupus ꝛ alalia ferocia exultant laudantes daphnim dei
ficatū.i.tā amici q̄ hostes laudabūt iuliū cesarem post mortē.¶ Intonsi mō-
tes.i.pleni arboribus et arbusta.s.iuuenes hoīes et barbati hoies vocāt ipz
deū dicendo bis deus deus ille est:qr geminatio vocabuli facit certitudinē.
¶ Sis bonus o felix.dij dicūt felices ab effectibus scz qñ dāt felicia dona. sis
ergo felix id est propicius tuis amicis qr augustus persecutus est acerrime
pcussores iulij cesaris patris sui.En quattuor aras. Dicit se facturū quattu
or aras duas daphnidi et duas phebo: ara enim est cōmunis inferis et supe
ris dijs:sed altaria pertinent solis superioribus dijs et dicuntur ab altitudi-
ne.Sed queritur quare non dat phebo altaria in numero impari quia po-
stea dicetur numero deus impare gaudet.Respondetur q secūdum porphi-
riū apollo habet triplicem potestatem.dicitur sol apud superos et dicitur li
ber pater in terris et apollo apud inferos.ideo simulachrū apollinis habet
tria insignia scz lyram que significat celestem armoniam et potestatē solis
in celo.et habebat gryphē que ostendebat eū eē terrenū:ꝛ habebat sagittas
ostendentes eū eē noxiū ꝛ deū infernalē.ideo oratius vocauit eū tā pestilētie
q̄ salutis auctorem.ideovirgilius p altaria oñdit numē supnū ꝛ p duas aras
in numero pari oñdit numē infernū.¶Pocula bina.i. statuā duo vasa plena
lacte nouo ad sacrificandū quotannis.i.singulis annis.¶ Cratheraſq duas
id est duo vasa plena oleo ad infundendū sup sacrificiū.Et multo in pmis.i.
ego letificans conuiuia in primis cū multo baccho fundam vina aruisia scz
nectar nouū et dulce mustum ante focum in hyeme:et sub vmbra in estate.

Et est aruisiũ ꝓmõtoriũ in ytalia vbi sunt optima vina. Cantabũt michi. id ẽ post potũ erũt ibi pastores leti. scz dametas ⁊ egon lyctius. i. cretensis q̃ canta bunt michi carmina qr vinũ letificat cor hois. ¶ Saltantes satyros. i. erit alphesibeus pastor qui saltabit sicut satyri dij camporũ. vñ licitũ et religiosus est saltare in sacrificijs ad ostendendũ q̃ quelibet pars corporis sentit in se leticiã sacrificij ⁊ gaudiũ aĩe redũdat in corpus. ¶ Hec tibi sp erũt. i. nõ sufficit et nobis semel sacrificare imo ꝓseuerabimus quolibet anno quando lustrabimus agros sicut prius dictũ est. Cũ faciã virulã. et etiã in festo nimpharũ. Dum tuga montis aper. i. q̃diu manebit rerũ natura sacrificabimus tibi sicut alibi dr̃. In freta dum fluuij current. et dũ pisces amabũt fluuios: ⁊ apes amabũt thymũ ⁊ cicade rorẽ. ¶ Ac bacho cereri. i. sicut agricole maxime colunt illa duo noia scz bachũ ⁊ cererẽ qr sunt necessaria vite. sic etiã sacrificabũt tibi quotannis. i. oibus annis. ¶ Dãnabis tu quoq; votis. i. munera sumpta ligant ⁊ obligant et cõdẽnant vel iudicant hoĩem esse obnoxium datori. Dicit ergo: o daphni nos sacrificabimus tibi et tu dabis multa bona quare erimus tibi obnorij ⁊ obligati.

Que tibi q̃ tali reddã ꝓ carmine dona? Mop.

Nam neq; me tantum venientis sibilus austri:

Nec percussa iuuant fluctu tam littora. nec que

Saxosas inter decurrunt flumina valles.

¶ Construe sic. Que dona. i. munera o menalca reddã id ẽ dabo tibi ꝓ tali carmine. nã neq; sibilus. i. flatus austri. i. illius venti venient̃. i. spirantis me delectat tm̃ sicut carmina tua. neq; littora. i. ripe ꝓcussa. i. mota fluctu. i. vndis tm̃ me iuuãt. i. delectant. nec flumia q̃ decurrũt inter valles saxosas id ẽ plenas saxis tm̃ me delectant. ¶ Que tibi. Hic mopsus laudat menalcã qr ipse optime cantauit ⁊ in isto dicto est sollicitus quo munere donabit eum qr carmen suũ est sibi tã iocũdũ q̃ iocundus est sibilus venti australis in calore vel sonitus aque decurrentis ꝑ valles saxosas.

Hac te nos fragili donabimus ante cicuta Me.

Hec nos formosum corydon ardebat alexim:

Hec eadem docuit cuium pecus an melibei.

¶ Cõstrue. Nos donabim⁹ te mopsũ cicuta hac. i. ista fistula fragili id ẽ molli: ⁊ hec scz fistula docuit nos illã eglogã que incipit. Formosum pastor corydon. ⁊c. et docuit nos aliã eglogã. Dic michi dameta cuiũ. ⁊c. ¶ Hac te. Hic menalcas tanq̃ liberalis pastor preoccupat donũ qr quis cito dat bis dat. et dat mopso vnã fistulã factã fragili cicuta cũ qua cantauit illas eglogas: formosũ pastor. ⁊ dic michi dameta. ⁊ est donũ pastorale.

At tu sume pedum quod me cum sepe rogaret Mop.

Non tulit antigenes: et erat tum dignus amari

Formosum paribus nodis: atq; ere menalca.

¶ Construe sic. O menalca sume id est accipe pedũ baculum curuũ q̃ pedũ antigenes id ẽ ille pastor nõ tulit id ẽ nõ habuit cũ rogaret me sepe ⁊ ipe an-

tigenes erat tũ.i.tunc dignus amari.dico ꝙ.pedũ formosũ.i.pulchrũ nobis paribus.i.equalibus ere id ẽ clauis. ¶ At tu sume pedũ.id ẽ baculũ curuũ ad retinendũ pecudes per pedẽ qđ pedũ tpe nũcꝯ voluit dare antigene pastori qui tñ erat iuuenis et dignus amari qđ pedũ est nodosũ sed est pollutũ et i quolibet nodo est vnus clauus ereus ad ornatũ baculi.ideo dicit formosũ paribus nodis atq; ere.

¶ Egloga sexta.

PRima syracusio dignata est ludere versu
Nostra nec erubuit siluas habitare talia
Cum canerem reges vel proclia cynthius aurẽ
Vellit: et ammonuit pastorẽ tytire pingues
Pascere oportet oues: deductum ducere carmen
Nuncego nãq; super tibi erunt qui dicere laudes
Varre tuas cupiant vel tristia condere bella
Agrestem tenui meditabor arundine musam
Non iniussa cano: si quis tamen hec quoq; si quis
Captus amore leget: te nostre varre mirice:
Te nemus omne canet: nec phebo gratior vlla est
Quã sibi que varri prescripsit pagina nomen
Pergite pierides chromis et mnasyllus in antro
Silenũ pueri somno videre iacentem:
Inflatum hesterno venas vt semper iaccho.
Serta procul tantum capiti delapsa iacebant.
Et grauis attrita pendebat cantharus ansa.
Aggressi (nã sepe senex spe carminis ambos
Luserat) iniiciũt ipsis ex vincula sertis.
Addit se sociam timidisq; superuenit egle:
Egle naiadum pulcherrima: iãq; videnti
Sanguineis frontem moris et tempora pingit.
Ille dolum ridens satis est potuisse videri
Carmina que vultis cognoscite: carmina vobis
Huic aliud mercedis erit: simul incipit ipse.

Tum vero in numerum faunosq; feraſq; videres
Ludere:tum rigidas motare cacumina quercus.
Nec tantum phebo gaudet parnaſia ruppes:
Nec tantum rhodope miratur:et iſmarus orphea
Quantum omnis mundus gaudet cantante ſileno.
Nãq; canebat vti magnũ per inane coacta
Semina terrarumq;:animeq;:mariſq; fuiſſent:
Et liquidi ſimul ignis:vt his exordia primis
Omnia et ipſe tener mundi concreuerit orbis.
Cum durare ſolum:et diſcludere nerea ponto
Leperit:et rerum paulatim ſumere formas.
Jãq; nouum terre ſtupeant lucеſcere ſolem
Altius:atq; cadant ſummotis nubibus imbres.
Incipiant ſilue cum primũ ſurgere:cũq;
Rara per ignotos errent animalia montes.
Hinc lapides pyrrhe iactos ſaturnia regna
Caucaſeaſq; refert volucres:furtũq; promethei
His adiungit hylam naute quo fonte relictum
Clamaſſent vt lictus hyla hyla omne ſonaret.
Et fortunatam (ſi nũq; armenta fuiſſent)
Paſiphaen niuei ſolatur amore iuuenci:
Ah virgo infelix que te dementia cepit?
Pretides implerunt falſis mugitibus agros:
At non tantum turpes pecudũ tamen vlla ſecuta eſt
Concubitus:q;uis collo timuiſſet aratrum:
Et ſepe in leui queſiſſet cornua fronte.
Ah virgo infelix:tu nunc in montibus erras.
Ille latus niueum molli ſuffultus hiacintho
Ilice ſub nigra pallentes ruminat herbas.

Aut aliquā in magno sequitur grege:claudite nimphe
Dictee:nimphe nemorum iam claudite saltus
Si qua forte ferant oculis sese obuia nostris
Errabunda bouis vestigia:forsitan illum
Aut herba captum viridi:aut armenta secutum
Perducant alique stabula ad cortynia vacce
Tum canit hesperidum miratam mala puellam
Tum phetontiadas musco circundat amare
Corticis:atq; solo proceras erigit alnos
Tum canit errantem parmessi ad flumina gallum
Aonas in montes vt dixerit vna sororum:
Vtq; viro phebi chorus assurrexerit omnis.
Vt linus hec illi diuino carmine pastor
Floribus atq; apio crines ornatus amaro
Dixerit:hos tibi dant calamos (en accipe) muse
Ascreo quos ante seni: quibus ille solebat
Cantando rigidas deducere montibus ornos.
His tibi grynei nemoris dicatur origo
Ne quis sit lucus:quo se plus iactet apollo
Quid loquar aut scyllam nisi:quā fama secuta est
Candida succinctam latrantibus inguina monstris
Dulichias vexasse rates:t gurgite in alto
Ah timidos nautas canibus lacerasse marinis:
Aut vt mutatos theri narrauerit artus
Quas illi philomena dapes:que dona pararit:
Quo cursu deserta petiuerit:et quibus ante
Infelix sua tecta supervolitauerit alis.
Omnia que phebo quondam meditante beatus
Audiuit eurotas:iussitq; ediscere lauros:

Ille canit:pulse referunt ad sydera valles
Cogere donec oues stabulis numerũq; referre
Iussit: et inuito processit vesper olimpo.

¶ Cõstrue sic. Thalia.i.illa musa prima id est principalis dignata est id est voluit ludere id est cantare versu syracusio.i.versu buccolico.ꝛ tp̃a thalia nõ erubuit.i.nõ puduit eam habitare id ẽ frequentare siluas id ẽ nemora: et cũ canerẽ reges.i.describerẽ facta regũ et prelia.i.bella apollo cithius.i.in illo monte natus vellit.i.mouit aurẽ et ip̃e admonuit.i.docuit pastorẽ.i. me virgilium dicendo o tytire id ẽ o virgili opz pascere oues pingues id est dicere carmen buccolicũ et opz dicere carmen deductum id est bñ digestũ:et ego virgilius meditabor id est cogitabo musam agrestem.i.carmen buccolicuz harũdine tenui.i.fistula dulci:nã aliqui superũt tibi.i.supabũdabunt q̃ cupiant.s.o varre dicere id ẽ describere tuas laudes ꝛ qui cupiant condere.i.narrare tristia bella.i.prelia dura:et ego nõ cano iniussa si quis tñ sit capt⁹ amore id est letitia leget carmina tua et laudes tuas.ꝛ o varre nostre mirice id ẽ ille arbores ꝛ nemus oẽ.i.ois silua canet te id est laudabit tua facta et nulla pagina id ẽ charta est gratior.i.delectabilior phebo ꝙ illa pagina q̃ prescripsit nomen.i.laudes ip̃ius varri.o pierides o muse pgite id ẽ cantate chromis id ẽ ille iuuenis mnasyllus id ẽ altus iuuenis videre.i. viderunt silenũ id ẽ illũ pedagogũ bacchi iacentẽ.i.quiescentẽ somno.i.ppter somnũ inflatũ venas id ẽ plenũ venas iaccho id ẽ baccho hesterno.i.hesterna die sũpto vt semp solet:et serta id est corone iacebãt id est erant delapsa id ẽ remota capiti.i.a capite pcul id est longe ꝛ cãtharus.i.illud vas grauis id ẽ ponderosuz pendebat id ẽ pensus erat ansa attrita id ẽ fracta ꝛ ip̃i pueri aggressi sũt et iniũctũt.i.adiungũt vincula ex ip̃is sertis.i.coronis:qz ille senex id est silenus luserat.i.deriserat illos ambos pueros spe carminis id ẽ sperando carmina ab illo:et egle.i.illa puella addit.i.adiungit se sociã timidis.i.illis pueris timentibus egle.i.illa dea pulcherrima nayadũ.i.nimpharuz fontiũ pingit id ẽ maculat videnti.s.sileno frontem moris sanguineis.i. illis fructib⁹ rubeis:et pingit tp̃a.i.illas partes capitis.ille.s.silenus ridens.i.deridẽs dosũ.i.fraudẽ inquit.i.dixit quo.i.ppter quid nectitis.i. colligitis vincula.i. ligamina.o pueri soluite.i.dissoluite me satis est me potuisse videri a vobis: ꝛ cognoscite id ẽ eligite o pueri illa carmia q̃ vultis et carmina erũt vobis ꝑ mercede:et aliud mercedis.i.alia merces erit hutc.s.egle.et ip̃e silenus incepit cantare simul.i.pariter.tũ id est qñ silenus incepit cantare videres.i.videre potuisses faunos.i.deos siluestres et feras.i.aialia siluestria ludere.i. saltare in numerũ.i.ẽm armoniã cãtus:ꝛ tu videres quercus rigidas id ẽ aspheras et frondes motare.i.frequẽter mouere cacumina et rupes parnasia id ẽ mons thessalie non tñ gaudet phebo.i.illi deo et ismarus et rhodope.i.illi montes thracie non mirañ.i.admirañ orpheus.i.orpheũ cantantẽ q̃tũ ois mundus gaudet id ẽ letañ sileno cãtante et ip̃e silenus canebat vti.i.sicut semina terrarũ ꝛ aẽ.i.aeris et maris.i.aque et ignis liquidi.i.puri fuissent cohacta.i.collecta ꝑ iane magnũ.i.ꝑ magnũ aerẽ vacuũ.ꝛ ip̃e canebat vt. i.sicut oia exordia fuerint ex his ꝑmis scz seminibus et vt.i. qualiter ip̃e orbis id ẽ mundus concreuerit id ẽ simul creuerit ex his ꝑmis seminibus. et canebat sicut solum.i.terra ceperit durere.i.fieri durũ.ꝛ canebat quõ orbis ceperit discludere.i.in diuersas partes claudere nerea.i.deũ marinũ pontho.i.mari.et canebat qualiter orbis ceperit paulatim sumere formas.i.figuras rerum.et

canebat ſicut terre ſtupeant.i.mirantur ſolez luceſcere.i. lucē emittere nouū id eſt inſolitū et ip̄e canebat ſicut ymbzes id ē pluuie cadāt.i.decidāt alit⁹ id eſt ab ethere ſūmotis nubibus.i.eleuatis nubibus in altum: et ip̄e canebat ſicut ſilue.i.nemora inciptāt ſurgere.i.creſcere primū id ē a p̄ncipio.ꝛ ip̄e canebat cūq;.i. quo tp̄e aialia rara.i.pauca aialia errāt.i.vagāt p̄ mōtes ignotos.i.incognitos ꝛ ip̄e refert id ē canit lapides pyrre.i.illius mulieris factos id ē p̄iectos poſt ſe et canit ſaturnia regna.i.diluuiū ip̄ius ſaturni.et ipſe refert.i.narrat volucres id ē aues caucaſeas.i.a caucaſo mōte dictas:et ip̄e refert furtū p̄methei.i.illi⁹ aſtrologi.ꝛ ip̄e ſilenus adtūgit hylā.i.illū puerum relictū.i.ſubmerſū in fonte quo.i.ī quo fōte naute id ē nautgātes clamaſſēt .i.clamādovocaſſēt itavt oē littus ſonaret id ē reſonaret illas voces detectas ſcz hyla hyla.ꝛ ip̄e ſilenus ſolat̄.i.cōſolat̄ paſiphaen id ē vxorē mynois regi amore tuuenci.i.p̄pter amorē vnius tauri fortunatā.i.felicē ſi nūq̄ armenta .i.tauri fuiſſent:et ip̄e ſic canebat .ah virgo.i.o mulier infelix id ē miſera q̄ dementia.i.ſtultitia cepit.i.decepit te:nā pretides.i.ille filie implerūt.i.replerunt agros falſis mugitib⁹ id eſt falſisvocib⁹.tū nulla illax̄ ſecuta eſt tā turpes cōcubitus.i.tā mala cōnubia pecudū id ē tauroꝝ q̄uis ille timuiſſēt aratrū id ē iugū collo.i.in collo et q̄uis ip̄e queſiſſent.i.queſiuiſſent cornua i frōte leui.i.plana fronte.et ip̄e ſilenus canebat iſta verba.Ah virgo infelix.i.miſera tu nūc erras.i.vagaꝛ ī mōtib⁹ et ille.ſ.taurus ſuffult⁹ lat⁹ niueū.i.hīs lat⁹ niueū.i.cādidū tacitho.i.illa herba ruminat.i.digerit herbas pallētes.i. pallidas ſub ilice.i.illa arbore nigra id ē vmbroſa:aut.i.vel ille taurus ſequitur aliquā id ē vaccā in magno grege.i.in magno armento boū.et vos nimphe dictee.i.creſcētes claudite id eſt claudatis ſaltus id ē ſaltatiōnes nemoꝝ id ē ſiluaꝝ.ſi quaveſtigia bouis id ē tauri errabūda ferāt ſeſe.i. vēniāt obuia .i.facta in obuiā nr̄is oculis forſitan aliq̄ vacce p̄ducāt.i.ducant illū taurum captum amore vni⁹ vacce in herba viridi aut ſecutū armenta.i.alios boues p̄ducant inꝙ ad ſtabula corythnia.i.cretenſia.et ip̄e ſilenus canit puellā ſcilz athlantē miratā.i.q̄ mirata eſt mala id ē poma heſperidū.i.poma aurea.ꝛ ip̄e ſilenus circundat .i.narrat phetontiadas.i.ſorores phetontis eē mutatas muſco.i.in muſcū corticis amare id ē acerbe: ꝛ ip̄e ſilenus erigit id ē eleuat alnos id ē arbores p̄ceras.i.altiſſimas ſolo.i.a terra:et ſilenus canit vt.i.quē admodū vna ſoroꝝ.i.vna muſarū duxerit in mōtes aonas.i.in mōtes p̄naſſi gallū.i.illū poetā errantē ad flumina id ē aquas parneſſi.i. illius fluuij ꝛ ſilenus canit vt oīs chorus.i.oīs p̄p̄s phebi.i.illius dei aſſurrexerit.i.honorē fecerit viro.i.gallo:ꝛ ſilenus canit vt linus id ē ille paſtor ornatus crines id ē hīs crines ornatos apio.i.illo flore amaro:ꝛ ornatus floribus dixerit id ē p̄tulerit diuino carmīe hecverba ſequēnta illi.ſ. gallo.o galle muſe.i.nimphe dant tibi hos calamos.i.iſtas fiſtulas tu accipe illos quos calamos muſe dederunt ante poete ſupple aſcreo.i.de illa ciuitate.ſ.heſiodo ſeni.i. antiquo q̄ bus calamis ille linusvel heſiodus ſolebat deducere.i.deoꝛſū ducere ornos rigidas id ē illas arbores duras cantando id eſt modulando illis calamis:et o galle dicatur id ē canat̄ origo id ē p̄nciplū nemoris grynei id ē ſilue dedicate apollini ne quis ſit lucus id ē ne aliq̄ ſit nemus quo id ē de quo apollo tactet ſe.i.gloriet̄ plus.i.amplius quid loquar id ē quid debeo dicere: aut loquar id ē canā ſcyllā.i.filiā niſi id ē illius regis quā ſcz ſcyllā ſuccinctam id ē circūdatam inguina candida id eſt illas partes candidas monſtris marinis id eſt canibus marinis fama ſecuta eſt.i. de qua dicitur ip̄am veraſſe id eſt verſaſſe rates dulichias id ē naues vlixis quā fama ſecuta eſt laceraſſe gur

gite id ē in mari alto.i.ꝑfundo nautas id ē naulgātes timidos canibus ma rinis id est illis mōstris. ¶ Aut quid ego loquar.i.ꝺicā vt silenus narraue rit artꝰ.i.mēbra theri.i.regis therei mutatos.i.variata ꝓpt̄ ꝺapes q̄s ꝺapes id ē que cibaria et q̄ ꝺona philomena id ē vxor sua parit id est parauerit illi thereo et silenus canit quo cursu id ē quavelocitate ille thereus petiuerit ꝺe serta scz loca et q̄bus alis.i.cū quibus alis ille thereus infelix id ē miser vo litauerit super tecta sua:ꝛ ille id ē silenus canit id est narrat oīa q̄ eurotas.i. ille fluuius q̄ beatus id ē felix audiſt id est audiuit phebo quōdam meditan te id ē canēte et canit oīa q̄ eurotas supple iussit suas lauros.i.illas arboꝛes ediscere id ē ꝺprehēdere ꝛ valles pulse.i.ꝑcusse referūt illa ꝺicta a sileno ad sydera:ꝛ ipe silenus canebat ꝺonecvesper iussit id ē precepit cogere id ē iclu ꝺere oues stabulis et ꝺonec iussit referre numerū id ē reducere numerum ꝛ canebat ꝺonecvesper processit.i.venit olimpo.i.ab illo monte inuito.i.nolen te q̄ ille mōs libenter audiebat armoniā cantus ipius sileni.¶ Prima syra cusso.Titulus huius egloge est faunoꝝ satyroꝝ silenoꝝ ꝺelectatio: ꝛ sūt fau ni ꝺij pastoꝝ.satyri vero sūt parui ꝺij reprehensoꝛes.syleni sūt ꝺij icubi.Istā eglogā fecit virgilius principaliter ad laudē varri amici sui ꝛ sepe fuit ꝺecā tata ī cytharis q̄ ꝺelectabilis est et iocosa:et primo excusat se virgiliꝰ q̄ sub stilo buccolico ꝺecantat laudes varri. Posset em̄ reprehēdi eo q̄ nō est vsus stilo grandiloquo.ꝺicit igit̄ q̄ nō est reprehendēdus stilus buccolicus: q̄ ta lia p̄ia et principalis musa ꝺignata est ludere vel cantare versu siracusio.i. musa cicula locuta est per theocritū poctam q̄ erat ꝺe siracusa ciuitate. et est siracusius ꝺeriuatio greca q̄ latine ꝺr̄ siracusanus. Iste em̄ theocritus fecit buccolica et ip̄m insecutus est virgilius in hoc opere buccolico quod intelli gitur nunc p siluas et nemoꝛa.Cum canerem.i.q̄n ꝓponerē scribere eneydē et gesta regū apollo cinthius ꝺiuertit aurē meā a carmine heroico. Et ꝺicit notanter apollo q̄ ipe est ꝺeus carminū. Et ꝺicit̄ cinthius a monte cyntho vbi colitur et vbi nutritus fuit anteq̄ eēt ꝺeificatus. Per hoc vult ꝺicere q̄ vbi colitur et vbi nutritus fuit anteq̄ eēt ꝺeificatus, Per hoc vult ꝺicere q̄ q̄n volebat scribere eneidē octauianus iussit eū ꝺescribere buccolica et ioco sa carmina:¶ Admonuit pastoꝛem.id est ꝺixit virgilio.tytire opꝛ pascere pin gues oues.i.ꝺicere carmen buccolicū ꝺeductū id est bene ꝺigestum et subti le:et est translatio sumpta a lana bene carpinata que ꝺeducēdo subtiliatur. ¶ Hūc ego.ponit aliā excusationem quia multi alij erūt qui ꝺicent laudes et prelia varri qui obtinuit contra germanos et acquisiuit magnā gloꝛiam ꝛ pecuniam maximā:qui varrus procurauit virgilio q̄plurimos honoꝛes ꝛ fa uoꝛes apud cesarem.¶ Non intulsa cano. Ponit aliam excusationem quia ex precepto cesaris vtitur stilo buccolico.¶ Si quis tñ.i.q̄uis iste stilus non sit grādiloquus scz buccolicus et humilis sicut mirica est arbustū humile:tñ in eo videbuntur laudes varri.¶ Nec phebo.id est nullū carmen est ꝺelecta bilius cesari q̄ illud quod est intitulatum ꝺe varro. Et est alia excusatio: ce sar multum ꝺilexit varrum et libenter audiuit carmina ꝺe eo facta siue buc colice siue aliter.¶ Pergite pierides.Hic virgilius vocat pierides.i. musas que sunt in monte pyreneo vt cantent et ꝺicant illa q̄ silenus ꝺixit pueris et ponit hic noīa pueroꝝ quoꝝ vnus vocabat chromis et alius mnasyllus q̄ secum habebant vnam puellam sociam et nimpham que vocabatur eglee isti tres petebant carmen a silleno poeta vel ꝺeo incubo. ¶ Et est notandum q̄ varrus et virgilius studuerunt sectā epycuri p̄ꝺi sub syrone doctoꝛe. ideo ꝓpter vicinitatē vocabuloꝝ per silenū intelligit syronē loquentē. et p chro min ꝛ mnasyllum intelligit se et varrū.et aꝺiungit puellam ad oñdēdū sectā

epycureã que posuit felicitatem in delectationibus corporeis et quidam ibi habẽt versũ trũcatũ.chromis mnasyllus egle:sed nõ est versus imo est q̃dã titulus continens noĩa ꝓsonaꝝ sequẽtiũ.¶ Silenũ pueri.i.isti pueri predicti scz varrus ⁊ virgilius viderũt silenũ.i.syronẽ magistrũ suũ iacentẽ in antro. Et describit hic virgilius vnũ hoiem ebriũ.Epycurei em̃ ponebant felicitatem in delectatione ciborũ et venereoꝝ vt dictũ est. Dicit ergo q̃ ille magister tm̃ potauerat q̃ dormiebat in antro qr ceciderat in foueam et tã alte leuauerat nasum suũ in potando q̃ sertũ suũ scz laurea magistralis ceciderat a capite ⁊ cãtarus.i.gobeletus vel vas aptũ ad poculũ ceciderat ex alia parte ⁊ habebat ansam attritam frequenti tractatione. ¶ Aggressi nam sepe.i. isti pueri sunt aggressi ad illũ senem cũ egle puella.et qr ipe senex sepe promiserat eis carmina sed soluere recusabat ideo in se cõspirauerũt ligare pedes et manus eius ⁊ nũq̃ eũ dissoluere donec daret eis ꝓmissa sepe carmia Ceperũt igit̃ virgas ex quibus erat facta corona et ex illis virgis ligauerũt eum vt ꝓposuerant.egle autẽ musa pulcherrima cepit mora et intinxit eius faciẽ.¶ Ille dolũ ridens.i.ille magister silenus videns se deceptuz risit. nec verecũdat9 est qr secũdũ sectam epycuri non erat verecũdũ inebriari.et dicit ad pueros quo vincula nectitis.i. soluite me eodẽ iure quo ligastis qr ꝓ delectatione dz vobis sufficere vidisse me ebriũ ⁊ ligatũ et hoc etiã dicit qr fauni nimphe et silent non videnṫ nisi q̃ volunt.soluite ergo me et dabo vobis ambobus carmina que vultis sed socia vestra scz egle habebit aliam mercedem q̃ carmen scz stuprũ quod virgilius dicit verecũde. Simul incipit ipse id est his dictis silenus incipit dicere carmen qõ sequit̃.¶ Tum vero.id est q̃ silenus incepit cãtare tunc carmen suũ erat tam suaue et tam iocũdum q̃ oĩa coreabant scz fere siluarũ montes et nemora.Et dicit in numerũ quia saltantes in choreis mouenṫ ꝑm mensuram carminis.et est motare frequẽtatiuũ de moueo moues.Nec tm̃ phebo.i.mons ꝓnasus vbi adoratur phebus in thessalia non habet tantum gaudiũ cantante ibidez phebo q̃tũ gaudiũ habuerunt montes et silue cantante sileno.nec ysmarus ⁊ rhodope mõtes thracie in quibus cãtauit orpheus tm̃ gauisi sunt ex carmine orphei q̃tum ex carmine sileni.Mãq̃ cancbat. Hic reddit causam illius leticie qr canebat silenus quõ mũdus incepit.et ex quibus principijs cõstat omne quod est et quomodo semina rerũ fuerunt coacta per inane. ¶ Unde de rerum origine sicut habeṫ in phisicis.diuerse fuerũt pho̅rũ opintones qr anaxagoras dicebat oĩa fieri ex igne.et thales milesius ex humore. iõ vocant poete oceanũ patrẽ.alij ex quattuor elementis sicut empedocles. Sed epycurei dicunt duo esse rerum principia.s.corpus et inane.dicunt em̃ corpus esse athomos. id est paruas partes indiuisibiles q̃ apparent in radijs solaribus et vocauerunt inane illud spactũ in quo sunt athomi.Donatus etiã sapiebat istam secram q̃ dicit nomẽ significare corpus aut rem:qr corpus vocat rem sensibilem.rem vero vocat illud quod non sentit̃.et qr oẽ quod est: aut est continẽs aut contentum.iõ ex istis duobus sunt quattuor elementa et ex elementis fũt mixta.iõ dicit q̃ ista duo sunt semina terrarũ.¶ Et aĩe.i.vẽt vel aeris ignis et aque.vocat em̃ aerẽ aiam vel ventum aut spiritum.¶ Liquidi.i. puri et postea totus orbis creuit ab istis.Canebat etiam quõ mũdus incepit crescere et accipere diuersas figuras.¶ Q̃q̃ nouũ.i.canebat quõ sol incepit lucere:et est lucesco inchoatiuũ de luceo luces.¶ Altius atq̃ cadant.i. canebat quomodo fiebat pluuia ex vapore aquoso eleuato sursum et cũ frigiditate medie regionis aeris concreto et in guttas ꝓstricto q̃ a sua pluralitate dicũt

pluuia. ¶ Vara p ignotos. i. canebat quō aialia inceperunt discurrere p montes nouos et ignotos. ¶ Hinc lapides. Hic tangit fabulam de origine mundi quā late ponit ouidius in ꝑmo methamorphoseos. loquitur em̄ hic ad pueros predictos: pueri aūt delectant in fabulis. fabule etiā in parte inuēte sūt ad delectationem. illa aūt fabula dicit ꝙ post diluuiū pyrrha et deucalion remanserūt soli: sed a phebo habuerūt oraculum seu responsū ore ꝓlatum ꝙ mulier ꝓiceret post se lapides et sic̄r vir ⁊ ex lapidib⁹ mulieris debebant nasci mulieres: et ex lapidibus viri nasciturī erant mares. ¶ Saturnia regna. Hic mutatur ordo fabule qr ꝑmū diluuiū nō fuit tp̄e saturni sed tp̄e egidis regis thebanor. Scōm vero diluuiū fuit tp̄e deucalionis et pyrrhe. ¶ Caucasas q. i. silenus canebat quomodo in caucaso mōte altissimo assyrtor mercurius deus eloquētie de⁹ rōnis deus prudentie ligauerat ad petram ꝓmetheū cuius cor corrodebat aquila. ⁊ cā huius fuit ꝙ cū oīs ignis ex iouis institutione eēt extinctus in terris Minerua dea sapientie dedit consiliū ꝓmetheo vt cū quadam facula furaret ignē phebi ⁊ ip̄m dedit hoībus iō dii fuerūt irati et imiserūt mundo famē p quā fictionē intelligit ꝙ ꝓmetheus fuit prudentissimus astrologus ⁊ ꝑmus docuit assyrios astrologiā quā studuit i monte caucaso cū maxima sollicitudine et cura quigili q̄ intelligit p aquilā corrodentē cor. qr cura dr quasi cor vrens. Iste ꝓmetheus ꝯsilio minerue furatus est ignē solis. i. cognouit p rōnes naturales quō gñat ignis in aere: et ostidit hoībus quō pōt ignis generari in terris ex collisione duorū corporuz solidorū sicut in fusillo. ¶ Ān irati dii miserūt famē in terrā qr ex vsu ignis generat fames qñ scz bellatores incenderūt vibes et villas et etiam si hoīes oēs vacarēt ad fabricā auri ⁊ argenti totus mūdus efficeret sterilis et famelicus. ¶ His adiūgit hylā. i. silenus adiūxit predictis hystoriā hyle qui fuit q̄dam speciosus puer quē amauit hercules qui iuxta missam ciuitatē qñ vēdebat equos submersus est quē fecit: queri hercules per nautas clamantes et altis vocibus dicentes. hyla hyla ⁊ non est inuentus locus ei⁹. ¶ Et fortuna tam. i. canebat etiā silenus de pasiphe vxore regis minoys q̄ cōcubuit cum tauro cōtra quā exclamat: qr turpissime amauit et dicit. Ah virgo infelix. et est ah interiectio fremoris sicut fy. vt poy. pasyphem aūt meretricē vocat virginem nō a virtute: sz ab etatis viriditate. ¶ Pretides implerunt. Iste pretides fuerūt filie pretī et anthiope. q̄ filie arrogāter presumpserūt dicere se eē iunone pulchriores quare iuno indignata iniisit in eis talē fantasiā ꝙ sp putabant se eē vaccas credentes se habere cornua et timentes aratra nulla tñ earū cōmisit tam turpe cōnubiū sicut fecit pasiphe et ir hoc vituperat eaz plusq̄ pretides. Et capit ibi leui ꝓ plano et habet primā longā. Juxta illud. Pro plano leui. pro leuitate leui. et est vltima de pretides breuis more greco rum sicut in ꝑmo eneydos. Ah virgo infelix. Exclamat iterū cōtra ei⁹ infortuniū vocans eam virginem sicut prius dicēs tu virgo infelix erras ⁊ vagaris nunc in montibus: et thaurus amicus tuus iuxta te cubans sup latus i herba molli scilicet iacintho vel alia herba ruminat herbas virides vel forte sequitur aliquā vaccā in aliquo grege in silua cortines in qua cortine fuerūt aliqñ stabula armentorū solis. Et nō dicit ꝙ ille taurus sequatur aliquā vaccā i nemore gnosio quia mynos maritus pasiphes ibi regnabat: ideo taurus non audebat illuc accedere et in his videtur pasiphe sperare liberari a tauro et ip̄m dimittere q̄diu ruminat et quādo sequitur alia armenta: ideo precatur nimphas predictas vt claudant tauro saltus nemorū scz introitus vel exitus eorū. Et dicuntur silue saltus: qr ibi saltant aialia siluestria. Rumē

est pars gutturis ad quam alia mittunt iterum herbas quas prius gulose sumpserunt.et ruminare est herbas sic digerere. ¶ Tum canit hesperidum.filie athlantis vocate fuerũt hesperide:q regnauerunt in hesperia inter quas fuit vna noie athlantis cursu potissima que interfecit multos maritos quos currendo superauit.sed hypomenes eam devicit in cursu in virtute pomorũ que sibi dedit venus vt lati9 habet sup tertio eneyõ. Silenus ergo canebat istam hystoriã scilz quomodo athlanta mirabatur illa poma. Tum phetõtiadas.id est silenus canebat quomodo filie solis deflebant morte phetontis fratris sui ⁊ mutate sunt in alnũ arborem vel in populũ:vt habet decio eneiõ.¶ Tum canit errãtem.id est silenus canebat quomodo gallus poeta fuit effectus poeta ⁊ diuinator.vnde gallus semel ambulabat iuxta pmessum fluuiũ boetie grecie regiõis qui pmessus habet multa brachia ideo dicit pmessi ad flumina:et tunc assumpsit eũ quedã nimpha in montes aonas vel aonos:⁊ est aonas actũs grecus et possessiuus et in illis montib9 Itnus filius apollinis dedit sibi coronam magistralem et calamos musicales quos prius dederat cuidam antiquo pocte de ascrea ciuitate scz euforioni q̃ fecit quedam carmina de certamie calcantis ⁊ mopsi in gryneo nemore de picia diuinãdi sz mopsus obtinuit q̃ melius diuinauit de paritatevel impari tate pomorũ cuiusdã arboris:⁊ ex dolore confusus calcas interũt : sz gallus de quo est hic sermo trãstulit in latinũ carmia illi9 euphorionis ciuis ascrei q̃ euphorion carmie letificabat ornes ⁊ alias arbores¶ Quid loquar an scillam.Due fuerũt scille vna fuit filia nisi:et alia phorci.Sed poettce hic accipit vnũ p alio.scz scylla nysi p scylla phorci sicut in georgicis domitus pollucis habenis id est castoris q̃ fuit domitor equorũ. Scilla eñ filia nysi non fuit mutata in mõstrũ marinũ:sz filia phorci.Scilla aũt filia nysi regis megarensiũ mutata fuit in alaudã et pater suus in nysum auẽ sui nois de qua scilla sic mutata ⁊ de patre suo solet dici.non est tuta nisi sine nyso filia nysi: q nysus semp psequit scillã.i.alaudã ⁊ scilla nysi est regimẽ supplemẽti sicut valida sansonis.¶ Quã fama secuta est.i.fama dicit istã scillã versasse ⁊ infestasse naues vlixis redeũtis a bello troiano.et est dulichius adiectiuum possessiuũ regionis in qua regnabat vlixes. ¶ Aut vt mutatos.i.silenus canebat quomodo mẽbra thereI regis thracie fuerunt mutata et turbata propter dapes quas suavxor dedit sibi comedendas.Et capit nomẽ p noie sicut prius.s.philomena p progne sorore sua.Unde thereus duxit prognẽ in vxorem suam que erat filia pãdionis regis athenarũ q̃ rogauit maritum suũ vt iret athenas et adduceret sibi suã sororem videndã.s.philomenã quã cũ thereus adduceret violauit eã in via et ne ipa eũ accusaret in via abscidit ei linguam dimisitq eã in nemore :ipa tñ de ꝓprio cruore scripsit in veste quã misit sue sorori q̃quid sibi contigerat.vel melius scripsit acu in tapetis que cũ pcepisset scelus patratũ accepit ithim filiũ suũ de thereo quẽ interfectũ ⁊ bene coctũ dedit patri suo comedendũ cui patri instantissime querenti vbi erat ithis.mater rñdit.Quod petis intus habes.i.filius tuus est in ventre tuo. quo audito pre desperatõne thereus fugit in solitudinẽ tanq furiosus. igit isti quattuor mutati sunt in aues.s.thereus in huppupã fedam auẽ:ithis in phasianũ volucrẽ comestibilem.progne in hyrũdinẽ auẽ instabilẽ : et philomena in lucinã auem canorã.Et sic ptz q philomena accipit in textu p progne sorore sua vel p setipa:q ipa fuit occasio dandi illas dapes.¶ Oia q̃ phebo.i.silenus canebat oia carmina q̃ phebus cantauit in eurota fluuio laconũ q̃ erat phebo consecratus iuxta quem sũt lauri plurimeq arbores phebi

quas vocebat phebus sua carmina. ¶ Ille canit.i. qñ silenus canebat: valles resonabant vsq; ad celum yperbolice loquẽdo. ¶ Cogere donec aues.id est canebat vsq; ad vesperam sed sol quasi inuitus tẽdebat ad occasũ ꝓpter delectationem quã habebat in illo cantu.

¶ Septima egloga.

Orte sub arguta ꝓsederat ilice daphnis
Cõpulerãtq; greges corydõ et thirsis in vnũ
Thirsis oues:corydõ distẽtas lacte capellas.
Ambo florentes etatib⁹:archades ambo.
Et cantare pares:et respondere parati.
Hic michi dum teneras defendo a frigore myrtos
Vir gregis ipse caper deerrauerat:atq; ego daphnim
Aspicio:ille vbi me cõtra videt ocius inquit
Huc ades o melibee:caper tibi saluus et hedi.
Et si quid cessare potes requiesce sub vmbra
Huc ipsi potum venient per prata iuuenci.
Hic virides tenera pretexit arundine ripas
Mintius:eq; sacra resonant examina quercu.
Quid facerem:neq; ego alcipẽ nec phillida habebam.
Depulsos a lacte domi que clauderet agnos.
Et certamen erat corydon cum thirside magnum
Posthabui tamen illorum mea seria ludo.
Alternis igitur contendere versibus ambo
Cepere:alternos muse meminisse volebant.
Hos corydon:illos referebat in ordine thirsis.

¶ Cõstrue.daphnis.i.ille pastor ꝓsederat.i.sisterat forte.i.a casu sub ilice id est sub illa arbore arguta.i.sonora et corydon et thirsis id est illi pastores cõpulerant.i.ꝓgregauerãt greges.i.armẽta in vnũ et thirsis.i.ille pastor ꝓpulerat oues ꝫ corydon ꝓpulerat capellas.i.capras distẽtas.i.plenas lacte.ꝫ ambo.s.corydon et thirsis erant florẽtes etatibus.i.iuuenes.ꝫ ambo erãt archades.i.pastores archadie:et ambo erant pares.i.equales cãtare.i.ad cantandum.ꝫ ãbo erãt parati rñdere hic.i.ĩ isto loco dũ defẽdo.i.phibeo myrthos

id est illas arbores teneras.i.molles a frigore.i.a frigiditate caper vir.i. ma sculus gregis.i.armenti deerrauerat.i.deuiauerat ꝛ ego aspicio illū daphnī pastorem ꝛ vbi.i.postꝙ ille daphnis videt.i.aspicit ꝫ.i.eꝫrto tpe inquit. i.ait o melibee ades huc.i.veni huc ocius.i.citius caper est saluus tibi et hedi.i. capri et si potes cessare aliquid.i.dimittere laborē requiescere sub vmbra. et iuuenci.i.ipi boues venient huc potū.i.ad potandū p prata.i.p agros ꝛ mīn tius.i.ille fluuius pretexit .i.cooperit ripas virides harūdine.i.calamo tene ra.i.recenti.ꝛ examina.i.apū cōgregationes resonāt.i.murmur faciūt quer cu sacra.i.de illa arbore ꝫsecrata.Quid facerē in isto loco:qr ego nō habebā alcipē.i.illā puellā neq; phyllida.i.amasiā illā q̄ clauderet.i.icluderet agnos depulsos.i.remotos a lacte.i.ab vberib⁹ matris:et corydon erat.i. hēbat ma gnū certamen.i.magnū iurgiū cū thirside.i.cū illo pastore et ego posthabui .i.postposui mea serta.i.meas delectationes ludo.i.loco illoꝝ amborū et am bo cepere.i.inceperūt ꝫtendere.i.certare versibus alternis.i.alternati dicti:ꝛ muse.i.deevolebāt.i.cupiebāt memisse.i.memorasse versꝰ alternos ꝛ corydō referebat.i.ꝓferebat hos versus:ꝛ thirsis referebat illos versus in ordine.i. p ordinē. ¶ Forte sub arguta.Huic egloge p̄ponit tit titulus melibeꝰ ꝛ cory dō thirsis:tñ in textu p melibeo ponit daphnis et introducūt duo pastores scz thirsis ꝛ corydon q̄ certant inuicē ꝛvocāt daphnī vt audiat eorū certamē. Et volūt aliq; intelligere p daphnī cesarē:et p corydonē virgiliū: ꝛ p thirsim inimicos virgiliū:ꝛ vincūt sicut fuerūt bauiꝰ ꝛ meuius poete miseri. dicitur ergo forte.i.fortuitu.ꝛ est ablatiuus de fors.alias nō staret versus daphnis sedebat sub ilice arbore arguta.i.sonora resonāti vtstridēti:sz alibi argutuz sīgt breue sicut i georgicis.Argutūq; caput.Daphnis aūt intelligitur quidā diuinus q̄ fuit filius mercurij.¶ Cōpulerāt.i.ꝛgregauerāt in vnū.i.sīl.et est plenus.Thirsis oues.i.thirsis ꝛpulerat oues et corydon capras distētas la cte.i.plenas:qr plena vbera distēdūt.¶ Ambo florentes etatibus.i.iuuenes. Archades ambo.i.nō vere de archadia qr res agebatur in mantua q̄ nō est i archadia:sz archades.i.sapientes sicut si eēnt de archadia vñ fuerunt multi pbi.¶ Et cantare pares.i.erāt in sciētijs equales et parati respondere.¶Hic michi.i.qñ colligebā myrthos teneras in estate p ouib⁹ ne corrūpant a frī gore hyemis.¶ Vir gregi.ꝛ capit ibi vir abusiue qr solū pti net homi: sz nūc aspicio daphnī ꝛ ipe me vocauit o melibee.i.o virgili qr nūc capit melibeus p virgilio:ades huc.i.veni qr nō solū caper est tibi saluus īmo et hedi.i. pa tres mātuani ꝛ eorū filij qō daphnis certificabat tanꝙ diuinus poeta. ¶ Et si q̄d.i.scio te cēvirū laborioſū:tñ si potes cessare et quiescere a labore requi esce mecū sub vmbra.¶Huc ipi potum.i.maneas hic qr locus est delectabi lis:qr hic est mintius circūdatus harūdine et herba viridi:ꝛ est patria abun dās melle qr sunt examina.i.societates apū i quercu. ¶ Quid facerē.hic vir gilius tacite excusat se nō posse hic morari:qr nō hz hic suā ꝺiugē sicut hīt illi duo certatores q̄ gubernaret agnos suos:et maxime qr longū et magnū est certamen.¶ Posthabui.i.postposui meā necessitatē querēdi caprū ludo eorū.i.versiboꝰ eorū:qr dictū est prius.Ludere q̄.vellē.rē. ¶ Alternis.i. muse volebant q̄ ego seruarē oia dicta eorū.Hos corydō.i.corydon īcipiebat hos versus:ꝛ thirsis respondebat.

Nimphe noster amor libertides:aut michi carmē Cory.
Quale meo codro concedite:proxima phebi

Uersibus ille facit: aut si non possumus omnes

Hic arguta sacra pendebit fistula pinu.

¶ Construe. o nimphe libertides. i. sic dicte exites noster amor. i. nre delicie concedite. i. date michi cozydoni tale carmen quale dedistis meo codro. i. illi poete q̄ ille codrus facit carmina proxima. i. sicta versibus phebi. i. illius dei aut si non possumus facere oēs versus similes phebi versibus fistula arguta. i. sonora pendebit in pinu. i. illa arbore sacra. i. consecrata. ¶ Nimphe noster amor. hic incipit cozydon et inuocat nimphas q̄ vt dicit varro nimphe et muse idē sunt q̄ aque in motu suo factūt musicam et dicūt libertides a liberto fonte vbi colunt nimphe: orat ergo nimphas vt cōcedant sibi facere talia carmina qualia faciebat codrus q̄ faciebat versus sictes versibus phebi. ¶ Aut si nō possumus: q̄ postea dicet non oīa possumus oēs. ideo orat vt si nō possit oēs versus facere sictes versib⁹ codri saltē p̄ sacrificiorū munere suspē det fistulam suā ad pinū sacrā q̄ est arbor p̄secrata matri deorū.

Pastores hedera crescentē ornate poetā Thir.

Archades: inuidia rumpantur vt ilia codro

Aut si vltra placitum laudarit bacchare frontem

Cingite: ne vati noceat mala lingua futuro.

¶ Construe. o pastores archades ornate. i. adornate me poetam crescentē id est nascentē hedera. i. illa herba. vt ilia. i. viscera rūpant. i. frangant inuidia. i. ppter inuidiā codro. i. illi poete aut si ille laudarit. i. laudauerit vltra placitum. i. vltra q̄ placeat michi cingite. i. ornate frontē. i. caput bacchare. i. illa herba ne mala lingua noceat vati. i. poete futuro. i. michi qui sum futurus poeta. ¶ Pastores hedera. hic thirsis rñdet cozydoni p̄ quattuor versus q̄lo quit humiliter nō dicēs se poetā nisi solū insipientē ⁊ sibi displicet q̄ tā cozydon orauit fieri similis codro. i. cornificio in arte poetrie. ideo orat pastores archadie vt dent sibi coronā ex hedera ex qua coronabant poete q̄ semp viridis est sicut et carmina mercē eternitatē. Et petit illā coronam sibi dari vt codrus p̄ inuidiā crepet medius q̄ inuidus plus nocet sibi q̄ inuidioso. ⁊ q̄ inuidia est inter pares et inuidia respicit in alterum. ideo ostendit se maiorē vt parem codro. Aut si vltra. i. si codrus derisorie laudauerit me ad vituperationē o pastores archadie cingite frontem meā bacchare. i. herba q̄ valet ꝯ fasci nū siue est hespericon herba p̄corata vel herba sancti iohannis que dr̄ fuga demonū. ne mala lingua. i. ne lingua inuida codri noceat michi.

Cetosi caput hoc apri tibi delia paruus Cozy.

Et ramosa micon viuacis cornua cerui

Si proprium hoc fuerit: leui de marmore tota

Punicео stabis suras euincta cothurno.

¶ Construe. o delia. i. o dyana michon. i. seruus tuus paruus. i. iuuenis dabit tibi dono caput apri cetosi. i. habētis setas ⁊ dabit tibi cornua ramosa id ē ramis plena cerui viuacis. i. illius animalis diu viuētis ⁊ si hoc. s. donū meū fuerit p̄p̄ū. i. si tibi placet. s. tu stabis. i. eris tota de marmore leui. i. plano. dico

euincta.i.ornata suras cothurno.t.illo calciamento puniceo.i. rubeo colore tincto.¶ Setosi.hic loquitur corydon ad dyanam quattuor versibus dicens q̄ micon iuuenis pastor seruus et nepos suus dabit munera dyane que est dea venatorum:dabit enī sibi caput apri et cornua cerui viuacis.i.diu viuentis:q̄ sicut dicit plinius in hystoria naturali ceruus senex querit serpentem et ex respiratione hanelitus trahit eum de foramine ꝛ ip̄m comedit ꝛ in illa comestione viuiscit et resumit vigorem.Si proprīū fuerit.i.si acceptū fuerit tibi michi dare munus quod peto faciā tibi statuā de leui marmore id ē plano et terso:et dabo tibi caligas puniceas id ē purpureas: et est cothurn⁹ calciamentū vtriq̄ pedi aptum:tōo dī cothurno in singulari:ꝛ suras.i.tibias in plurali.et ptinebant poetis et venatoribus.

Sinum lactis et hec tibi liba priape quotannis — Thir.
Expectare sat est:custos es pauperis horti.
Nunc te marmoreum pro tempore fecimus:at tu
Si fetura gregem suppleuerit aureus esto.

¶ Cōstrue.o priape.i.o deus hortorū sat est expectare.i.satis expectasti sinus lactis.i.vas plenū lacte et hec liba.i.hec sacrificia quotannis.i. singulis annis.et tu es custos horti.i.agri pauperis:et nos fecimus te marmoreū id est ymaginē tuā marmoreā p tp̄e.Si tñ fetura.i.nutrimentū vl̄ partus supplerit id ē augeat gregē tu esto aure⁹.i.faciā tuā statuā aureā.¶ Sinū lactis. Hic thirsis facit votū priapo deo hortoꝝ et dicit q̄ tp̄e sue paupertatis habebat ei⁹ ymaginē marmoreā i horto paupere et presentabat ei munera parua scz sinū lactis vel placentas que in estate locose comedūtur in hortis.ꝛ ꝑ aliquos sinū p vase est neutri gñis prima longa.Seruius tamē et greci dicunt sinus:q̄ sp est masculini gñis.sed p vase est prima longa ꝛ pro gremio pria breuis: iuxta illud.Replet māma sinū lactisq̄ coagula sinū. et est semp quarte declinationis vt in sinu abrahe:et p vase sinus est vas in quo colatur lac mulsus.Dicit ergo thirsis ad deū horti:o priape iam satis expectasti sinū lactis et liba et fuisti horti custos pauperis.Sed si muse vellent michi cōcedere quod postulo ego tibi faciā statuā aureā scz si sim diues :et si fetura id ē nutrimentum a fouendo suppleat gregē id est administret et augeat gregē.

Meryne galathea thymo michi dulcior hyble — Cory.
Candidior cygnis :hedera formosior alba.
Cum primum pasti repetent presepia tauri:
(Si qua tui corydonis habet te cura) venito.

¶ Construe.galathea.i.amica mea nerine id est nerei filia est dulcior id est suauior michi corydoni thimo.id est illa herba hyble.i.illius oppidi:ꝛ galathea est michi candidior cignis id est illis auibus et est formosior.i.pulchrior hedera.i.illa herba alba.i.candida:ꝛ o galathea si qua cura.i. aliq̄s amor tui corydonis.i.tui amatoris habet te.i.te detineat venito.i.veni ad eū cum tauri.i.illa animalia pasti.i.saturati repetent.i.querēt vel redibūt ad presepia id est ad stabula sua.¶ Merine galathea.hic loquitur corydon certando de pulchritudine amice:et dicit q̄ nerine id est galathea filia nerei est sibi dulcior

ꝑ sit thymus apibus in illo oppido vbi est abūdantia thymi herbe quā dilie
gunt apes.et est nerine patronymicū grecū:qr feminina patronymica termi
nant in ne sicut nerine:aut in yas sicut pelyas.aut in is sicut colchis. ¶ Cā-
didior.i.albior illa aue scz cigno:et pulchrior ꝑ hedera alba cuius lignum ẽ
pulchrius ꝑ hedere nigre. ¶ Cū primū. Precatur corydon amicā suā nerinē
vt veniat ad eū quando tauri erunt pasti saltem si habeat curam corydonis
vel diligat eum.

Immo ego sardonijs videar tibi amarior herbis Thir.
Horridior rusco:proiecta vilior alga:
Si michi non hec lux toto iam longior anno est.
Ite domum pasti (si quis pudor) ite iuuenci.

¶ O amica mea imo ego videar id est videri possum tibi id est a te amarior
herbis sardonijs id est de sardonia ⁊ videar horridior id est asperior rusco id
est illa herba amara et videar tibi vilior id est turpior alga id est illa herba ꝑ
tecta id est contẽpta. Si hec lux id est dies ista non est tam longior mihi toto
anno. o iuuenci pasti.i. saturati ite domū si quis pudor vobis est.i. si quā ha-
betis verecundiam. ¶ Immo ego. thyrsis per cōtrarium loquitur de amica
sua dicens ꝙ ipe bene diligit eam sed non diligitur ab ea imo ipe est amari-
or ei ꝙ herbe sardonice quia in sardonia sunt herbe similes apiastro q̄ mel
faciunt amarissimū et contrahunt labra hominis edentis ac si vellet ridere
et interficiunt hoiem ridendo. Et ruscus est herba amara et alga etiam quā
piscit mare super littora ex qua stercorantur agri. ¶ Si mihi non hec lux.
ostendit se amare eam quia vna dies est illi longior anno. ¶ Ite domū. loqui
tur ad gregem vt redeat domū: quia pudor est tam diu morari in pascua et
hoc dicit quia sperat ꝙ quando venient iuuenci de pascuis sicut prius dicit
corydon. cum primū pasti tunc veniet amica sua.

Muscosi fontes:et somno mollior herba: Cory.
Et que vos rara viridis tegit arbutus vmbra:
Solsticium pecori defendite iam venit estas
Torrida:iam leto turgent in palmite gemme.

¶ Cōstrue sic. vos fontes muscosi. i. herba muscosa cooperti et tu herba mol
lior. i. dulcior sono et arbutus viridis. i. illa arbor que tegit. i. cooperit vos fō
tes vmbra rara. i. parua defendite id est prohibete solsticium id est calorē so-
lis pecori id est gregi: quia estas id est calor torrida id est vehemens venit et
gēme id ē botri turgent id est inflantur in palmite leto. i. in ramis vinearū.
¶ Muscosi fontes. hic loquitur corydon et certat de alta delectatione tempo
ris estiui precando ꝙ crescat herba que est mollis ad dormiendum ⁊ ꝙ fon-
tes sint muscosi id est herba cooperiat eos et sint arbusta frōdosa. orat ꝑ oia
ista sibi dari vt depellant solsticium quia quando ista nascuntur recedit sol-
sticium hyemale et accedit estas.

Hic focus et tede pingues:hic plurimus ignis Thir.
Semper:et assidua postes fuligine nigri.

hic tantum boree curamus frigora: quantum

Aut numerum lupus: aut torrentia flumina ripas

¶ Construe sic. focus. i. locus ignis est hic. i. in patria mea semp: et tede pingues. i. ille arbores grosse sūt sp hic. et plurim⁹ ignis. i. copiosus ignis est sp hic. i. in patria mea. et postes. i. pillaria domorū sūt facti nigri. i. nigra fuligine. i. fumo assidua. i. continuo. ⁊ nos curamus. i. timemus tm̄ frigora boree id ē illius venti q̄tū lupus timet numerū ouiū et q̄tū flumina torrentia id ē aque abūdantes timēt ripas. i. littora. ¶ Hic focus. Loquitur thirsis dicens q̄ p ꝓriū in patria sua sp sūt ignis et thede pingues et postes domorū sp sūt nigri ꝓpter ignē assiduū. et est fuligo nigra sordicies camini. Hic tm̄ boree. i. ꝓpter ignē quē facimus non dubitamus boreā. sicut nec lupus verek numerū ouiū. q⁊ bñ comedit oues numeratas vel sicut flumina torrētia nō verenk ripas quas transcendunt et supeminēt vel ꝓtra quas fluctuāt.

Stant et iuniperi et castanee hirsute
Strata iacent passim sua quecq̄ sub arbore poma
Omnia nunc rident: at si formosus alexis
Montibus his abeat: videas et flumina sicca.

Lozy.

¶ Construe. et iuniperi. i. ille arbores ⁊ castanee hirsute. i. spinose stant. i. sūt in venetia et poma quecq̄ sua iacēt. i. sūt strata. i. demissa sub arbore et oia ridēt. i. sūt leta. at si alexis. i. ille iuuenis formosissimus abeat. i. recedat ab his montibus videas. i. videbis flumina sicca. ¶ Stant et iuniperi. Hic cozydon iterū laudat venetiā et redit ad illud qđ iam dixit turgent in palmite gēme. ibi etiā sūt castanee hirsute. Juniperus est arbor thurifera et dura dicta q̄si gignens pir. i. ignē q⁊ in eius ligno optime nutrik ignis. ¶ Castanea sīgt arborē et fruetum sicut nux ⁊ ficus. et dr̄ castanea quasi caste nata p ꝓriū q⁊ eius fructus nascik in folliculo ad modū duoꝝ testiculoꝝ abscōditorū. Et est notā dū q̄ iste versus est exameter sine dactilo in quinto pede et vocalis nō cedit vocali nec fit collisio vocaliū in fine de iuniperi: cū illa ꝓiūctione et. nec in fine de castanee cū pricipio de hirsute et sic sunt ibi due boeteśis sicut in doctrinali. o vtinam alme deꝰ rē. ¶ Strata iacēt. i. ī venetia abūdāt fructus pomorū stratorū sub arboribus. ¶ Omia nūc ridēt. i. ibi abūdant herbe florentee. ¶ At si formosus. hic retorquet totam laudem predictaz in cesarē q̄ est bonꝰ rector imperij. q. d. si alexis. i. cesar abeat ab illa patria ipa manebit sterilis et inculta: q⁊ bonus pastor impinguat oues et flumina sicca id est arida ⁊ ē hyp bole ad ostendendum magnam sterilitatem patrie que non habet bonum rectorem.

Aret ager: vicio moriens sitit aeris herba.
Liber pampineas inuidit collibus vmbras:
Phyllidis aduentu nostre nemus omne virebit.
Juppiter et leto descendet plurimus ymbri.

Thir.

¶ Construe. ager. i. campus aret. i. desiccatur defectu aeris et herba moriens vicio. i. defectu aeris corrupti sitit. i. affligit: ⁊ liber. i. bacchus iuidit. i. ꝓpter

inuidiã;detraxit vmbras pampineas foliavitis a collibus:et oẽ nemus.i.oĩs silua virebit.i.frõdebit aduentu nr̃e phyllidis:et iupiter.i.aer superior descẽ det;plurimus id ẽ abũdãs imbri.i.pluuia leto.i.dulci. ¶ Aret ager.hic thirsis sub alijs verbis laudat cesarem dicẽs q̃ sine eius dño tota patria est pestifera ꝛ aer corruptus et herba fit carens pluuia et bacchus non dat folia vitis.Sed si phillis veniat.i.amica sua habeat gr̃am cesaris oĩa sibi bñ succedẽt et virebit oẽ nemus et aer superior dimittet pluuiam.

Populus alcide gratissima vitis iaccho. Co.
Formose myrtus veneri sua laurea phebo
Phyllis amat corylos:illas dũ phyllis amabit:
Nec myrtus vincet corylos:nec laurea phebi.

¶ Construe sic.ppĩs.i.illa arbor est gratissima alcide.i.hercul:ꝛ vitis ẽ gratissima iaccho.i.baccho:et myrthus.i.illa arbor est gratissimavenert .i.illi dee et sua laurea.i.ppria laurea est gratissima phebo ꝛ phill.i.amica mea amat corylos.i.illas arbores:ꝛ dũ;phillis amabit illas corylos myrthꝰ nõ vicet corylos et laurea phebi nõ vicet corylos. ¶ Ppĩs alcide.hic corydon iterũ laudat cesarẽ dicẽs q̃ hercules amat ppĩm arborẽ sibi ꝓsecratã: et bacchꝰ amat vitẽ:ꝛ phebus laurũ:ꝛ venus amat myrthũ. Sed phillis ꝑ quã intelligitur cesar pulcher et de[illegible]trabilis amat corylos arbores nuciferas.i. mãtuanos:ꝛ q̃dtu cesur amabit[illegible]os nulla gens supabit eos.qꝺ intelligit in hoc qꝺ dicit Necmyrthus vincet corylos nec laurea phebi.

Fraxinus in siluis: pulcherrima pinus in hortis: Thir.
Populus in fluuijs:abies in montibus altis:
Sepius at si me lycida formose revisas:
Fraxinus in siluis:cedet tibi pinus in hortis.

¶ Cõstrue. fraxinus.i.illa arbor est pulcherrima ĩ siluis.i.nemoribꝰ ꝛ pinꝰ est pulcherria in hortis:ꝛ ppĩs.i.illa arbor est pulcherrima in fluuijs.ꝛ abies .i.sapinꝰ est pulcherrima ĩ mõtibꝰ altis:o lycida o puer meus formose si revisas me.i.si venias ad vidẽdũ me fraxinꝰ cedet.i.dabit tibi locũ in siluis pinꝰ cedet tibi in hortis. ¶ Fraxinus in siluis. Thirsis iterũ laudat cesarem q̃ intelligit ꝑ lycidã et dicit q̃ fraxinus naturaliter crescit in siluis ꝛ tibi est pulcherrima. Sz pinꝰ est pulchrior in hortis ꝛ ppĩs ẽ pulcherria iuxta fluuios.ꝛ abies est pulchrior ĩ montibus altis:q̃lz em̃ res melius se hz in loco naturali.Sed si lycidas dignet revisere vel visitare thirsim tũc ipe thirsis faciet ipsum pulchriorẽ q̃ sit fraxinus in siluis vel pinus in hortis.i.laudabit eum super omẽs principes .sed ista laudatio non est liberalis qr est conditionalis et mercẽnaria:scz si bene feceris laudabo te:et ideo corydon liberalius cantavit id est laudavit q̃ thirsis.

Hec memini:et victũ frustra cõtendere thirsim. Me.
Ex illo corydon corydon est tempore nobis.

¶ Construe.ego memini hec carminavestra:et memini thirsim esse victum ꝛ frustra cõtendere cum corydone ꝛ ex illo tpe est nobis amicus.i.ex illo tpe

cepi amare corydonem ꝓpter victoriã. ¶ Hec memini.nũc loquit melibe⁹ q̃ erat electus iudex:et qr prius dixit alternos muse meminisse volebãt: iõ nũc dicit se meminisse carmina predicta ⁊ recenset thirsim .i.cornificiũ victũ ⁊ corydonẽ victorẽ ⁊ ex illo tp̃e corydon fuit sibi amabilis.

Pastorum musam damonis et alphesibei:
Immemor herbarum quos est mirata iuuenca
Certantes:quorum stupefacte carmine linces:
Et mutata suos requierunt flumina cursus:
Damonis musam dicemus et alphesibei.
Tu michi:seu magni superas iam saxa timaui.
Siue oram illirici legis equoris : en erit vnq̃
Ille dies:michi cum liceat tua dicere facta:
En erit:vt liceat totum michi ferre per orbem
Sola sophocleo tua carmina digna cothurno:
A te principium:tibi desinet:accipe iussis
Carmina cepta tuis:atq̃ hanc sine tempora circum
Inter victrices hederam tibi serpere lauros.
Frigida vix celo noctis decesserat vmbra:
Cum ros in tenera pecori gratissimus herba est
Incumbens tereti damon sic cepit oliue.

¶ Cõstrue.nos dicemus.i.cantabimus musã.i.cãtilenã pastorũ scz damonis et alphesibei quos certantes scz pastores iuuenca imemor herbarum.i.obli ta herbarũ.i.pastus mirata est.i.admirata est.quorũ scz pastorũ carmie.i.can tilena lynces.i.illa aialia fuerũt stupefacte ⁊ quoꝝ carmie flumia mutata.i. aque sepate a loco requierũt.i.dimiserũt ꝓprios cursus suos ⁊ dicemus mu sam damonis ⁊ alphesibei:⁊ tu pollio seu tu superas.i.vincis michi.i.ad ma teriã mei carmis.saxa.i.lapides timaut magni.i.illi⁹ fluuij venetie:siue tu legis.i.transis oram.i.regionẽ equoris illirici.i.maris dalmatie.en vnq̃ erit ille dies.i.nũqd veniet michi tp̃s vt liceat.i.expediat michi dicere.i. decãta re tua facta.i.gesta tua:en erit,i.certe erit.i.veniet dies vt liceat michi ferre id ẽ dicere ꝑ totũ orbẽ.s.tua carmia sola.i.q̃ sola sũt digna cothurno sopho cleo.i.illo stilo tragico quo vsus est sophocles:prĩciptũ muse mee erit a te au gusto ⁊ musa desinet .i.finiet a te:⁊ tu accipe carmia cepta.i.incepta tuis iuſ sis:⁊ sine.i.ꝓmitte hãc hederã.i.paruã coronã meã circũ tp̃a serpere.i.laten ter ire inter lauros victrices.i.inter maximos triumphos et vmbra frigida noctis vix decesserat a celo cũ.i.qñ ros.i.pluuia est gratissimus pecori.i.gre gi in herba tenera. Damon incũbẽs oliue.i.baculo oleastri tereti.i. rotundo

sic cepit loqui. ¶ Pastor musam. huic egloge preponitur talis titulus damonis et alphesibei pastorū ptētio. vñ in ista egloga p̄mo ꝓponit poeta: deinde ꝓsequitur ibi. Nascere. p̄mo ergo ꝓponit se dicturū carmina damonis et alphesibei scz cornificiū et virgiliū quā eglogā fecit virgilius in laudē pollionis de cuius puero prius dixit incipe parue puer. dicit ergo virgilius: nos dicemus musam damonis et alphesibei pastor qui contendunt de suis amoribus vt dicetur post ⁊ est eor carmen tā delectabile q̄ iuuenca .i. iuuenis vaca obliuiscitur pastū ⁊ linces feroces bestie sunt stupefacte in dulcedine illius carminis. Et incipit constructio in illo verbo dicemus. ¶ Tu michi. hic virgilius affectat videre diem in quo possit laudare pollionem et sperat illū fore statim qz vtiq; aduerbio demonstratiuo. s. en: vel optandi qz vtrāq; habet significationē et est timauus fluuius venetie et mare illiricū est mare dalmacie vbi pollio habuit multas victorias. ¶ Et sola sophocleo. Sophocles fuit vnus ex optimis poetis et altiloquis. humiliter ergo dicit virgilius q̄uis sensus meus nō sufficiat dicere laudes pollionis magnas q̄ sunt digne solo sophocle tñ p̄ posse meo dicā laudes tuas. ¶ A te principiū. i. ista egloga facta est ex tuo precepto et finitur in laudibus tuis. ¶ Hanc sine tpa. Hic ē anastropha et quia pollio erat etiam poeta: ideo celo. i. hora matutina damō incepit loqui vt sequitur. Et dicitur teres illud quod est longum et rotundum sicut lancea vel arbores.

Nascere: prę (q̄ diem) veniēs age lucifer almū Da.
Coniugis indigno nyse deceptus amore
Dum queror et diuos: quāq; nil testibus illis
Profeci: extrema moriens tamen alloquor hora
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Menalus argutumq; nemus pinosq; loquentes
Semper habet: semper pastorum ille audit amores
Panaq;: qui primus calamos non passus inertes
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Mopso nysa datur: quid non speremus amantes
Jungentur iam griphes equis: euoq; sequenti
Cum canibus timidi venient ad pocula damme.
Mopse nouas incide faces: tibi ducitur vxor.
Sparge marite nuces: tibi deserit hesperus oetam.
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
O digno coniuncta viro dum despicis omnes:
Dumq; tibi est odio mea fistula: dumq; capelle

Hirsutumq; supercilium: prolixaq; barba:
Nec curare deum credis mortalia quẽq;.
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Sepibus in nostris te paruam roscida mala
(Dux ego vester eram) vidi cum matre legentem.
Alter ab vndecimo tum me iam ceperat annus.
Jam fragiles poteram a terra contingere ramos.
Ut vidi vt perij: vt me malus abstulit error.
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Nunc scio quid sit amor: duris in cotibus illum
Jsmarus: aut rhodope aut extremi garamantes
Nec nostri generis puerum nec sanguinis edunt.
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Scuus amor docuit natorum sanguine matrem
Commaculare manus: crudelis tu quoq; mater:
Crudelis mater magis: an puer improbus ille?
Improbus ille puer: crudelis tu quoq; mater
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Hunc et oues vltro fugiat lupus: aurea dure
Mala ferant quercus: narcisso floreat alnus:
Pinguia corticibus: sudent electra mirice:
Certent et cygnis vlule: sit tytirus orpheus.
Orpheus in siluis: inter delphinas arion.
Incipe menalios mecum mea tibia versus.
Omnia vel medium fiant mare: viuite silue.
Preceps aer ij specula de montis in vndas
Deferar: extremum hoc munus morientis habeto.
Desine menalios iam desine tibia versus.
Hec damon: vosq; responderit: alphesibeus

Dicite pyerides non omnia possum⁹ omnes .'

¶Construe.o lucifer.t.stella preueniens.t.añ veniens nascere et age. i.duc vel fac diẽ almũ.t.clarũ dũ ego damon deceptus amore indigno quasi non sim dignus amore nysi.t.illius puelle coniugis mee queror deos.t.lamentor apud deos q̃q̃.t.q̃uis nil profeci.i.nullũ fructũ feci illis testibus.t.tp̃is dijs scientibus tũ ego moriens.t.statim morituras alloquor.i. diuos cõuento in extrema hora.o mea tibia.t.mea fistula incipe.i.canta mecum versus mẽali os.t.versus archadicos:menalus.i.ille mons semp hz nemus argutũ idest siluã resonantẽ et hz pinos id ẽ illas arbores loquentes id est sonum facientes et ille scz menalus audit semp amores pastorum.t. carmia de amoribus facta tp̃or pastorũ:et tp̃e audit pana.t.illũ deũ qui non est passus primus.i. qui primus nõ pmisit calamos inertes.i.fistulas sine arte. ¶ Incipe menalios.rẽ.et nysa.t.puella mea datur in vroẽ mopso.t illi pastori.quid nõ speremus amantes?id est quid est qõ non debeam⁹ sperare.quasi dicat oĩa:t griphes.i.illa aĩalia tũgenẽ.i.contũgenẽ equis.i.cũ equis tam id est deinceps.t euo sequenti.t.etate sequenti.dãme timidi.i.illa aĩalia timentia venièt.t.accedent cũ canibus ad pocula.i.ad fluuiũ o mopse o tu deformis incide.t.incidas nouas faces id est tedas. Nam vxor.id est coniunx ducitur id est datur tibi:o marite.t.mopse sparge.t.infunde nuces:hesperus id est illa stella desilit.t.dimittit tibi octam.t.illũ montem thessalie.¶ Incipe menalios.rẽ.o coniuncta.i.vxor viro id ẽ marito digno.t.nobili dũ tu despicis.t.spernis oẽs homines:t dũ mea fistula est tibi nyse odio.t.in odiũ habes et dũ capelle sunt tibi odio:t dũ supciliũ hirsutũ.t.dũ grauitas pilosa est tibi odio.t dũ barba p lixa.t.magna est tibi odio tu nõ credis quẽq̃ deũ .i.aliquẽ deorũ curare mortalia.t.sollicitũ eẽ de rebus hũanis.¶ Incipe menalios.rẽ.et ego vidi te nysam paruã.t.iuuenem legentẽ.t.colligentẽ cũ matre tua mala.t. poma roscida. t.rore sparsa in nostris sepibus.t.clausuris nostris.et o capelle tunc ego eram vester dux.t.ducebam vos:et alter annus.t.secundus ab vndecimo anno tum.t.tunc ceperat me id est attigerat:et tunc ego poteram contingere.t. attingere ramos fragiles.t.faciles a terra.t.stans in terra vt vidi.t. mox vel postq̃ vidi vt perij.t.qualiter perij et vt malus error. t.amor abstulit. t. arripuit me.¶ Incipe menalios.rẽ.Et nũc scio.t.cognosco quid sit amor ismarus.t.ille mons et rhodope.t.altus mons et garamantes extremi.t. illi ppti longinqui generant amorem illum in cotibus duris.t.inter saxa aspera t illi non edunt.t.non pariunt illũ puerum.t.amorem nostri generis vel sanguinis id est amor ip̃e non est natus ex hominibus mansuetis.¶ Incipe menalios.rẽ.et amor seuus crudelis docuit matrẽ .i.medeã maculare manus sanguine natorũ.t.puerop̃ et tu mater.t.medea es crudelis an.i.vtrũ mater id ẽ medea sit magis crudelis an puer.t.amor improbus.t.crudelis fuerit magis dico q̃ ille puer.t.amor fuit improbus t tu mater.t.medea es crudelis. ¶ Incipe menalios.rẽ. Nũc lupus.t.illud animal fugiat vitro.t.sponte oues id ẽ agnos et quercus id est ille arbores dure.t.rigide ferant.i.pducant mala id est poma aurea.i.matura et alnus i.illa arbor floreat narcisso.t.pducat illuz florem et myrice .t.ille arbores sudent.t.emittant electra pinguia. t. gẽmas succinas pro cortic̃bus suis et vlule.i.volucres ille certent.t. contendant cignis.t.cum illis aĩalibus et tytirus.t.ille pastor sit orpheus id est bonus musicus sicut fuit orpheus sit inq̃ orpheus in siluis et sit arion.t. ille altus citharedus inter delphinas.i.inter illos pisces. ¶ Incipe menalios.rẽ. Et oĩa fi-

ant.i.efficiant mare mediũ et o silue viuite id est valete qr nolo plus habita re siluas r ego preceps deferar.i.deorsũ ferar de specula.i.de altissimo montis aerij id ẽ mõtis altissimi in vndas.i.in aquas r o tu nysa habeto.i.accipe hoc munus.i.donũ extremũ.i.vltimũ mei damonis morientis:r o mea tibia desine id ẽ cessa cãtare versus menalios id ẽ archadicos et damon dicit hec carmina r o pyerides dicite.i.canite carmina q̃ alphesibeus.i. ille pastor respõderit.i.cantauerit et nos oẽs nõ possumus cãtare oia carmĩa. ¶ Nascere preq̃s diem.Hic p̃sequit qõ p̃miserat scz damonis musam r introducitur damon faciẽs ꝓquestionẽ ad deos sup̃ ip̃ietate sue cõiugis q̃ ip̃m dimisit et alĩ desponsauit et nomẽ illi nysa fuit. ¶ Dũ queror.p̃ma syllaba de queror est breuis et est deponens:sed qñ est passiuũ p̃ducit primã syllabã.dicit ergo q̃uis ego ꝓquestus sum ad deos de deceptiõe mee ꝯiugis r nichil michi p̃fecit tñ tanq̃ desperatus dicam verba vltima.dicit & ꝯiugis nõ quã hẽbat scz quã hr̃e sperabat. ¶ Nil p̃fect.hic loquit̃ ꝟm epycureos qui nõ sperãt post hanc vitã p̃miũ nec suppliciũ. Juxta illud nec bene p̃ merito capit̃ nec tangitur ira:extrema hora sicut in quarto eneyd. Jncubuitq̃ thoro dicitq̃ nouissima ẋba moriẽs.i.stati morit̃r. ¶ Jncipe menalios. ¶ Hic ẽ fictio noue p̃sone r loquit̃ ad rẽ irrõnabilẽ p̃ prosopopeyam figurã scz ad fistuiã quã vocat tibiã que est instrumẽtũ longũ ad modũ tibie.dicit ergo ad suũ magr̃m musicũ. Jncipe mecũ dicere carmina menalia.i.optima:qr menalus ẽ mõs vbi fuerũt optimi poete qui locuti sunt de amoribus pastorũ.et dicit̃ iste versus interscalaris sicut sunt aliqui dies in calẽdario q̃ sepe resumũt̃ sicut ẽ dies bisexti. ¶ Mopso nysa dat̃. Hic incipit carmen miserabile et dolorosum qr nysa vxor sua datur alteri marito scz mopso. ¶ Quid non speremus amãtes:qr amatores sperant oia fieri possibilia:imo etiã sperãt illa q̃ sũt ꝓtra naturã.est ei ꝺ naturã q̃ illa speciosa nysa det̃ illi rustico scz mopso sicut etiã ꝺ naturã est q̃ griphes et equi diligãt seiuicẽ r q̃ dãme timidi canũ eãt sit̃ cũ canibus.est aũt gryphes volatile habens corpus sicut leo et caput et pedes aquile et naturaliter odit equos.dãma est dubij gñis et est animal cornutus timens canes.griphes habet vltimã breuem sicut noia greca. ¶ Mopse nouas.quia antiquitus vxores nocte ducebantur ad maritos cum facibus. ¶ Sparge marite.quia p̃suetudo erat spargere nuces quando sponsa erat cum sponso vt pueri vacantes raptui nucum cũ magno strepitu cassando et colligendo illas nuces impedirent audiri colloquiũ sponsi cum sponsa.r est oeta mons altus in thratia vel tessalia vbi videntur stelle occidi sicut in yda videntur oriri.et est vesperus stella prima noctis Juxta illud. Uesperus est stella. ⁊c. ¶ Jncipe menalios.Jterũ resumit versũ interscalarem. O digno contũcta viro.Hunc insultat et obiurgat illi nyse que dimisit oẽs altos maritos pro illo rustico mopso:et est sarcosmos hostilis derisio.quasi diceret tu es miserrima que diligis illum rusticum et dimittis me et meã fistulam qui habeo superciliã aspera et pilosa et barbam longam que sunt signa fortis viri et robusti.iuxta illud.Est homo pilosus fortis vel luxuriosus. ¶ Nec curare deum.id est non putas deos habere curam de rebus inferioribus.et loquitur secũdũ stoicos qui dixerunt q̃ deus circa cardines celi perambulat r nostra non considerat dicentes q̃ non est cura deo de bobus et asinis. itaq̃ nysa credit q̃ dij eam nõ puniant. ¶ Sepibus in nostris. Hic damon aggrauat suũ dolorem et increpat cupidinem deũ amoris qui necdũ fecit hoc malum matrimoniũ immo multa alia.loquitur ergo ad nysam dicens q̃ ipse a puericia eam cognouit ab illo tempore quãdo cuz matre sua colligebat po

ma roſcida id eſt humida ſicut ros et viridia quia pueri talia amãt. ¶ Dux ego veſter. Loquitur ad capras ſuas quarũ tam erat paſtor: vel loquitur ad nyſam vel matrem ſuã quas ad poma ducebat. ¶ Alter ab vndecimo. id eſt tunc erat annorũ. xtũ. quia duodecimus non eſt alter ab vndecimo imo eſt primus et tunc incipit pubertas et tunc etiã damon incepit amare et tã erat magnus qz tã attingebat ad ramos arboris et eſt parẽthẽſis: dux ego: qrvna clauſula cõmiſcetur cum alia. ¶ Et vidi vt perũ. Notandum eſt q̃ iſtud adverbium vt/aliquando eſt tp̃is et aliquãdo ſimilitudinis. vt vidi. id eſt mox vel poſtq̃ vidi vt perũ id eſt qualiter perũ vt me malus id eſt qualiter amor fecit me errare. et eſt boethẽſis: ſed nec cedit vocalis vocali illius verbi perũ ¶ Hunc ſcio quid ſit amor. Hic diffinit amorem deſcribẽs eius natiuitatem quia nunq̃ fuit natus ex hoĩbus manſuetis: ſed fuit natus ex montibus aſperrimis ſicut ſunt iſmarus et rhodope: vel ex hoĩbus ſilueſtribus ſeclusis ab humana conuerſatione ſicut ſunt garamantes populi extranei finib9 affrice. ¶ Seuus amor docuit. Narrat mala que fecit amor quia medea videns ſe contẽptam a iaſone interfecit pueros ſuos. ¶ Crudelis tu quoq3. Increpat etiam ip̃am medeam vt non videatur prorſus excuſari ne ſit tota culpa libidinis: homo etiam qui eſt aĩal rationale debet habere rationem dominantẽ ſup inſultũ amoris verũtamẽ puer ſcilz cupido fuit crudelis incitãdo et mater fuit crudelis etiam obediendo. Hunc et oues. Hic tanq̃ deſperans optat peruerti totum ordinem nature. quia poſtq̃ nyſa quam ip̃e cognouit a puericia auertitur ab eo optat vt lupus timeat oues: et quercus ferat poma rubea: et alnus ferat narciſſum florem optimũ: et geneſte ferant electrũ gũmi precioſum. ¶ Certent et cignis vlule. id eſt huppupe que ſunt aues turpes cantent ſicut cigni. et tytirus paſtor videatur in ſiluis cantare ſicut orpheus optimus lyriſta. et videatur in mari inter delphinas optimus cythariſta ſicut fuit arion qui cuz fuiſſet deprehenſus a pyratis rogauit eos vt diceret vnũ carmen in cythara et ſtatim congregati ſunt delphines circa nauem ad audiendũ ſonũ: ip̃e autem ſalijt ſup vnũ delphinem et ſic euaſit a pyratis et eſt delphinas actũs grecus et corripit as. ¶ Omnia vel medium. Hic tanq̃ deſperans optat q̃ non ſint amplius alique herbe imo oia ſint in mediũ. i. ſint i mare ſicut dicit ouidi9 in p̃mo methamorph̃. Oia põthus erat. Mare igitur dicitur mediũ quia tenet pluſq̃ mediũ mundi. ¶ Viuite ſilue. viuo verbum eſt cum deſperatione recedentis ac ſi diceret valete et viuite t ad deum ſitis. ¶ Precepſ aerij. Hic optat precipitari in mare de cacumine alicuius montis et ſic mori et vult q̃ nyſa habeat iſtud carmen pro munere ab ipſo moriente. ¶ Deſine menalios. id eſt non vult amplius cantare poſt mortem. ¶ Hec damon. Hic loquitur poeta dicens q̃ damon dicit que dicta ſunt: ſed illa que dicenda ſunt non ſunt verba humana ſed potius diuina: ideo requirunt deas carminum. q. d. omnia predicta ſunt vtcũq3 dicta ſz ad ſequentia neceſſe eſt inuocare diuinũ auxiliũ vbi homies non ſufficiunt per ſeip̃os quia non oia poſſumus omnes.

Effer aquam: et molli cinge hec altaria vitta. Alphe.
Verbenaſq3 adole pingues et maſcula thura.
Coniugis vt magicis ſanos auertere ſacris
Experiar ſenſus: nichil hic niſi carmina deſunt.

Ducite ab vrbe domum mea carmina ducite daphnim
Carmina vel celo possunt deducere lunam.
Carminibus cyrce socios mutauit vlixis.
Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis:
Ducite ab vrbe dom ũ mea carmina ducite daphnim
Terna tibi hec primũ triplici diuersa colore
Licia circundo:terq; hec altaria circum
Effigiem duco:numero deus impar gaudet.
Ducite ab vrbe domũ mea carmina ducite daphnim
Necte tribus nodis ternos amarylli colores.
Necte amarylli modo:et veneris dic vincula necto
Ducite ab vrbe domũ mea carmina ducite daphnim
Limus vt hic durescit:et hec vt cera liquescit
Uno eodẽq; igni : sic nostro daphnis amore
Sparge molam:et fragiles incende bitumine lauros
Daphnis me malus vrit:ego hanc in daphnide laurum
Ducite ab vrbe domum mea carmina ducite daphnim.
Talis amor daphnim qualis cum fessa iuuen cum
Per nemora atq; altos querendo buccula lucos
Propter aque riuum vir idi procumbit in herba:
Perdita nec fere meminit decedere nocti:
Talis amor teneat:nec sit m ichi cura mederi.
Ducite ab vrbe. ꝛc.
Has olim exuuias michi perfidus ille reliquit
Pignora certa sui:que nunc ego limine in ipso
Terra tibi mando:debent hec pignora daphnim.
Ducite ab vrbe. ꝛc.
Has herbas:atq; hec ponto michi lecta venena
Ipse dedit meris:nascuntur plurima ponto.

His ego sepe lupum fieri et se condere siluis
Aerim: sepe animas imis exire sepulchris:
Atq; satas alio vidi traducere messes.
Ducite ab vrbe. ꝛc.
Fer cineres amarylli foras: riuoq; fluenti
Transq; caput iace: ne respexeris. his ego daphnim
Aggrediar: nichil ille deos. nil carmina curat.
Ducite ab vrbe. ꝛc.
Aspice. corripuit tremulus altaria flammis
Sponte sua (dum fere moror) cinis ipse: bonum sit
Nescio quid certe est et hylas in limine latrat.
Credimus: an qui amant ipsi sibi somnia fingunt.
Parcite: ab vrbe venit: tā parcite carmina daphnis.

¶ Construe. Effer. i. defer as aquam ⁊ cinge. i. circunda hec altaria vitta id ē fascia molli. i. tenui et adole id est incende verbenas id est herbas illas pingues. i. crassas et adole thura mascula id ē fortia vt ego experiar auertere id est peruertere sensus sanos id est non amantes coniugis mei sacris magicis. i. arte magica. et nichil deest in isto loco nisi carmina. i. incantiones desunt. i. deficiunt. o mea carmina ducite daphnim. i. meū maritū ab vrbe. i. a ciuitate domū. i. ad domū rusticam. et carmina. i. incantationes possūt deducere. i. deorsū ducere lunā ex celo. i. de celo. ⁊ circe. i. illa mulier mutauit carminibus id est incantationibus socios vlixis. i. illius nobilis et anguis. i. serpēs frigidus. i. noxius in pratis id ē p prata rūpit. i. amittit vim suā cantando id est dū incantat. ducite ab vrbe. ꝛc. ¶ daphni ego circūdo id ē cerno tibi terna licia. i. tria fila hec diuersa colore triplici p̄mū. i. in p̄mis et ego duco. i. trahо effigiem. i. ymaginē cōiugis ter. i. triplicē circa hec altaria dei gaudet nume ro ipari. ¶ Ducite ab vr. ꝛc. o amarylli necte. i. liga ternos colores. i. illos triplices colores tribus nodis: et o amarylli necte. i. colliga modo. i. nunc istos colores et dic ego necto vincula veneris. i. dee amoris. Ducite ab vrbe. ꝛc. et vt. i. sicut limus. i. terra duresci t. i. fit dura: vt. i. sicut hec cera liquescit. i. fit liquida vno et eodem igni. i. p ipm solē sic. i. eodē mō daphnis duresca et liquescat amore nostro. ¶ amarylli sparge id est infunde molam. i. far et salē et incende. i. cōbure lauros fragiles bitumine. i. diuino igne ⁊ et daphnis malus id est amor anxius vrit me et ego cōburam hanc laurū. i. arborem i daphnide. i. p̄pter amorē daphnidis. Ducite. ꝛc. talis amor teneat daphnī qualis amor fuit cū buccula. i. parua iuuenca procubuit id est quieuit in herba virgidi perdita scz buccula p̄pter amorē p̄pter. i. iuxta riuū aque q̄rendo iuuēcuz suū p nemora et per lucos altos id est siluas magnas et ipa buccula nō meminit decedere id est recedere nocti sere. i. tarde et talis amor teneat daphnī

nec cura.i.sollicitudo mederi id est dandi medicinam sit michi.Ducite abvr be.ꝛc.Ille scz daphnis perfidus.i.malus reliquit michi has exuuias id ē ve stes tanq̄ pignora id est munera cara sui.que scz pignora o terra ego mādo tibi in ipo limine.i.in introitu domus et ipa pignora debēt daphnim ipm re ducere ab vrbe.¶Ducite ab vrbe.ꝛc.Jpe merts.i.ille magicus homo dedit michi has herbas ꝛ dedit hec venena michi lecta.i.collecta pontho id est in illa insula et ego vidi merim id est illū magicum sepe fieri id est mutari i lu pum his id est herbis:et vidi se condere id ē abscondere in stluis et vidi ani mas exire.i.extra tre sepulchris imis.i.pfundis et vidi ipm traducere id est transmutare alto .i.ad altū agrū messes id ē blada satas id ē semīatas.¶Du cite ab vrbe.ꝛc.o amarylli fer.i.porta cineres foras et tace id est pjce illas trans caput.i.retro caput riuo fluenti.i.in aquā currentē ꝛ caue ne respexe ris retro te et ego aggrediar id est adoriar daphnim his artibus magicis.et ille daphnis nil curat deos et nil curat carmina id est incantationē.¶Duci te ab vrbe.ꝛc. o amarylli aspice ipe cinis corripuit id est rapuit altaria sua sponte flāmis tremulis id est cū flāmis trementibus dū morar.i.tardo ferre id est portare:et vtinā hoc sit bonū:certe nescio quid est hoc: et hylas.i. ille canis latrat id ē clamat in limine id est in illo loco credimus.i. ita iudicam⁹ an.i.vtrū qui amāt fingunt.i.cogitant somnia sibi.ꝛ o carmina mea parcite quia nolo amplius cantare qr tam daphnis venit ab vrbe.¶Effer aquam. Loquitur alphesibeus in persona vxoris tullij vel daphnidis loquentis ad ancillam suam amaryllidā vt afferat sibi aquam et alia que requirunt ad fa scinū construendū pro marito suo qui repudiat eā et vult facere incantatio nes et carmina ad mouendū et mutandū animū mariti sui vt conuertatur ad eam et precipit ancille sue afferre aquam et circūdare altaria devitta id ē de fascia vel benda:et debet vitta scribi p dupliceem t.¶Uerbenasqꝫ.Uerbe na a verberando dicta est qr est congrua in sacrifi.ijs amoris qr est generati ua lactis et respicit māmillas et inde potest dici vberina qr cōfortat vbera vl verbena quasi veruena quia viridis sicut herbe caste dicūt a virtutevirides qrvirtus non senescit.antique vero glose habent verbenas id est herbas il las vel folia oliue.¶Adole.id est incēde vel inflāma mascula thura.i. fortia que sunt ad modū testiculorū.¶Coniugis vt magicis. id est da michi predi cta vt possim peruertere sensus sanos coniugis mei. Sanos.i. nō amantes quia p cōtrariū amantes dicūtur insani et nō amatores sunt sani sicut erant daphnis et tullius ad vxores suas repudiatas.¶Michil hic.nisi.i.nō dubi to quin revocem ad amorem meū daphnim si fiant incantationes vel carmi na.Ducite ab vrbe.ꝛc.i.scio q carmina compellent daphnim redire a ciui tate ad domū rusticam et pastoralem versus vxorem suam.¶Carmina vl ce lo.facit argumentū ad probandum a fortiori q carmina possunt mutare mē tes hominū quia carmina possunt facere q luna descendat de celo:quia for tilegi dicunt q quando luna est in defectu ipa non est amplius in celo sz de scendit in terram per incantationes mulierum.luna cm̄ habet potestatē in celo super terram et in inferis.et ideo dicitur i eneyde tria virginis ora dya ne.ꝛ dicitur luna quasi lucentiū vna.¶Carminibus cyrce.Facit aliud argu mentum quia cyrce filia solis mutauit socios vlixis in bestias per suas ican tationes et per sua carmina.¶Fulgidus in prats.carmina nedum mutant sensum hominis imo faciunt serpentes venire ad incantatorem ita etiā fa ciam amatorem meum venire ad me.¶Terna tibi.Hic incipit facere fasci-

num circundando altare triplici litio. Et dicitur litium quasi ligatium per quod ligant stanna textorũ intrincata ideo conuenienter vtitur litio ad incãtandũ amatores et ad intrincandũ eos:et erant ter tria litia tribus coloribꝫ scz tria rosea et tria alba et tria nigra et sic erant nouẽ:sicut in principio missenonies dñe kyrieleison,ꝛc.dyabolus eñvult suũ sacrificiũ fieri sicut diuinũ ¶ Effigiem duco.quia incantatrices ꝛ malefici faciebant duas ymagines vnam de luto et aliam de cera:quas ymagines ducebant ter circa altare. ¶ Rumero deus.Assignat causam quare dicit ter:quia deus gaudet numero ternario vel impare cuiusmodi est ternarius qui est diuinus numerus ꝛ perfectus.habet enim principiũ medium et finem.sed poete hoc dixerũt de echate vel luna que habet tres potestates vt dictum est ꝓpter ꝓfectionẽ dicti numeri ternarij. ¶ Recte tribus.Loquitur iterũ vxor tullij ad ancillã suã dicens facias in quolibet colore predicto tres nodos et sic erũt tres nodi:ꝛ dicas ego necto vincula amoris et est modus incantandi sortilegarum. ¶ Linꝫ vt hic. ¶ Ponit aliud misteriũ sacrificiorũ paganorũ. ¶ Prius enim dictum est ꝙ fiebant due ymagines:vna de luto et alia de cera:nunc facit orationem deprecando ꝙ sicut vnus et idem sol durefacit lutũ et liquefacit ceram:ita vnꝫ et idem amor reddat cor istius amatoris molle et tenerũ: et postꝙ conuersũ fuerit cor amatoris in amorem meũ possit confirmari et solidari sicut lutum solidatur a sole. ¶ Sparge molam.Tãgit aliud mysteriũ quod fiebat a maleficijs antiquorum:qr fiebat quoddã pulmentũ ex sale et farina quod dicebatur mola salsa que aspergebatur super sacrificiũ et ignẽ holocaustũ.ignis aũt ille fiebat ex lauro que est arbor viridis sicut amor:et cum sulphure qđ ẽ vehementer ardens et flãmabile:et intelligit ꝓ bitumen quod gñat ex fulmine circa babylonem vbi cadunt multa fulmina. et est quedã terra tenax ad significandũ tenacitatem amoris. ¶ Daphnis me malus.Verba sunt ipiꝫ qui faciebat maleficiũ.i.sicut ego vxor amore daphnidis:ita ego propter cũ vxam istã laurũ. ¶ Talis amor.Loquitur optatiue.i.vtinam daphnis habeat talem amorem sicut buccula.i.parua vacca vel iuuenca que est fessa querendo taurum ꝓ nemora et lassa ꝓcumbit in riuo frigido ꝛ ibi remanet tota nocte.sic contingat daphnidi amare me ardenter:et ego nolim sibi dare remedium ꝓ artẽ magicam nec me sibi iungendo:qr istis duobus modis refrigeratur amor. ¶ Has olim exuuias.Dicit ꝙ daphnis sibi dimisit quedã vestimenta sua in pignus sui amoris q̃ ipa vult nunc sepelire in introitu domꝫ qui est locus sacer et dicatus veste scilz dee ignis ꝛ dicit ꝙ ista vestimenta debent sibi daphnidem reddere in virtute artis magice. ꝛ facit prosopopeyam loquendo ad rem irrõnalem cum dicit terra tibi mãdo. ¶ Has herbas. Ponit fiduciam in suo opere qr herbe sunt collecte in ponto insula vbi sũt optima venena. ¶ Jpe dedit meris.id est ille qui fuit optimus magicus docuit illam. ¶ His ergo.Confirmat per experientiam ꝙ ars sua est efficax cum ipa iam mutauit homines in lupos:ipsa etiam vidit ꝙ meris pastor magicus revocabat animas a sepulchris et resuscitabat mortuos et transferebat segetes vnius agri in alium agrum. ¶ Fer cineres. Postꝙ laurus ꝛ ymagines predicte sunt redacte in cinerem illa domina precepit ancille sue afferre cineres et proijcere eos retro caput suum in riuum fluentem et non respicias retro ad significandum ꝙ malicia daphnidis sit deleta et nunꝙ redeat retro ad significandum ꝙ malicia daphnidis sit deleta et nunꝙ redeat amplius in suum errorem : nec amplius dimittat vxorem suam vel iubet ꝙ non respiciat retro ne videat deos qui sunt in sacrificio, dij enim

ab hominibus nolunt videri nisi miraculose et supernaturaliter. ¶ Michil ille deos.i. daphnis dicit deos non curare de istis inferioribus sicut opinant stoici:nec credit q̄ carmina possint imutare mentes hoim sed ego p̄babo sibi cōtrariū et ip̄m reducam ad me. ¶ Aspice corripuit. Loquitur ancilla ad dn̄am dicens vide quomodo ille cinis sponte sua sine igne inflāmat altaria q̄diu ego retardo ip̄m p̄fcere retro me sicut iussisti nescio quid signficat q̄ hylas catulus noster fortuer clamat in limine vbi sunt abscondita vestimēta in terra quando dictū est terra/tibi mando. ¶ Credimus. Iste textus reperitur varius q̄ quidam habent en qui amant.ꝛ alij habēt an qui amant:ꝛ videtur esse melius capiendo an disiunctiue p̄vel et est trocheus in scō pede exametri.nam an qui et prima de amant faciūt trocheū factendo synalimphā nōobstante doctrinalis regula. Sedes nulla datur.nē.q̄ iste liber factus est multo ante alexandrū qui locutus est finvsū metrificandi modernū ꝛ vult ibi dicere ancilla vel poeta sub ei⁹ p̄sona q̄ nescit quid est de illis magicis et devisionibus q̄ illic fiūt sed credit q̄ ip̄i amatores estimant et sōniāt tales visiones fantasticas in quo notatur q̄ virgilius purgat se a talib⁹ magicis incantationibus. ¶ Parcite ab vrbe.i.nolo amplius carminare q̄ iā certa sum q̄ daphnis venit ab vrbe ad me.

¶ Nona eglogla

Ly.

QUo te meri pedes:an quo via ducit? in vrbē?

¶ Construe. O meri.i.o pastor quo id est ad quem locum pedes tui ducunt te an quo id est ad quem locum via ducit te an in vrbem. ¶ Quo te meri. Hec est nona egloga in qua narrantur calamitates mantue ciuitatis de qua fuit virgilius q̄ ciuitas erat iuxta cremonā ciuitatē q̄ cremona fauebat anthonio ꝯ augustū ꝙ capta fuit ab augusto violēter ꝛ dedit eā august⁹ militib⁹ suis et q̄ illa possessio nō erat satis ampla data est eis mantua quā dure tractauerūt sic q̄ arrius centurio voluit interficere virgiliū volentē defendere agros suos ꝛ coactus est virgilius relinquere locū et dimisit p̄curatorem suū cui ordinauit facere de possessionibus quod melius est et obedire illi tyrāno donec fieret aliqua alia bona prouisio. Et fingūt hic duo pastores sc̄z lycidas et meris p̄curator virgilij et querit lycidas a meri quovadis vel ad quē locū pedes tui portant te virū ne ad vrbem.

O lycida viui peruenimus:aduena nostri Abe.
(Quod nunq̄ veriti sumus) vt possessor agelli
Diceret:hec mea sunt:veteres migrate coloni:
Nunc victi tristes:quoniam sors omnia versat
Hos illi (quod nec bene vertat) mittimus hedos.

¶ Construe. O lycida nos viui.i.diu viuentes peruenimus ad istam miseriā quod .i.quā miseriā nūq̄ veriti sumus id est nunq̄ dubitauimus vt aduena possessor id est extraneus possessor nostri agelli.i.agri diceret.i. auderet dicere hec mea sunt ꝛ vos coloni.i.habitatores veteres id est antiqui migrate.i.

recedite ꝝ nos ergo triſtes victi mittimus hos hedos illi aduene.ſcz iſtũ do
nũ hedorũ qđ nõ bñ vertat.i.ꝓficiat qz ſors id eſt fortuna verſat.i. mutat oĩa
¶ O lycida viui.Rñdet meris.o lycida vix vixtimusvſq; ad iſtã miſertã quã
nũq; ſperauimus ſcz q extraneus hõ auderet dicere:veteres migrate colo-
ni ab iſto agro qz non eſt veſter ſed noſter.Et dñ notanter qđ nũq; veriti ſu-
mus qz iacula ꝓcuiſa minus fertunt et leuius ledit q̃cquid ꝓuidimus an-
te.idco nũc victi triſtes portamus hedos et dona illi aduene tyranno quod
donũ non vertat ſibi in bonũ ſed ſibi male proficiat:qz fortuna oĩa verſat:ſed
vtinam iſtud vertatur in peius.

Certe equidem audieram qua ſe ſubducere colles Ly.

Incipiunt:mollíq; iugum demittere cliuo

Vſq; ad aquam:et veteris iam fracta cacumina fagi

Omnia carminibus veſtrum ſeruaſſe menalcam.

¶ Conſtrue.Equidẽ.i.certe ego audierã menalcã veſtrũ ſeruaſſe.i.retinuiſ
ſe oĩa ſcz predia carminibus ea parte ſcz qua colles incipiunt ſubducere id ẽ
in cãpos diſſolut.ꝝ qua mõtes incipiũt demittere.i.deorſũ mittere iugũ.i.ſũ
mitatẽ cliuo molli.i.aſcẽſu dulci vſq; ad aquã et vſq; ad cacumina.i.ſũmita-
tes fagi.i.illi⁹ arboris antique.¶ Certe equidem.Rñdet lycidas et q̃rit quõ
põt hoc fieri qz ego audierã q veſter menalcas.i.virgilius tuebat totã man
tuam ꝝ deſcripſit illã patriã et fines eius et ſituationẽ.

Audieras:et fama fuit:ſed carmina tantum Ade.

Noſtra valent lycida tela inter martia:quantum

Chaonias dicunt aquila veniente columbas.

Quod niſi me quacũq; nouas incidere lites

Ante ſiniſtra caua monuiſſet ab ilice cornix:

Nec tuus hic meris:nec viueret ipſe menalcas.

¶ Cõſtrue.Verũ eſt q tu audieras et fama.i.rumor fuit:ſz nra carmina tñ
valẽt.i.poſſunt inter tela martia.i.inter facta bellicoſa quãtũ hoĩes dicũt co
lũbas.i.illas aues chaonias.i.epyroticas valere ipa aquila.i.aue illa ventẽ-
te:quod niſi cornix.i.illa auis monuiſſet ſiniſtra ab ilice.i.a quercu caua.i.cõ
cauã me merim incidere.i.abſcindere lites nouas.i.magnas lites ꝛ cẽturio
nẽ quacũq;.ſ.rõne nec tuus meris viueret hic.i.i mantua nec ipe menalcas
viueret hic.i.in mantua.¶ Audieras.Rñdet meris bñ potuiſti audire ꝝverũ
fuit q virgilius erat bñ dilectus ab auguſto ꝓpter ſua carmia et erat ei mã
tua recõmẽdata ꝑ virgilium.ſed nũc in furore belli carmia nichil ꝓſũt: ſicut
non valet paruũ augurtũ aduenĩente matore.nam in chaonia ſilua grecie ĩ
qua colũbe dãt rñſa ꝝ augurta ſi ſupueniat aquila tunc ceſſat augurtũ colũ-
be.¶ Quod niſi me.i.ſi ego non preuidiſſem michi ego et menalcas fuiſſe-
mus nunc mortui:ſz ꝑ augurtũ cognouimus q nõ debebamus reſiſtere ar-
rio centurioni.Et ponit modũ augurij qz cornix q̃ eſt auis garrula ꝝ q̃ aliqñ
inuadit alias aues deſcẽdit a ſiniſtris ſup ilicẽ cõcauã.qđ fuit nobis auguri
um q armigeri garruli deſcẽderẽt ſup ilicẽ.i.ſup mantuã patriã fertilẽ:et qz

descendit a sinistris ideo erat malum signũ et arbor cõcaua significabat inco las eẽ frustratos bonis suis:et q; malũ est contra augurĩũ recalcitrare:ideo cognouerũt meris et menalcas q; nõ debebãt resistere litibus imo recedere iuxta illud cathonis. Cede locum.ꝛc.

Heu cadit in quẽq; rm̃ scelus? hec tua nobis Ly.
Pene simul tecum solatia rapta menalca?
Quis caneret nimphas? quis humum florentibus herbis
Spargeret:aut viridi fontes induceret vmbra?
Vel que sublegi tacitus tibi carmina nuper:
Cum tu ad delicias ferres amaryllida nostras.
Tytire dum redeo (breuis est via) pasce capellas:
Et potum pastas age tytire:et interagendum
Occursare capro (cornu ferit ille) caueto.

¶ Construe. Heu.i. prothdolor tantũ scelus.i. nephas cadit .i. incidit in quẽq; heu o menalca tua solacia sunt pene.i. quasi simul tecum.i. cum teipso rapta id est excepta a nobis. quis caneret id ẽ cantaret nymphas.i. carmen buccolicum si virgilius fuisset mortuus:et quis spargeret.i. cooperiret humũ id ẽ terram herbis florentibus:aut quis induceret id ẽ tegeret fontes vmbra viridi:aut quis caneret carmina q̃ ego tacitus sublegi id ẽ furatus sum tibi nuper cum.i. quãdo ferres.i. duceres amaryllida id est amicam nostrã ad delicias nostras. o tytire pasce capellas dum redeo.i. reuertar et via est breuis. et o tytire age id est duc capellas pastas.i. saturatas potum id est ad potandũ: et interagendum id est dum tu ducis caueto id est caueas occursare id ẽ obuiare capro id est arrio:q; ille arrius ferit id est nocet cornu id est gladio.
¶ Heu cadit. Lycidas admirando cõdolet quomodo põt esse tyrannus tam crudelis q; interficeret virũ tam solẽnẽ sicut erat virgilius qui non finierat adhuc carmina sua imo fuissent mortua cũ eo. ¶ Quis caneret.i. si virgilius fuisset mortuus quis fecisset buccolica et georgica et agriculturas. ¶ Vel q̃ sublegi. Fingit enim se sustulisse virgilio sua carmina q̃n virgilius ibat ad amaryllidam id est romam que dicitur amor transponendo litteras. ¶ Tytire. Hic virgilius recommendat suas possessiones suo procuratori quia virgilius vadit romam et statim redibit q; breuis via est et sperabit habere prouisionem et remedium ab augusto cesare contra tyrannũ arrĩ̃. ¶ Et interagẽdum .iterum debes agere illud quod sequitur scz occurrere vel obuiare capro scilicet arrio sed caute agendum est ei blandiendo et non rigorem faciẽdo quia ille caper corrupetit vel ferit quia percutit de gladio. occursare est frequentatiuũ de occurro.

Immo hec que varro necdum perfecta canebat
Varre tuum nomen (superet modo mantua nobis
Mantua ve miserę nimiũ vicina cremone)

Cantantes sublime ferent ad sydera cygni.

¶ Cõstrue.imo quis cãtasset hec carmia q̃ ipe virgilio canebat.i.cõponebat varro.t.illi duci necdũ pfecta.i.que nõ erant cõpleta:o varre. i. o dux cygni .i.poete cantantes ferent.i.portabunt tuũ nomen sublime.i.nobile ad sydera.mõ.i.dũmodo mantua.i.nostra ciuitas superet.i.supersit nobis mantuanis dico mantua vicina id est ꝓpinqua nimiũ cremone.i.illi oppido. ¶ Immo hec. Virgilius dixit lycidas quis caneret nimphas:sic dicit meris ꝺs canerem carmẽ qõ ego incepi varo amico meo quod non est adhuc limitatũ nec pfectũ:et intelligit eneydẽ quã facere ꝓposuerat in honorem cesaris.¶ Varre tuũ nomen.i.nũc maneat nomẽ tuũ nobis ꝓpiciũ vt tñmõ nobis reddat mantua.¶ Mantua ve misere.i.defleo miseriam mantue q̃ nullo mõ male fecit cõtra augustũ.sz patit̃ multa dãna ꝓpter vicinitatẽ cremone ciuitatis q̃ tenebat partem antonij.¶ Cãtantes.o varre fac reddere mantuã et cygni.i. poete candidi leuabũt nomen tuũ vsq; ad astra.

Sic tua cyrneas fugiant examina taxos: Ly.
Sic cytiso paste distentent vbera vacce.
Incipe si quid habes:et me fecere poetam
Pyerides:sunt et michi carmina:me quoq; dicunt
Vatem pastores:sed non ego credulus illis.
Nam neq; adhuc varro video:nec dicere cynna
Digna:sed argutos inter strepere anser olores

¶ Cõstrue.o meri incipe cãtare si quid habes:t sic.i.eo pacto oro vt tua examina.i.tue apes fugiãt taxos cyrneas.i.illas arbores sic dictas.t oro q; vacce paste.i.saturate distentẽt.i.repleant vbera id ẽ mãmillas lacte.incipe ergo si quid habes et pyerides.i.ille muse me fecerẽ poetam:et carmia sunt michi id ẽ apud me habeo carmina et pastores dicũt.i.nominãt me vatẽ.i. poetam sed ego nõ sũ credulus illis:q; ego non videor dicere carmina q̃ sunt digna varro.i.illo poeta vel cynna.i.illo poeta:sed ego tanq̃ anser video strepere id est strepitũ emittere inter olores.i.cygnos argutos .i.sonoros.¶ Sic tua. Hic lycidas adiurat merim vt dicat vnũ carmen.et est mos loquendi sicut si diceret sic deus te adiuuet.tua.i.exoro q; oĩa tua ꝓsperent t q; oẽs apes tue fugiant taxos cyrneas id est cyrne regionis sz partis grecie vbi sunt multe taxi arbores pestifere apibus.deprecor etiã vt vacce tue post pastũ repleant lacte t iõ incipe si q̃d habes.i.dic si scis aliquod carmẽ quia ego libenter audiã:nã etiã ego sũ poeta t muse fecerũt me poetam.¶ Me quoq; dicũt.Loq̃tur humiliter nec audet se dicere poetã:sz solũ q; pastores reputãt eũ talem nec audet dicere q; viri sapientes reputauerũt cũ vatẽ virgilius eñ fuit poeta verecundus sicut dictũ est in ꝓncipio huius libri.Sed non.i.non credo pastoribus.nã neq;.i.varrus fuit magnus poeta tõo sibi magis crederem q; pastorib9.nec videor eẽ dignus dicere carmĩa digna cynna qui fuit altiloquus poeta:sz videor interstrepere.i.discordanter canere vel impfecte sicut anser canit inter olores vel cygnos qui optime cantãt.et dicit argutos olores,i.sonoros sicut prius forte sub arguta.

Id quidem:ago:et tacitus lycida mecū ipſevoluto &c.
Si valeam meminiſſe:neq; eſt ignobile carmen.
Huc ades o galathea:quis eſt nam ludus in vndis?
Hic ver purpureum:varios hic flumina circum
Fundit humus flores:hic candida populus antro
Imminet:et lente texunt vmbracula vites.
Huc ades:inſani feriant ſine littora fluctus.

¶ Cōſtrue.id quidē ago.i.cogito apud me facere aliquod carmē.o lycida ipe tacitus cogitabūdus voluto.i.cōſidero mecū ſi valeam.i.ſi poſſim meminiſſe illorū carminū.et carmē meū nō eſt ignobile.i.inutile:o galathea.i.o amica huc ades.i.venias quis ludus.i.que delectatio eſt in vndis.i. aquis ⁊ hic ver.i.ipſe purpureū.i.delectabile eſt apud nos et humus.i. terra fundit. id ē ſpargit varios flores circū flumina.i.in circuitu fluuiorū. et ppīs illa arbor candida imminet antro.i.in fouea et vites lente.i.flexibiles texunt id ē compo nūt vmbracula.o huc ades.i.venias et ſine id ē pmitte vt fluctus inſani.i.ma gni feriant.i.tangant littora.¶ Id quidē.Loquit meris:ego etiā cogito apō meipm aliquod carmen glorificū in memoriā mei et ceſaris ſi poſſuz memo rari qr tribulationes mūdane impediūt memoriā.¶ Huc ades.Hūc inuocat galatheā que fuit vna nimpharum quā amauit ciclops et vocauit eā vt di miſſis fluctibus veniret ad ipz ſup terrā.dicit ergo. O galathea amica mea id eſt ceſar huc ades.i.reſpice nos mantuanos:qr nō eſt delectatio in vndis ſicut in terra vbi ſunt flores et flumina et arbores.et vmbroſe vites.veni er go et permitte fluctus furioſos vberare littora.

Quid que te pura ſolū ſub nocte canentem Ly.
Audieram? numeros memini ſi verba tenerem.

¶ Conſtrue.o meri quid facis de illis carminibus que ego audieraz hoc di cto te canente ſolū ſub nocte pura.i.ſerena et ego memini nūeros id eſt me tra ſi tenerem.i.ſi haberem in mente verba.¶ Quid que. Loquitur lycidas o meri quid facis de illis carminibus que ego audiui te facere tota nocte qr bñ audiui ſonū et numerū ſeziq; faciebas verſus exametros ſed non potui di ſtincte pcipere verba tua.vbi notatur q; metra melius fiunt in tempore ſere no et ſub ſilentio.

Daphni quid antiquos ſignorū ſuſpicis ortus? &c.
Ecce dyonei proceſſit ceſaris aſtrum.
Aſtrum quo ſegetes gauderent frugibus:et quo
Duceret apricis in collibus vua colorem.
Inſere daphni piros carpent tua poma nepotes
Omnia fert etas :animū quoq;:ſepe ego longos

Cantando puerum memini me condere soles
Hinc oblita michi tot carmina: vox quoq; merim
Jam fugit ipsa: lupi merim videre priores.
Sed tamen ista satis referet tibi sepe menalcas.

¶ Construe sic. O daphni qđ id est quare suspicis ortus antiquos signor id est stellarum ecce astrum id est stella cesaris dyonei id est veneret processit id est ortum est dico astrū quo sc3 astro segetes id est frumenta gauderent id ē maturescerent frugibus id est fructibus suis et quo astro vua duceret id est haberet in collibus apricis id est amenis colorem. o daphni insere id est plā ta piros id est illas arbores nepotes. i. successores carpent tua poma. etas id est tempus fert id est aufert oia etiam etas aufert animū id est memoriam. ego sepe. i. plerūq; memini me puerum. i. cum essem puer condere id est finire longos soles id est magnos dies cantando. ⁊ nunc tot carmina sunt oblita michi id est a me et ipa vox fugit me merim et lupi priores videre id est viderunt merim. tamen menalcas id est ille pastor referet id est cantabit tibi sepe. ista carmina que oblitus sum. ¶ Daphni quid. hic loquitur meris ad daphnidem et querit quare respiciebas stellas. et potest responderi q respiciebat astrum cesaris dyonei. i. de genere dyones quia fuit filius veneris. ¶ Astrum quo segetes. hic est anadiplosis q3 versus incipit sicut precedēs finiuit et est efflexegesis expositio prioris et est illud astrum quedaz stella nova quā vidit augustus quando faciebat ludos funebres patris sui et fuit visa in mense quintili quando segetes et vinec matureſcunt et ille mensis sortitur nomen iulij cesaris et in hoc laudatur augustus cesar et post istaz laudem postulatur ab eo prosperitas in terra mantuanorū non solum pro presētibus sed etiam pro futuris nepotibus cum dicit. Insere daphni piros. ¶ Oia fert etas. i. aufert per prothesim. et est sensus nemo est perpetuꝰ imo nec memoria est ppetua nisi per pulcra gesta et magna beneficia: ideo orat cesarem vt in vita sua faciat aliqua digna memoria post mortē. ¶ Sepe ego Ego virgilius cantaui multis diebus blandiendo cesari sed memoria tribulationis conturbauit sensus meos et oblitus sum carminū que fect ⁊ nō plꝰ possum cantare q3 ille qui efficitur raucus quem prius lupi viderunt. philosophi enī dicūt q qñ lupus prius videt hoiez q3 videatur ab illo efficit hominē visum raucum vñ tractū est illud. lupus est in fabula qñ prius aduenit ille de quo fit sermo q3 tunc tacemus et efficimur muti. ¶ Sed tamē ista Locutus est virgilius de seipo sub persona meris: nūc idem facit sub persona menalce. et dicit. o meri ego non possum cantare carmina oblita sed menalcas ea cantabit.

Causando nostros in longum ducis amores. Ly.
Et nunc omne tibi stratum silet equor: et omnes
Aspice ventosi ceciderunt murmuris aure
Hinc adeo media est nobis via: nāq; sepulchrum
Incipit apparere bianoris: hicybi densas

Agricole ſtringunt frondes:hic meri canamus
Hic hedos depone:tamen veniemus in vrbem
Aut ſi nox pluuiam ne colligat ante veremur:
Cantantes licet vſq; minus via ledet: eamus
Cantantes vt eamus:ego hoc te faſce leuabo.

¶Conſtrue ſic.O meri tu ducis in longum id eſt differs noſtros amores id eſt noſtram voluntatem cauſando id eſt allegãdo et omne equor.i.mare ſtratum id eſt tranquillum ſilet id eſt iacet tibi ⁊ aſpice oẽs aure.i.vẽti murmuris.i.tumultus ventoſi ceciderunt hinc.i.ab iſto loco media via eſt nobis ⁊ ſepulcrũ bianoris.i.conditoris mantue incipit apparere id eſt videri a nobis ⁊ o meri canamus hic vbi.i.poſtq; agricole ſtringunt.i.cõcutiunt frondes dẽſas.i.folia magna et o meri depone hic hedos tũ nos veniem⁹ in vrbẽ.i. ad mantuam aut ſi veremur.i.ante timemus ne nox colligat.i.habeat pluuiam id ẽ ymbrẽ vſq; eamus cantantes.i.leti licet.i.honeſtũ eſt qr via.i.iter minus ledet et vt eamus .i.ſi eam⁹ cantantes ego leuabo.i.alleuiabo te hoc faſce.i. onere hedorũ.¶Cauſando.Loquitur lycidas ad merim dicens tu occupas tps cauſando et allegãdo et differs amores nr̃os.i.illud qõ deſidero audire ſcz carmina et nũc tps eſt acceptabile ad cãtandũ qr mare eſt placatum qõ ẽ ſignũ ſerenitatis in quo ſtgt ſpem ſalutis et recuperandi agros mãtuanos et venti ceſſauerunt et breuis eſt via vſq; ad mantuam.i.tribulatio finietur ĩ breui.Mãq; ſepulchrũ.¶Probat q breuis eſt via.acſi diceret ego iam video campanilia ciuitatis et ſepulchrũ bianoris fũdatoris mantue ſup cui⁹ tumulũ erat ſtructa alta pinus.¶Hic vbi denſas.Dicit hic eſt locus frondoſus et delectabilis ad cantandum:ideo o meri depone hedos tuos et quieſcamus ¶Veniemus in vrbem.i.non obſtante carmine habemus ſatis tpis vt veniamus de die in vrbẽ.¶ Aut ſi.i.ſi timeas noctem q̃ adducit pluuiam vadamus ſemp cantando ſic erit via breuis et ego portabo onus tuum.

Deſine plura puer:et quod nũc inſtat agamus. Phe.
Carmina tum melius cum venerit ipſe canemus.

¶Conſtrue.O puer deſine.i.ceſſa plura querere et agamus illud quod nũc inſtat.i.quod eſt neceſſarium nos canemus carmina tum meli⁹.i.multo melliora cũ ipe.i.ceſar venerit.¶Deſine plura.loquitur meris ad lycidaz dicẽs q̃ non eſt tps cantãdi donec venerit ceſar qui eſt impeditus in bello attico.

¶Finis egloge none.

Extremũ hũc arethuſa michi concede laborem:
Pauca meo gallo:ſed que legat ipſa licoris
Carmina ſunt dicẽda:neget qs carmia gallo?
Sic tibi cum fluctus ſubterlabere ſicanos:

Doris amara suam non intermisceat vndam
Incipe sollicitos galli dicamus amores.
Dum tenera attondent sime virgulta capelle:
Non canimus surdis:respondent omnia silue.
Que nemora:aut qui vos saltus habuere puelle
Nayades:indigno cum gallus amore periret:
Nam neqꝫ parnasi vobis iuga:nam neqꝫ pindi
Ulla moram fecere:neqꝫ aonie aganippe:
Illum etiam lauri:etiam fleuere mirice.
Pinifer illum etiam sola sub rupe iacentem
Menalus:et gelidi fleuerunt saxa licei.
Stant et oues circum:nostri nec penitet illas:
Nec te peniteat pecoris diuine poeta.
Et formosus ouis ad flumina pauit adonis.
Uenit et opilio:tardi venere subulci.
Uuidus hyberna venit de glande menalcas.
Omnes vnde amor iste rogant: tibi venit apollo
Galle quid insanis:inquit: tua cura licoris
Perqꝫ niues alium perqꝫ horrida castra secuta est
Uenit et agresti capitis siluanus honore
Florentes ferulas et grandia lilia cassans
Pan deus archadie venit quem vidimus ipsi
Sanguineis ebuli baccis mynioqꝫ rubentem
Et quis erit modus:inquit:amor non talia curat
Nec lachrymis crudelis amor:nec gramina riuis:
Nec cytiso saturantur apes:nec fronde capelle.
Tristis at ille tamen cantabitis archades inquit
Montibus hec vestris soli cantare periti

Archades:o michi tum & molliter ossa quiescent
Uestra meos olim si fistula dicat amores:
Atq; vtinam ex vobis vnus vestriq; fuissem:
Aut custos gregis:aut mature vinitor vue:
Certe siue michi phyllis :siue esset amyntas:
Seu quicūq; furor.quid tum si fuscus amyntas:
Et nigre viole sunt et vaccinia nigra
Mecum inter salices lenta sub vite iaceret.
Serta michi phyllis legeret:cantaret amyntas:
Hic gelidi fontes:hic mollia prata licori:
Hic nemus:hic ipso tecum consumerer euo.
Nunc insanus amor duris me martis in armis
Tela intermedia:atq; aduersos detinet hostes
Tu procul a patria:nec sit michi credere tantum
Alpinas ab dura niues:et frigora rheni.
Me sine sola vides.ah te ne frigora ledant.
Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas.
Ibo:et calchidico que sunt michi condita versu
Carmina:pastoris siculi modulabor auena.
Certum est in siluis inter spelea ferarum
Malle pati:teneriscq; meos incidere amores
Arboribus:crescent ille:crescetis amores.
Interea mixtis lustrabo menala nymphis.
Aut acres venabor apros:non me vlla vetabunt
Frigora parthenios canibus circundare saltus.
Jam michi per rupes videor lucosq; sonantes
Ire:libet partho torquere sydonia cornu
Spicula:tanq; hec sint nostri medicina furoris.

Aut deus ille malis hominum mitescere discat.
Jam necꝫ amadriades rursus nec carmina nobis
Ipsa placent:ipse rursus concedite silue.
Non illum nostri possunt mutare labores.
Nec si frigoribus medijs ebrumꝫ bibamus
Scythouiasꝫ niues hyemis subeamus aquose.
Nec si cum moriens alta liber aret in vlmo
Ethiopum versemus oues sub sydere cancri
Omnia vincit amor et nos cedamus amori
Hec sat erit diue vestrum cecinisse poetam:
Dum sedet et gracili fiscellam texit hibisco.
Pyerides vos hec facietis maxima gallo:
Gallo cuius amor tantum michi crescit in horas
Quantum vere nouo viridi se subijcit alnus.
Surgamus:solet esse grauis cantantibus vmbra
Juniperi grauis vmbra:nocent et frugibus vmbre
Ite domum sature venit hesperus ite capelle.

¶Construe.O arethusa.i.o musa concede michi hunc laborem: extremum quia pauca carmina sunt dicenda.i.canenda meo gallo.i.amico meo ꝫ carmina que ipa lycoris.i.amica ipius galli leget quis neget carmina gallo.i. in honorem galli facta et sic.i.sicut me iuuabis doris mater aquarum te ad iuuet qñ labere.i.laberis subter fluctus sycanos.i. subter mare sicilience et doris.i.mater aquarum amara.i.salsa non intermisceat vndam suam.i.mare salsum tibi.o arethusa incipe mecum et dicamus.i.canamus amores solicitos id est anxios galli.i.illi⁹ poete dū capelle sime.i.habentes nares pressas attondent.i.mordent virgulta tenera.i.fruttices teneras et non canimus id est cantamus surdis.i.non audientibus siue respondent.i. cantabunt nobis oia.o puelle nayades que nemora aut qui saltus.i.campi habuere id est tenuere vos cū gallus perire⁊ id est morere⁊ indigno amore nā necꝫ iuga.i. sūmitates parnasi.i.illius montis ⁊ pindi.i.altertus montis non fecere.i.nō fecerunt vobis vllam moram id est aliquā tardationē nec aganipe aonie.i.ille fons boetie nō fecit vobis moram et lauri.i.ilie arbores et mirice.i.alie arbores fleuerūt illū gallū ⁊ menalus.i.mons pinifer.i.ferēs pinū fleuit illum iacentem.i.quiescētem sub sola rupe.i.de deserto scopulo et saxa.i.lapides licei.i.montis archadie gelidi.i.frigidi fleuerūt illū et oues stant.i. sūt circum illum gallum nec penitet illas id est oues nostri;o poeta diuine id ē o virgili

nec peniteat te virgilium pecoris.i.scribere buccolica et adonis.i.ille pastor formosus.i.pulcher pauit.i.nutriuit oues ad flumina et opilio.i.ductor boũ venit et subulci id est custodes porcorũ tardi.i.stulti venere et menalcas vui dus id est pinguis de glande hiberna id est hyemali venit et omnes rogant id est interrogant vnde iste amor processit et apollo id est ille deus venit tibi id est ad te.ꝛ ipse apollo inquit id est dixit o galle quid insanis lycoris.i.ama sia tua exñs tua cura.i.tuus amor secuta est alium sc3 marcum anthonũ p niues id est tempore frigido et per castra horrida id est aspera et siluan⁹ id est ille deus venit cassans lilia grandia.pan deus archadie venit id ẽ accessit quem id est pana ipsi id est nos vidimus rubentem.i.rubicundum baccis sã guineis.i.fructibus talem colorem habentibus ebuli illi⁹ herbe: et ip̃e pan id est dixit quis modus erit amori amor non curat talia et amor non saturaẽ lachrymis id est gemitibus nec gramina id est herbe saturantur riuis id est aquis.nec apes saturantur cityso id est illo flore:nec capelle saturantur frõ de id est folijs:tamen ille scilicet gallus tristis id ẽ mestus inquit : o archa des vos pastores cantabitis vos tn̄ꝙ archades pastores qui estis soli periti id est docti cantare hec carmina in vestris montibus o.i.opto q̄ molliter os sa quiescent.i.q̄tum molliter ego cubabo tum.i.tunc si fistula vestra dicat.i. canat olim.i.in futurum meos amores .i. meas voluptates atq; vtinã ego gallus fuissem vnus ex vobis pastoribus aut custos vestri gregis aut vinitor.i.collector vue mature.Certe siue phillis.i.amica mea siue amyntas.i.ille puer eẽt michi siue quicũq; furor.i.amor iaceret.i.quiesceret mecũ iter sa lices .i. illas arbores sub vite.i.vinea lẽta.i.flexibili q̄d tũ si amyntas fuscus id ẽ niger et viole.i.flores nigre sunt.et vaccinia.i.illi flores sunt nigra phyl lis.i.amica mea legeret.i.colligeret serta.i.coronas michi et amyntas canta ret.o lycori fontes gelidi .i.frigidi sunt hic.i.in hoc loco ꝛ prata mollia.i.dul cia sunt hic et nemus est hic.et ego cõsumerer euo.i.tecũ cõsumerẽ etatem meã nũc amor insanus.i.magnus martis.i.dei belli duri.i. crudelis detinet .i.moratur me gallũ in armis.i.in prelijs inter tela media.i.in medio bellor et etiam detinet inter hostes.i.inimicos aduersos.i.ꝰrios.o lycori tu es pro cul a patria.i.a roma nec sit michi credere tantũ.i.vtinã nõ possem credere q̄ illud esset verũ.ah interiecto dolentis dura.i.crudelis vides niues alpi nas et vides frigora rheni.i.illius fluuij et tu sola sine me vides et ego me tuo talia ne frigora ledant te:et ne glacies aspera secet.i.scindat tibi plantas molles.i.pedes teneros et ego modulabor id est canã carmina pastoris siculi id ẽ theocriti auena.i.stilo tenui q̄ carmina sũt michi condita.i.cõposita ver su.i.metro calchidico q̄ vsus est euphorio certũ est.i.decretũ est me malle pa ti.i.velie magis tolerare in siluis.i.in nemoribus inter spelea.i.cubicula fe rarum.i.bestiarũ et certũ est michi id ẽ magis volo ĩcidere.i.insculpere me os amores.i.carmina de amoribus facta arboribus.i.corticibus arborum te neris id est recentibus et ille arbores crescent id ẽ surgent et vos amores cre scetis et interea ego lustrabo.i.circũdabo menala id est illũ montez cũ nym phis mixtis cõcomitantibus aut ego venabor id est agitabo apros acres id ẽ feroces ꝛ nõ vlla frigora vetabunt id ẽ prohibebunt me circũdare salt⁹ par thenios id ẽ siluas archadicas cum canibus et ego videor michi ire per ru pes.i.p saxa et p lucos sonantes.i.p nemora resonantia:q; libet.i.placet mi chi torquere.i.emittere spicula sydonia.i.tela cretensia cornu partho.i. arcu quo vtebantur parthi et hec spicula sint medicina nostri furoris,aut ille de⁹

id est ipe amor discat mitescere.i.mitē eē malis hoim id ē sollicitudinib⁹ ho minū. Jam neq amadriades.i.dee florum nec carmina ipa placent nobis et ipe silue id ē vos nemora rursus.i.iterū concedite.i.recedite a me:nec nostri labores possunt mutare.i.variare illū amorem etiā si bibamus hebrū.i.illuz fluuiuz frigoribus medijs.i.in medio hyemis siue subeamus.i. subintrem⁹ niues scithonias.i.illius montis thratie hyemis aquose plene aquis nec si versemus id ē pascamus oues ethiopū sub sydere cancri.i.illius signi cū.i. quando liber.i.cortex moriens.i.deficiens aret.i.desiccat in vlmo alta. amor vincit oia et nos cedamus.i.demus locū amori.o diue.i.muse sat erit.i.suffi cietvobis vr̄m poetā.i.virgilij cecinisse hec carmina buccolica dum sedet.i. quiescit et texit.i.componit fiscellā.i.illud instrumentum hibisco.i. illa herba gracilit id ē fragilit.o pyerides muse vos factetis hec carmina maxia gallo cuius amor tantum crescit michi virgilio in horas.i.singulis horis q̄tuz alnus.i.illa arbor viridis se subijcit.i.surgit nouo vere.i. qñ nouū ver incipit ventre. Surgamus.i.nos pastores recedamus qr vmbra solet eē grauis id ē molesta cantantibus et vmbra iuniperi est grauis et vmbre nocēt frugibus.i.segetib⁹.o vos capelle ite sature.i.sattate domū qr hesperus.i. illa stella venit.i.appropinquat ꝛ iterū ite. ¶ Extremum. Hec ē decima egloga cui preponitur talis titulus cōquestio de agris cū gallo cornelio. vbi sciendum est ꝙ hic tangitur de amore imensurato galli cornelij ad lycoris meretricez per quē amorem excessiuū pōt etiā intelligi amor excessiu⁹ virgilij ad agros mantuanos et capit hic lycoris vna meretrix p alia scilz p citheride. Unde iste gallus fuit primus prefectus egypti ꝛ in principio fuit multum carus cesari sed postea fuit suspectus de falsa conspiratione contra augustum ꝛ isto tandem occisus est. Jste gallus fuit magnus poeta qui transtulit euphorionē de greco in sermonem latinū sed impatienter amauit cytherydē meretricem que ipo spreto secuta est anthontū eūtem ad galliam vnde multum doluit gallus ꝛ ipm solatur virgilius:qr ipm q̄plurimum diligebat intantū ꝙ quartus liber georgicoz a medio vsq ad finem factus est in honorem eius. Sed iubēte cesare virgilius mutauit laudes suas in fabulaz de aristeo. Jsta tamen egloga remansit integra qr si. bñ aspiciatur magis vituperat gallum q̄ laudet ꝓpter amorem supfluū. vituperat etiā anthoniū qui ꝓtra statutuz romanū tenuit in castris suis meretricē illam. Exercitus em̄ dicebatur castrum et eius milites dicebant castrenses a castitate quā debebant obseruare nec erat licitum ducere mulieres in arma. orat ergo virgilius musam scilte arethusam ꝛ petit auxiliū theocriti qui fuit siculus. Juxta illud catho nis:auxiliū a notis. ꝛc. ¶ Añ arethusa fuit nipha mutata in fontem q̄ subtꝰ mare defluit in alpheū fluuiū elide insule grecie vel ꝑm altos fuit econtra scilz ꝙ ille fons defluit ab alpheo. et est penultima longa in hoc nomine arethusa sicut creusa: quia ꝑm rationē latinam ita res se habet sed ꝑm grecos corripit vt dicit seruius. dicit ergo virgilius o arethusa musa da michi potestatē faciēdi hunc extremū laborē.i. vltimā eglogā non ꝙ carmē sit poete laborioſum:sed quia nymphe sunt caste ideo facere carmen de supfluo amore meretricis videtur eis contra suam naturam laborioſum ideo non rogat ab illa nympha nisi pauca carmina cuz dicit pauca meo gallo amico meo que carmina nolo legi a lycoride.i.a cytheride que nunc est cōmunis sicut olim fuit lycoris:quis neget carmina gallo qui libenter dedit alijs carmina qr fuit poeta sicut dictum est. ¶ Sic tibi cum fluctus. Hic verecunde coniurat illaz

nympham arethusam dicens.o arethusa sic velis me adiuuare sicut est pro picia dorys mater aquarū ⁊ est femī gñis ꝑ dea:sz ꝑ.fluuio est masculini ge neris:illa eñ dorys te adiuuat qñ laberis:et defluis subter mare siciliēse ve nēdo de elide in siciliam vt dictū est.qz dorys mater aquarum nō ꝓmittit ma re salsum ꝓmiscert tibi.¶ Incipe.i.o arethusa incipe mecū ⁊ dicamus amo res curiosos et impatientes galli. ¶ Dū tenera.i.q̄diu capre nre pascuntur virgulta tenera:vocat aūt capras simas:qz habēt nares depressas. ¶ Nō ca nimus surdis.i.nō debes dimittere carmē ꝓpter defectum audientiū: qz si lue audient illud.quod ꝓbatur qz respondent ad oīa carmina nra ꝑ sonū qui dicitur echo qui est vox reflexa. ¶ Que nemora.hic loquitur tanq̄ stupefa ctus de hoc q tantus poeta sicut erat gallus impatienter amauit quia muse poetice que amant castitatē debuerūt preseruasse suū vatē ab imersione in amorē supfluū tōo fingens illas abesse gallo dicit vbi erant tūc qñ gallus tā tus poeta submersus est in amorem illū:et dicit nayades capiendo vnā spe ciem ꝓ alia qz oreades sunt dee montiū:et nayades sunt dee fontiū. ¶ Indi gno amore.i.iniusto vel indigno taliviro. Nam neq̄ parnasi.i.vbi eratis tūc qz non eratis in mōte parnaso thessalie neq̄ in mōte pindo thracie nec vos detinebant alij montes thracie scz sonie aganippe. ¶ Illum etiam lauri.i. quomodo dimisistis eū perire quem deflent arbores silue pecora et pastores magni et parui et montes archadie.s.lyceus.rc. ¶ Stant ⁊ oues.i.oues etiā circundant gallū plangentes eū nec illud est sibi verecundia.s. fuisse pastorē ouium vel fecisse carmina buccolica.qz etiam ego virgilius non verecūdor silia fecisse.ergo galle o diuine poeta non te debet penitere. ¶ Et formosus. Arguit a fortiori qz adonis amasius veneris pulcherrimus pastor seruauit oues iuxta flumina ⁊ fecit buccolica carmina. ¶ Venit et opilio.i.pastor ouī um circūdedit gallū plangendo ipm.⁊ subulci.i.pastores porcorū. ⁊ dicit su bulcos cē tardos qz porci tarde vadunt ad campos. ¶ Uuidus.i.plenus hu more sicut vua humore plena & vuida.et sic menalcas pastor rusticus venit ad siluas hibernas vbi sunt plenius glandes.¶ Omnes vnde amor. oēs isti pastores interrogabant gallum vnde venit sibi iste amor impatiens :⁊ nedū venerunt ad eum pastores: sed etiā quidam dij qui fuerūt amatores: venit enim apollo dicens.galle quid insanis: da lycoris que est tua cura: tuus a mor sequitur alium in gallia ⁊ sic fatue agis eam diligendo:quia ipa non te diligit.¶ Et per horrida castra.hoc dicit in detestationez anthonij. apollo fu it amator danes:pan deus archadie amauit syringā:⁊ siluanus deus nemo rum amauit cupressum:ideo venerunt ad consolandum gallum amatorem Siluanus vero venit sine via per frutices quassans sub pedibus ferulas et luteola.et est ferula arbustū cuius succus vocatur capsia.¶ Pan etiam venit cum illis dijs.¶ Sanguineis. i.habebat faciem tinctam rubeo colore sicut pelicerij ⁊ bursarij tingunt pelles suas ex baccis ebuloꝝ gallice hyebles. Et cā quare pan sic describit ⁊ pigit dicta fuit ꝑus cū dicebat:pan ꝑm⁹ cala mos.rc.¶ Pan igitur interrogat quis erit finis ipius amoris vel quō sanabi tur ipe amās:qz cupido deus amoris nō pōt satiari fletibus sicut nec prata riuulis nec apes cytiso nec amor curat carmina vel incantatiōes. ¶ Tristi.i. gallus tristis rñdit ad pana deū archadie dicēs:q̄uis amor non curet carmi na:tñ ego volo q vos dij archadie vel poete optimi per antonomasiam soli cantare periti canatis carmina de amore meo et tunc me mortuo dulcius quiescent ossa mea. ¶ Utq̄ vtinam. Hunc detestatur morari in vrbibus et

extollit vitam pastoralem dicens quid prodest michi habitare in vrbibus vbi sunt pulcre: sed fallaces meretrices: sed si fuissem pastor sicut vos habuissem lycorim castam contugem meam et amyntham filium qui cantasset michi carmina leta et vxor mea fecisset sertum violaceum. ah vtinam fuisse agricola mecum inter salices tacuisset conjux mea. ¶ Hic gelidi fontes. Loquit ad lycorim quasi diceret quid quaeris in gallia quia hic in ytalia sunt gelidi fontes et prata virentia et silue vmbrose vbi vixissem tecū perpetuo. ¶ Nūc insanus amor. Ab isto loco vsq; ad finem describitur amor et nūc sibi placet quod statim displicet et econuerso. dicit ergo nunc apparet sibi q; sua amica est in periculis inter tela armatorū in exercitu anthonij procul a patria ytalia scz in gallia. nec sit michi credere tantum. id est vtinaz esset sola visio ymaginaria et non esset periculi exitia realis. i. q; ipa appareret esse in gallia. et q; veraciter non existeret ibi. non tamen est ita immo re vera tu es ibi et ponit interiectionē metuentis ah vel a. quasi diceret timeo ne lędas pedē tuū ad lapidē durū sicut blandiuntur fatui amatores pellicibus suis et plus procurant eis q; sibi ipis. ergo ne niues alpine te ledant multum timeo. et dicit altique ab alpibus. i. montane. ¶ Et frigora rheni. Rhenus est fluuius gallie belgice. ¶ Ibo et calchidico. Calchis est insula in cuboea regiōe de qua fuit euforion cuius librum transtulit gallus in latinum vt dictum est et ipm metrificauit secūdū stilum theocriti poete sicilienfis: dicit ergo q; ipe dicet carmina pastoris sicut que sunt condita versu calchidico et cantabit illa stipula auene quod est contra illud quod nuper dixerat scilicet amor non carmīa curat. ¶ Certum est in siluis. Hic mutat propositum et dicit q; non placet sibi cantare. immo placet sibi ire ad siluas vel spelea ferarum id est ad cauernas: et est spelea nomen grecuz actūs pluralis aptote forme. et in illis siluis scriberet amores suos in arboribus scilicet in corticibus earū vbi crescunt amores sicut arbores. ¶ Interea mixtus. Nunc habet aliud propositum. qz cantaturus cum nimphis circūdabit menala montes archadie. ¶ Aut acres id est vel venabitur apros et non timebit aliqua frigora ducens canes p silvas parthenias. Parthenus est mons archadie vbi virgines solebant venari. ¶ Jam michi per rupes. id est videtur michi q; sim ibi et torquesm sagittas sidonias: quia in sidone ciuitate fiunt optime sagitte et iacula. et inde dicta est sidonia dido et in parthia fiunt boni arcus cornei. ¶ Tanq; hec. id ē acsi ista essent remedia sui amoris et forte deus amoris miserebitur eius cō tra illud quod prius dixerat nec lachrymis crudelis amor. ¶ Jā neq; amadriades. mutat iam propositum quia non amplius placent sibi nymphe nec amadriades que sunt dee florum quasi amantes drias id est flores. nascūtur eīn cum floribus et occidunt cum ipsis. Sed driades habitant inter arbores et sunt dee arborum: ideo dicit eis recedite quia non curo amplius de vobis. ¶ Non illum. mutat propositum quod dixerat tanq; hec nostri. ꝛc. quia non amplius sperat salutem vel remediuz imo si biberet hebrū fluuiū thracie frigidissimū vel niues cythonias in hyeme non posset refrigerari: t est cython mons thracie niuosus. ¶ Nec si morieris. i. sicut non pōt sedari sitis in ethiopia calidissima in insulis sub sydere cancri quando liber id est cortex medi⁹ vitis aret id est moritur in vlmo. ¶ Omnia vincit amor. Hic reddit se victum ab amore. ¶ Hec sat erit. Loquitur virgili⁹ ad nymphas dicens. sufficiat vobis istud carmen de gallo nostro quando poeta scilicet virgilius facit fiscellam vas de virgis ad faciendum caseum. et est hibiscus arbustum flexibile

sicut viburnus: vbi virgilius notat se feciſſe buccolica ſub ſtilo humili facit do humile negocium. ¶ Pierides. iterum loquitur ad nymphas de mon te pireo dicēs ꝙuis iſta carmina ſint parua vos muſe per gram veſtram pu blicabitis iſta per oēs vrbes amore galli. ¶ Gallo cuius amor. Hic latenter di cit virgilius ſe amaſſe gallū ſed non audebat oſtendere amorem timore ceſa ris auguſti qui oderat eum. Sicut igitur in vere parua arbor creſcit ſubvm bra magne arboris: ſic latebat amor virgilij ad gallum ſub ceſare. ¶ Surga mus. Hic ponit finem ſui libri dicēs: dimittamus buccolica quia vmbra iuni peri ſolet paſtoribus nocere. i. amor galli poſſet michi nocere ſicut vmbra no cet frugibus. ¶ Ite domum ſature. fingit ſicut paſtor ꝙ pecora ſunt ſatura et iam apparet heſperus ſtella veſpertina: ideo tempus eſt recedendi. Cete ra videantur ſupra textum.

¶ Ad iuuenes huius Maroniani operis commendatio.

Hunc licet ipſe Maro gracili moduletur auena:
Et pecus et ſiluas/prataq; leta ſonet:
Hic tamen altiſona tandem reſonante camena
Troiam cum danais/arma virumq; canet.
Sed quãꝙ arma ſtrepant rabido comitata furore:
Plus pecus/et ſilue/prataq; leta placent.
Ingratus ne ſis iuuenis: quin pectore toto
Actori grates/qui tibi preſſit agas.